

Riusu cocareba

SAN LUCAS

Toyani jo'case'e

Prólogo

1 ¹Yë'ë bainguë Teófilo: Cristobi mai naconi yo'oguë ba'ise'ere quëato, ai bain hua'nabi ja'an cocare toyani jo'cahuë. ²Yequëcua, baguë yo'oguë ba'ise'e beoru ëñasi'cuabi quëani achojënna, ai bain hua'nabi toyani maina jo'cahuë. ³Ja'nca jo'cajënna, yë'ë'ga bacua quëani toyase'e si'ayereba te'e ruiñe ëñani ro'taguë ye'yehuë. Ye'yeni, ja'nre'bi, baguë yo'oguë ba'ise'ere re'oye toyani jo'caza caguë, ën cocare te'e ruiñe toyani, më'ëna saohuë, ëjaguë. ⁴Bain ye'yose'ere te'e ruiñe masijë'n, caguë, ën cocare re'oye re'huani, më'ëna saohuë yë'ë.

Un ángel anuncia el nacimiento de Juan el Bautista

⁵Herodes yua Judea yija ëjaguë ba'isiren ba'iguëna, pairi bainguë Zacarías hue'eguë baji'i. Abías jubë bainguë ba'iguëna, baguë rënjo Isabel hue'egobi yua pairi jubë bain romigo baco'ë. Bago ira bainguë ba'isi'quë Aarón hue'eguë ba'nquëña. ⁶Ai re'o bain baë'ë, ba samucua. Riusubi ëñaguëna, gare te'e ruiñereba yo'ojën baë'ë. Riusu guanseni jo'case'e beoru achani, si'aye te'e ruiñe yo'ojën baë'ë. Ja'nca sëani, yequëcuabi bacuare gu'aye cañu ro'tacuata'an, poremaë'ë. ⁷Ja'nca ba'icuabi, bago gare zin beogo baco'ë. Zin garasi'co baco'ë. Si'a jubë yua ai ahuro hua'na baë'ë.

⁸Ja'nre'bi, Zacarías yua Riusu huë'e ba'i ma'carëanre ëñaguë ba'iguë, baguë yo'o yo'obi, baguë yo'o yo'o umuguse cuencuese'e sëani. ⁹Ja'an umuguse cuencuesi'quë sëani, Riusu huë'ena cacani, baguë ira pairi bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru ma'ñare misabëna ëoni, Riusuna

mëobi. ¹⁰Ja'nca cacani ëoguëna, bain jubëbi hue'sere ujañen nëcahuë, ma'ña ëorën ba'iguëna. ¹¹Ujañen nëcañenna, ja'nrebi, Zacarías yua ma'ñare ëoni mëoguëna, Riusu anje hua'guëbi yua misabë jëja ca'ncona gaje mej'i. ¹²Gaje mequëna, baguë yua ai quëquë huesësi'quëbi caye beoye ëñabi. ¹³Ja'nca ëñaguëna, anje hua'guëbi cabi:

—Zacarías, quëquëma'ijë'ën. Më'ëbi Riusuni senni achaguëna, Riusubi achani conji. Ja'nca conguëna, më'ë rënjo Isabelbi yua më'ë zinre të'ya rajja'go'co. Të'ya raigona, baguë mami Juan hue'yojë'ën. ¹⁴Aireba bojoguë ba'ija'guë'ë më'ë, zinre baguë sëani. Yequëcua'ga ai jai jubë bainbi më'ë naconi te'e bojojën ba'ija'cua'ë. ¹⁵Riusubi ëñaguëna, ai re'o ëjaguë ba'ija'guë'bi. Jo'cha gare uncuye beoye ba'ija'guë'bi. Baguë të'ya rai umugusebi Riusu Espíritu naconi te'e zi'insi'quë bojo recoyo baguë ba'ija'guë'bi. ¹⁶Ja'nca ba'iguëbi Israel bain gu'a ma'a ganicuani cu'eni rani, ba Ëjaguë Riusuni recoyo se'e zi'in güeseja'guë'bi. ¹⁷Riusu bainguë raosi'quë ba'ija'guë'bi. Riusu ira raosi'quë Elías hue'eguë, baguë jëja recoyo baguë, yua Riusu Espíritu naconi te'e zi'insi'quë ba'iguë ba'nji. Ja'nca ba'iguëna, më'ë zin yua güina'ru ba'ija'guë'bi. Yequëcuabi bacua zincua naconi je'o bajëna, yequëcuabi bacua pë'caguë sanhuë naconi je'o bajëna, baguëbi yua sa'ñeña je'o beoye ba'i güeseja'guë'bi bacuare. Achaye yëma'icuaní Ja'ë sehuo güeseja'guë'bi. Sa'ñeña bojojën ba'i güeseja'guë'bi. Ba'i güesequëna, se'e te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'cua'ë. Bainbi bacua Ëjaguë Riusuni te'e ruiñe ro'taja'bë caguë, bacua recoyo ro'tayete mame re'huaja'guë'bi baguë, caní jo'cabi Riusu anje hua'guë.

¹⁸Caguëna, Zacarías yua baguëni senni achabi:

—Më'ëbi coca quëaguëna, ¿queaca masiye'ne yë'ë? Yë'ë, yë'ë rënjo, yëquënabi ai ahüero hua'na ba'ijëna, huesë ëaji, cabi.

¹⁹Caguëna, anje sehuobi:

—Yë'ë yua Gabriel hue'eguë, yua Riusu raosi'quë'ë. Baguëbi guansequëna, më'ëna gaje meni, baguë bojo güese cocare quëahuë yë'ë. ²⁰Quëaguëna, më'ëbi te'e ruiñe ro'tama'iguë achamaë'ë. Ja'nca achama'isi'quë sëani, yua yi'o ma'tëbë ba'ija'guë'ë më'ë. Më'ë zin të'ya raima'i nësebë, coca caye gare porema'iñë më'ë, yë'ë case'e'ru ba'ija'ye tëca, anjebi sehuobi.

²¹Ja'nrebi, bain jubë yua hue'se ca'ncore nëcañen, Zacaríasni ëjojën, ¿Guere yo'oguë baguë, sa'nahuë zoe ba'iguë'ne? cahuë. ²²Cajëna, ja'nrebi baguëbi yua etani, bacuani coca caye porema'i hua'guë baj'i. Ja'nca ba'iguëna, baguë guënamë toya ëñase'ere masihuë. Baguë ëntë sarañabi bacuani ro ña'queye se'ga quëabi.

²³Ja'nrebi, baguë cuencuesi umuguseña si'aguëna, Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'oni tëjini, baguë huë'ena goji'i. ²⁴Go'iguëna, ja'nrebi yo'lje, baguë rënjo Isabelbi yua zin nëcago, te'e ëntë sara ña'ñaguë hua'ire

huè'ena bëago, huè'ere etaye beoye baco'è. ²⁵Ja'nca ba'igobi ja'ansi'co ro'tago: Yè'è Èjaguè Riusubi yè'ère ai re'oye conguèna, bainbi se'le yè'è zin tè'ya raima'ĩnete gu'aye caye beoye ba'ija'cua'è, ro'tago bojogo.

Un ángel anuncia el nacimiento de Jesús

²⁶Ja'n'rèbi, te'le èntè sara te'le ñañaguè hua'li zimbè ba'igona, Riusubi baguè guènamè re'oto yo'o conguè, Gabrielni guanseni, Galilea yija huè'e jobo, Nazaret huè'e jobo, ja'an jobona baguète saobi. ²⁷Ja'anru ba'i romi zingo María hue'egoni coca quèaguè saobi Riusu. Bago yua José hue'egué, ira èjaguè ba'isi'què David bainguè, ja'anguèni huejajaza cago ro'tago ba'igona, ²⁸Riusu anje hua'guèbi bagona ti'anni, bagoni saludaguè cabi:

—Bojogo ba'ijè'èn. Riusubi mè'è naconi ba'iguèna, baguè què'rè ta'yejeiye consi'co'è mè'è. Mè'èni ai re'oye ènaguè sèani, si'a romicua'ru mè'èni què'rè ai conji Riusu, cabi.

²⁹Caguèna, Maríabi ai quèquèni huesèsi'cobi caye beoye ènago.

³⁰Ja'nca ènagona, anjebi bagoni cabi:

—Quèquèma'ijè'èn, María. Riusubi mè'èni re'oye ènaguè, mè'èni ai re'oye conja'guè'bi. ³¹Mè'èbi yua zin nècago, èmèguèni tè'ya raija'go'è. Tè'ya rani, baguè mami Jesusre hue'yojè'èn. ³²Ai ta'yejeiye èjaguè ba'ija'guè'bi. Mai ta'yejeiyereba Riusu Zin casi'què ba'ija'guè'bi. Riusubi baguè bain ta'yejeiye èjaguère baguère re'huaye ro'taji, baguè ira èjaguè ba'isi'què David ba'ise'eru. ³³Israel bain èjaguè si'arèn ba'ija'guè'bi. Gare carajeiye beoye guanseguè ba'ija'guè'bi, anjebi quèabi.

³⁴Quèaguèna, Maríabi cago:

—Ènjère beogo sèani, ¿queaca zin ba'ija'go'ne? cago, senni achago.

³⁵Senni achagona, anjebi quèabi:

—Riusu Espíritubi mè'èna ti'anni, mai ta'yejeiyereba Èjaguè Riusubi mè'èni guènamè pico naconi gaje meni, mè'èni na'oni baguèna, Riusu Zinre tè'ya raija'go'è mè'è. Tè'ya raigona, Riusu Zin casi'quèbi Riusu cuencuesi'què ba'ija'guè'bi. ³⁶Mè'è baingo Isabelre'ga ro'tajè'èn. Tè'ya raima'igo garasi'co case'eta'an, bago yua te'le èntè sara te'le ñañaguè hua'li zimbè ba'igo. Ai ahuera hua'go ba'igota'an, ja'nca tè'ya raija'gota'an ba'igo. ³⁷Bain yo'oye porema'icuata'an, Riusubi si'aye yo'oye poreji, anjebi quèabi.

³⁸Quèaguèna, Maríabi cago:

—Riusu yo'o con hua'go se'ga ba'i hua'go'è yè'è. Mè'è quèase'eru ba'iyè yè'ère yo'oja'guè Riusu, cago sehuogo bago.

Cago sehuogona, anjebi quèani tonni huesèbi.

María visita a Isabel

³⁹Ja'n'rèbi, Maríabi huèni, Yè'è baingo Isabelni èñajaza cago, cu re'oto huè'e jobo, Judea yija huè'e jobo, ja'anruna besa saco'è. ⁴⁰Sani, Zacarías

hu'ena ti'anni, Isabelni saludago. ⁴¹Saludagona, Isabelbi achagona, Isabel zinbi bago guëtabë sa'nahuë yua ñu'cuebi. Ñu'cueguëna, Isabel yua Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni ba'igobi bojo recoyo bago runco'ë.

⁴²Runni, ja'nre'bi, re'oye achoye Maríani bojogo ai jëja ujago cago:

—Riusubi si'a romicuare ënaguëta'an, më'ëre quë'rë ta'yejeiye conguë baji. Më'ë zin të'ya rajja'guëre'ga ai conji Riusu. ⁴³Më'ëbi, mai E'jaguë pë'cagobi yë'ëni ëña raigona, ai bojoyë yë'ë. Riusubi bojo güeseguë, yë'ë hua'go, ro baingo ba'igote ai re'oye ëñani, Riusu re'huabi.

⁴⁴Më'ëbi yë'ëni saludagona, yë'ë zin sa'nahuë ba'iguëbi ja'ansirën ai bojoguë ñu'cuebi. ⁴⁵Më'ëbi Riusu coca quëase'ere achani, ja'nca ba'ija'guë ro'tago, ai bojogo ba'iyë më'ë, cago Isabel.

⁴⁶Cagona, Maríabi cago:

Yë'ë recoyo ai bojoyereba bojogo ba'iyë yë'ë.

⁴⁷Riusu ai ta'yejeiguë'bi ba'iji, cayë yë'ë hua'go, yë'ëre tëani baja'guëre sëani.

⁴⁸Baguë yo'o con hua'go se'ga ba'igona, yë'ëna re'oye ro'tani, yë'ëre tëani baji yë'ë hua'gore.

Ja'nca sëani, si'a bainbi yë'ëre ëñani,

Bagoni ai re'oye ai conji Riusu cajën bojoja'cua'ë.

⁴⁹Ta'yejeiyereba Riusubi yë'ëre conreba conguëna, ai bojoreba bojoyë yë'ë, Riusu se'ga re'oye ba'iguë sëani.

⁵⁰Si'a hua'na baguëna oijën gugurijën ba'itoca, bacuani oiguë, bacuani conji Riusu.

Ja'nca conguë, gare carajeiye beoye baguë bainre oiguë conji.

⁵¹Yequëcua ro bacua se'gare'ru huanoguëna, bacuabi ai huacha ro'tajëna,

Riusubi yua bacuare te'e jëana etoni senjobi.

⁵²Yequëcua bain ta'yejeiye ëjacua ba'icua'eta'an,

Riusubi bacuare etoni saoni, yequëcua ro porema'icua se'gare ëñani, bacuani ëja bain re'huani baji Riusu.

⁵³Yequëcua aon caracuare ëñani, bacuani ai re'oye conreba conguë insibi.

Yequëcua a'ta bonse bacua'eta'an, ro bonse beo hua'nare etoni saobi Riusu.

⁵⁴Mai ira bain ba'isi'cuani coca cani jo'case'ere ro'tani, güina'ru yo'o'ji Riusu.

Baguë bain Israel hue'ecuanu gare huanë yeye beoye conji.

⁵⁵Abrahamre'ga ro'tani, baguëni ai oiguë ai re'oye conbi Riusu.

Abraham bain ba'ija'cua, yureña ba'icua, yequëcua yuta ba'ima'icua'eta'an, si'acuare ro'tani, gare carajeiye beoye conreba conji Riusu, cago María.

⁵⁶Ja'nca cani, ja'nrebi samute ñañaguë hua'i Isabel naconi bëani ba'igo, ja'nrebi bani tëjini, bago huë'ena goco'ë.

Nacimiento de Juan el Bautista

⁵⁷Ja'nrebi, Isabel të'ya rai umuguse ti'anguëna, ëmëguëni të'ya raco'ë. ⁵⁸Të'ya raigona, bago bain gaje hua'nabi bagona ti'anni ëñajën, bago naconi bojoreba bojohuë, Riusu ai re'oye conse'e sëani. ⁵⁹Ja'nrebi, zin hua'guëbi te'e ëntë sara samute umuguseña baguëna, bainbi baguë go neño ga'nirëte tëyojën rani, Baguë pë'caguë mami Zacarías hue'ēja'guë, cahuë. ⁶⁰Cajëna, pë'cagobi:

—Banji. Juan hue'ēja'guë'bi, cago.

⁶¹Cagona, bacua cahuë:

—¿Më'ë guere cago'ne? Më'ë bain Juan hue'ecua beoyë, cahuë.

⁶²Ja'nca cani, ja'nrebi, baguë pë'caguëna bonëni, bacua ëntë saraña se'gabi ro ña'queni, mamaquë mami hue'ēja'yete senni achahuë. ⁶³Senni achajëna, Zacaríasbi uti ja'ore senni, ja'nrebi, Juan hue'ëji, toyani eñobi. Ja'nca toyani ëñoguëna, bacuabi ai ëñajën rën'ë. ⁶⁴Ëñajën rëinjëna, ja'ansirëmbi, Zacaríasbi, yi'obobi ti'jiguëna, yua Riusuni re'o cocareba bojoguë ca bi'rabi. ⁶⁵Ca bi'raguëna, baincuabi ai huaji yëjën, ba huë'ebi sani, si'aye quëajëna, ba yo'ose'e si'a Judea yija cu re'oto ba'iruan'ga quëani achojaise'e baji'i. ⁶⁶Si'acua ja'an cocare achani ro'tani, sa'ñëna senni achahuë:

—¿Geguë ba'ija'guëguë'ne ba zin hua'guë? senni achahuë.

Riusubi oiguë, baguëre ëñani consi'quëre sëani, si'a bainbi ëñani, ja'anre sa'ñëna senni achahuë.

El canto de Zacarías

⁶⁷Ja'nca ba'iguëna, Juan pë'caguë Zacaríasbi Riusu Espíritu naconi zi'inni, bojo recoyo runji'i. Runni, Riusu coca yihuoni raose'ere quëani acho bi'rabi:

⁶⁸Israel bain, mai Ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, baguë ba'iyete ro'tajën bojojën gantañuni.

Baguë bain jucha zemosi'cuani congüë raisi'quë'bi ba'iji.

Maire huajëreba ba'icuaire etojeiguë raisi'quë'bi ba'iji.

⁶⁹Riusu raoja'guë, baguë bainguë David yo'je ba'ija'guë, maire tëani baja'guë, ja'anguëre mai ta'yejeiye ëjaguëre re'huani, maina raobi Riusu.

⁷⁰Baguë ira bain raosi'cua naconi quëani jo'case'e ba'iguëna, güina'ru maina quëani jo'cabi Riusu:

⁷¹Yequëcuabi maini je'o bajën, maire hueso ëaye yo'ojëna, Riusubi maire tëani, maini baye cabi.

72 Mai ira bain ba'isi'cuani oiguë, bacuani coca cani jo'case'ere ro'taguë, baguë cani jo'case'oru güina'ru yo'obi Riusu.

73 Riusu coca cani jo'case'e, mai ira bainguë ba'isi'quë Abrahamni ganreba cani jo'case'e ën coca baji'i:

74 Yequëcuabi maini je'o bajëna, maire tëani, maini baye cabi Riusu. Maini baguë, baguë yo'o con hua'nare re'huani, Mësacua gare huaji yëye beoye yë'ëni conjën ba'ijë'ën, cabi.

75 Si'a mai ba'i umuguseñabi baguë naconi ba'ijën, baguë ai yëreba yësi'cua ba'ijëna, te'e ruiñe yo'ocuare maire re'huani baye cabi Riusu, cabi Zacarías.

Cani ja'nrebi, baguë zin hua'guëre ëñani, baguëte cabi:

76 Ja'nca sëani, yë'ë mami, më'ë yua mai ta'yejeiyereba Riusu cuencueni raosi'quë'ë.

Baguë coca quëaja'guëre më'ëre re'huabi Riusu.

Më'ëbi ru'ru sani, mai Ëjaguë rai ma'are re'huaye bayë.

77 Baguë bainna sani, bacua gu'a juchare jo'cani senjojëna, Riusubi bacuare tëani bani, bacua gu'a jucha yo'o'jën ba'ise'ere gare ro'tama'iñe caju'guë'bi Riusu.

Ja'anre bacuani quëani achoye bayë më'ë.

78 Mai Ëjaguë Riusubi maini ai oiguë conjì.

Mai hua'nabi ro porema'icua'eta'an, maini ai re'oye cuiraguë oiguë conjì.

Go'sijei umuguse ñatani saoye'ru maina ti'an rani, bojo recoyo ba hua'nare maire re'huani jo'caji.

79 Ja'nca re'huani jo'caguëbi zijei re'oto ba'icua, gare bënni senjosi'cua ba'ija'cua, ja'ancuani baguë go'sijei re'otore te'e ruiñe masi güeseji Riusu.

Mësacua gare huaji yëye beoye yë'ëni te'e zi'inni conjën ba'ijë'ën caguë, maire choiji Riusu, gantaguë cabi Zacarías.

80 Caguëna, ja'nrebi, baguë zin hua'guëbi irani, jëja baguë, te'e ruiñe ba'i recoyo re'huani baji'i. Irani tëjini, ja'nrebi, bain beo re'otona sani, bëani baji'i. Israel bainna sani quëa umuguse ti'añe tëca baruna bëani ba'iguë ëjobi Juan.

Nacimiento de Jesús

2 ¹Ja'nrebi, bain ëjaguëreba, Augusto hue'eguëbi si'a bainni guanseguë, Si'acua mamire ëja bain uti pëbëna toya güesejë'ën caguë guanseni jo'cabi. ²Ja'nca guanseni jo'caguë, bain cuencuese'e, ru'ru ba'iyë cuencuese'e baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Cirenio hue'eguëbi yua Siria yija bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë baji'i, ja'anrën. ³Bainre cuencueye guanseguë, Si'acuabi mësacua të'ya raisi huë'e jobona go'ini, mësacua

mamire ëja bain uti pëbëna toya güesejë'ën, guanseni tonni jo'cabi. ⁴Ja'nca guanseni jo'caguëna, Josebi baguë huë'e jobona sai bi'rabi. Nazaret huë'e jobo, Galilea yija ba'i jobobi sani, Belén huë'e jobo, baguë ira ëjaguë ba'isi'quë David hue'eguë, baguë huë'e jobo, Judea yija ba'i jobo, ja'anruna sani, baguë mamire toya güesejaji'i. ⁵Toya güesejaiguë, Maríare'ga sabi, bago naconi huejaye ro'taguë sëani. Yua ira zimbë ba'igoni sabi. ⁶⁻⁷Ja'nca sani, Belenna ti'anni, bain cain huë'ena cainru cu'eni jëhuani, cainru beoguëna, jo'ya hua'na be'jerëna sani cacani ba'ë. Ba'ijën, bago të'ya rairën ti'anguëna, bago zin ru'ru ba'iguëte të'ya rani, canbi ganoni, jo'ya hua'na aon aonguna uango.

Los ángeles y los pastores

⁸Ja'nrebi, ja'ansi ca'nco jo'ya hua'na cuiracua ba'ë. Cuirajën ba'icuabi bacua oveja jo'ya hua'nare ñamibi ëñajën ba'ë. ⁹Ja'nca ëñajën ba'ijënna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'guëbi bacuana gaje meni ti'anbi. Ti'anguëna, ai go'sijei re'otora ti'anguëna, jo'ya ëñacuabi ai quëquësi'cua ëñajën ba'ë. ¹⁰Ja'nca ba'ijënna, yo'o con hua'guëbi bacuani quëabi:

—Quëquëma'ijë'ën mësacua. Bojo güese cocare mësacuani quëaguë raisi'quë'ë yë'ë. Si'a bainbi achani ai bojoreba bojoye'ë. ¹¹Yure, ira ëjaguë David huë'e jobo, Belenre ba'iguë, Riusu raosi'quë të'ya raisi'quë'bi ba'iji. Mësuacuana ti'an rani, mësuacuare Riusu bainrebare re'huani baza caguë raji'i. Mai ta'yejeiyereba ëjaguë ba'ija'guëbi Cristo hue'ëji baguë. ¹²Mësuacuabi huë'e jobona sani cu'eto, Riusu Zin raosi'quëre tinjani ëñaja'cua'ë. Canbi ganosi'quëbi jo'ya hua'na aon aongute uinguëna, baguëte ëñani masija'cua'ë, cabi. ¹³Caguëna, ja'nrebi, ai jai jubë anje hua'nabi te'e jëana gaje meni ti'anhuë. Ti'anni, si'a jubëbi Riusuni bojoreba bojojën gantahuë:

¹⁴Mai ta'yejeiyereba Riusubi guënamë re'oto ëjaguëreba'bi ba'iji.

Baguë bain ai yësi'cua, yija re'otore ba'icuani bojoguë, huaji yëye beoye ba'ija'bë caji, Riusure yo'o con hua'nabi gantajën quëahuë.

¹⁵Gantani tonni, yua guënamë re'otona go'ijënna, jo'ya hua'na cuiracuabi sa'ñëña ca bi'rahuë:

—Belenna saiñu. Riusu raosi'quëre yure quëani achosi'quëni sani ëñajaiñu cahuë.

¹⁶Cani, besa sani ëñato, María, José ba'ë. Zin hua'guëbi jo'ya hua'na aon aongute uinguëna, ëñahuë. ¹⁷Ja'nca ëñani, ba zin hua'guë ba'iyë, anje hua'guë cani jo'case'ere bacuani quëahuë. ¹⁸Ja'nca quëajënna, si'a hua'nabi ai bojoreba bojojën achahuë. ¹⁹Ja'nca bojojënna, Maríabi ja'an si'aye ro'tani, bago recoyona re'huani, gare huanë yeye beoye baco'ë. ²⁰Ja'nrebi, jo'ya hua'na cuiracuabi yua Riusu quëani achose'e beoru achani, Riusu yo'oni jo'case'e beoru ëñani, Riusuni bojoreba bojojën,

baguëni gantajën goë'ë. Riusure yo'o conguë quëase'e'ru güina'ru bajji'i, cajën bojojën goë'ë.

El niño Jesús es presentado en el templo

²¹Ja'n'rëbi, te'e ëntë sara samute umuguseña ba'ini, ba zin hua'guë go neño ga'nirëte tëyo güeseni, baguë mami Jesús hue'yohuë. María yuta zin nëcamal'irën, Riusure yo'o conguëbi gaje meni quëaguëna, ja'an mamire yure baguëte hue'yohuë.

²²Hue'yoni ja'n'rëbi pë'caguë sanhuë pa'roma'i umuguseña carajeiye tëca ba'ijën, Moisés coca caní jo'case'e'ru yo'ojën, tënosi hua'na runni tonni, ja'n'rëbi Zin hua'guëre Riusu huë'ena sani, Riusu conja'guëte re'hua güeseñu cajën, Jerusalén huë'e jobona sani, Riusu huë'ena cacahuë.

²³Moisés coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'ohuë:

Si'a zin hua'na ru'ru të'ya raisi'cua banica,

Riusu conja'cuare re'hua güesejë'ën,

cani jo'case'e

sëani, Jesusre sani, Riusu conja'guëte re'hua güesehuë.

²⁴Ja'nca re'hua güesejë'n, Moisés coca toyani jo'case'e'ru yo'ojën, jo'ya ca hua'i hua'nare inni, samu jure hua'na, o samu ju'ncubo hua'na, ja'an hua'nare inni, misabëna ëoni Riusuna mëojën, zin hua'guëre Riusu conja'guëte re'hua güesehuë.

²⁵Ja'nca re'hua güesejë'nna, yequë Simeón hue'eguëbi Riusu huë'ena cacani bajji'i. Ja'an ba'iguëbi ai re'o bainguë ba'iguë, Riusuni caraye beoye yo'o conguë te'e ruiñe yo'oye se'ga bajji'i. Israel bain etojeirënre ai ro'taguë, Riusu etojeiyete caraye beoye ëñaguë ëjoguë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, Riusu Espíritubi baguë recoyona gaje meni bëani, ba'iguë bajji'i. ²⁶Bëani ba'iguëbi Simeonni masi güesequë bajji'i: Më'ë yija yuta ba'iguë, Riusu raoja'guëte ëñaja'guë'ë më'ë, masi güesebi Riusu. Ja'nca masi güesequë sëani, ²⁷yureca Riusu Espíritubi saguëna, Simeonbi Riusu huë'ena cacani bajji'i. Cacani ba'iguëbi, Jesús pë'caguë sanhuëbi Riusu coca caní jo'case'e'ru yo'ojë'nna, bacuana ti'anbi. ²⁸Ti'anni, zin hua'guëre inni cuanni ëñaguë, Riusuni ai bojoreba bojoguë cabi:

²⁹Ah, Ëjaguë, më'ë coca caní jo'case'e'ru güina'ru yo'osi'quë sëani, yë'ë hua'guë më'ë yo'o con hua'guë se'ga ba'iguëbi më'ëni ai bojoreba bojoyë yë'ë.

Më'ë raosi'quërebabi ti'anguëna, yurera baguëni ai bojoguë ëñañë yë'ë.

Ja'nca ëñaguë, yureca bojo hua'guëbi junni, ën yijare gare jo'caye poreyë yë'ë, Ja'quë.

³⁰Më'ë bainrebare re'huani baja'guëre raoguëna, baguëte yure ëñahuë yë'ë.

³¹ Si'a bainni baguëre ëñani masija'bë caguë raoguëna, yurera ti'an raisi'quë'bi ba'iji baguë.

³² Si'a ën yija bainni go'sijej re'otorebare ëñoni masi güeseja'guë'bi ti'anguëna, bojoyë yë'ë.

Judío bain jubë ba'ima'icuaire'ga go'sijeyete te'e ruiñe ëñoni, Israel bainre quë'rë ëja bainre re'huani jo'caja'guë'bi ba'iji ënquë, bojoguë cabi Simeón.

³³ Ja'nca caguëna, ba zin hua'guë pë'caguë sanhuë, José, María, bacuabi ai bojo recoyo re'huani baë'ë, bacua zinre case'e sëani.

³⁴ Ba'ijëna, Simeonbi bacuani ai re'oye caguë, ëñani jo'cani, ja'nrëbi Jesús pë'cago Maríani jë'te ba'ija'yete cani achobi:

—Achajë'ën. Riusubi ënquëre cuencueni raoguëna, ai bain Israel ba'icuaabi baguë yo'oguë ba'iyete ëñaja'cua'ë. Eñani, yequëcuabi baguëni zi'inni re'oye ba'ija'cua'ë. Yequëcuaca baguëni gu'a güejën, gu'aye ba'ija'cua'ë. Baguëte Riusu raosi'quërebare ro jo'cani senjojën, ³⁵ bacua gu'a recoyo ro'tayete te'e ruiñe masi güesejën ba'ija'cua'ë. Baguëte ro jo'cani senjojën gu'aye yo'ojëna, më'ëbi aireba sa'ntigo, si'a recoyo oireba oigo ba'ija'go'ë, cani jo'cabi Simeón.

³⁶ Cani jo'caguëna, yeco'ga Ana hue'egobi querë baco'ë. Riusu baingobi baguë cocare masini quëago baco'ë. Aser jubë baingo ba'igo, bago taita Fanuel hue'eguëna, ai ahuera hua'go baco'ë. Romi zingo ba'isirën huejani, bago ënjë naconi te'e ëntë sara samu tëcahuëan ba'igona, junni huesëguëna baguë. ³⁷ Junni huesëguëna, bago hua'jeni ba'irën yua ochenta y cuatro tëcahuëan te'e hua'go baco'ë. Ja'nca ba'igobi Riusu huë'e se'gare ba'igo, Riusu yo'o coñe se'ga ba'igo. Aon aiñe jo'cago, Riusuni ujago, jo'caye beoye Riusu yo'o se'gare yo'ogo. ³⁸ Ja'nca ba'igobi ja'ansirën Jesús pë'caguë sanhuëna ti'an rani, Riusu zin hua'guëni ëñani bojogo. Riusuni ai bojoreba bojogo, surupa cago, zin hua'guë ba'ija'yete bago bainni quëani acho bi'rago. Quëani achogona, bacuabi achani, Maire etoja'guëni ëjojën ba'icuaqueta'an, yua ti'anbi cajën bojojën achahuë.

El regreso a Nazaret

³⁹ Ja'nrëbi, Jesús pë'caguë sanhuëbi Moisés coca toyani jo'case'e'ru yo'oni tējini, bacua huë'e jobo Nazaretna go'ë, Galilea yija huë'e jobo.

⁴⁰ Go'ini ti'anni ba'ijëna, zin hua'guëbi irani, ai jëja bani, ai masiye yeyeguëna, Riusubi baguëni ai re'oye conni cuiraguë baji'i.

El niño Jesús en el templo

⁴¹ Yureca, Jesús pë'caguë sanhuëbi Nazaret huë'e jobore ba'ijën, si'a tëcahuëan Pascua umuguseña ba'iguëna, Riusuni bojojën yo'ojaiñu cajën, Jerusalén huë'e jobona saijën baë'ë. ⁴² Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi si'a sara

samu tēcahuēanre bani, baguē bain yo'ojèn ba'iyē'ru yo'oguē, Pascua umuguseñabi Riusuni bojoñu cajèn saijēna, baguē yua te'e congüē saji'i. ⁴³Sani, Pascua umuguseña yo'oni tējini, baguē bainbi go'ijēna, Jesusbi Jerusalenna bëabi. Bëaguēna, baguē pē'caguē sanhuēbi huesējēn, ⁴⁴Mai jubē bain naconi ba'ima'iguē baguē cajèn, ma'abi go'ijēn na'ijaē'ē. Na'ijani, ja'n'rēbi bacua bain ba'iruanna baguēre cu'e ganocuata'an, ⁴⁵gare baguēre tinjamaē'e. Tinjamajēn, ja'ansirēn Jerusalenna bonēni, baguēni cu'ejēn, se'e goē'ē.

⁴⁶Go'ini, samute umuguseña baguēte cu'eni, ja'n'rēbi Riusu uja huē'ena cacani ēñato, Riusu coca masiye ye'yocua naconi ñu'iguē baji'i baguē. Ja'nca ñu'iguēbi bacuani ai coca senni achaguē baji'i. ⁴⁷Senni achani bacua cocare'ga masiye sehuoguē ba'iguēna, ba hua'nabi ai achajēn rēinjēn, sa'ñeña cajèn, ¿Queaca masiye sehuoye poreguē'ne baguē? ro'tajēn cajèn, baguēre ēñahuē. ⁴⁸Ja'nca cajèn ēñajēna, baguē pē'caguē sanhuē'ga ti'anni, ¿gue'ne? sa'ñeña cajèn, pē'cagobi Jesusni cago:

—Mami, ¿mē'ē guere yo'oguē, bëani ba'iguē'ne? Mē'ē taita, yē'ē, yēquēnabi mē'ēni ai cu'ejēn ai sa'ntijēn baē'ē, cago.

⁴⁹Cagona, Jesús sehuobi:

—¿Mēsacua queaca ro'tajēn, yē'ēni cu'eye'ne? Yē'ē Ja'quē yo'o ma'carēanre yo'oguē bëaguēna, mēsacua ro'tama'ñe? caguē sehuobi.

⁵⁰Ja'nca sehuoguēna, baguē coca case'ere ro huesē ēaye achahuē.

⁵¹Ja'n'rēbi, bacua naconi Nazaret huē'e jobona goji'i Jesús. Go'ini ba'iguē, bacua guanseyete achani jaē'ē caguē yo'oguē baji'i. Yo'oguē ba'iguēna, baguē pē'cagobi ja'an si'aye ro'tani, bago recoyona re'huani, gare huanē yeye beoye baco'ē. ⁵²Ja'n'rēbi, Jesusbi irani, ai jēja baguē'ru runni, ai masiye ye'yesi'quē'ru ruinguēna, Riusubi baguēni ēñani bojoguē baji'i. Bain'ga baguēni re'oye ēñajēn baē'ē.

Juan el Bautista en el desierto

3 ¹Ja'n'rēbi, bain ta'yejeiye ējaguēreba Tiberio hue'eguēbi bëani, quince tēcahuēan ba'iguēna, ja'an tēcahuē ti'anguēna, Judea bain ējaguē Poncio Pilato baji'i. Herodes'ga Galilea bain ējaguē baji'i. Herodes yo'ljeguē Felipe yua Iturea, Traconite, ja'an bain ējaguē baji'i. Lisania yua Abilinia bain ējaguē baji'i. ²Ja'an tēcahuē, judío bain pairi ta'yejeiye ējacua, Anás, Caifás, ja'ancua baē'ē. Ja'nca ba'ijēna, ja'an tēcahuē, Zacarías mamaquē Juanbi bain beo re'otore ba'iguēna, Riusubi baguēna ti'anni, Èn cocare bainni quēani achoj'ēn, caguē guansebi. ³Caguē guansequēna, Juanbi si'a Jordán ziaya ba'i re'otobi ganini, Riusu cocare quēani achoguē baji'i:

—Mēsacua gu'aye yo'ojèn ba'ise'e beoru jo'cani senjoni, bautiza güesej'ēn. Ja'nca yo'otoca, Riusubi mēsacua gu'a jucha yo'ojèn ba'ise'ere

huanë yeni, gare mësacua recoyore mame re'huani tënoni baja'guë'bi quëani achoguë baji'i Juan.

⁴Yua Juanre cuencueni raose'ere ro'tato, Riusubi baguëte ai zoe cuencuebi. Riusu ira bainguë ba'isi'quë Isafasbi ñaca toyani jo'cabi:

Riusu bainguëbi beo re'otona ti'anni, Riusu cocare si'a jëja cani achoja'guë'bi:

Mësacua recoyore mame re'huani ba'ijë'ën.

Mai ëjaguë rai ma'are re'huaye'ru re'huani, te'e ruin ma'are yo'locaijë'ën baguëre.

⁵Si'a yorobëan ba'itoca, yua beoru ya'obi pë'npëye ba'iji.

Cubëan ba'itoca, yua beoru quëroni ñañoni tonni, senjoñe ba'iji.

To'nqueboan ba'i ma'a ba'itoca, yua te'e ruin ma'a ba'iye re'huaye ba'iji.

Gu'a ma'a ba'itoca, te'e ruiñe gani güeseye ba'iji.

⁶Ja'nca re'huani ba'iguëna, Riusubi baguë bainre tëani, baguë ba'i jobona sani baguëna, si'a bainbi ëñaja'cua'ë, toyani jo'caguë ba'nji Isafas.

⁷Ja'nca ba'iguëna, ai bainbi Juanna ti'anni, Bautiza güesejañu cajëna, Juanbi bacuani si'a jëja yihuoguë cabi:

—Mësacua yua aña hua'na'ru gu'aye ro'tajën raë'ë. Riusu bënni senjosi'cua yuara ba'ija'cua sëani, ¿mësacua queaca jëaye ro'taye'ne?

⁸Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, mësacua mame recoyo re'huani ba'ijë'ën. Te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua sa'ñeña coca cajën ba'iye'ru gare se'e cama'ijë'ën: “Yëquëna yua Abraham re'o bain yo'je ba'icua're sëani, Riusubi bënni senjoma'iji” ro huacha ro'tayë mësacua. Mësacuani ganreba cayë. Riusubi Abraham re'o bainre re'huaye yëtoca, ënjo'on ba'i gatabëanre inni, baguë re'o bainre guaja beoye re'huaye poreji. ⁹Gu'a sunqui cueye'ru yo'oji Riusu. Zu'ubo re'oye guë'tosibobi inni, si'a sunquire ëñani, gu'a sunqui ba'itoca, aon quëinma'iñe ba'itoca, yua si'a sunqui sitare cueni, sunquire taonni, toana senjoni ëoji. Ja'nca yo'oye'ru yo'oye ro'taji Riusu, yihuoguë cabi Juan.

¹⁰Caguëna, bainbi baguëni senni achahuë:

—Ja'nca yo'oye ro'tatoca, yëquëna ¿queaca yo'oja'cua'ne? senni achahuë.

¹¹Senni achajëna, bacuani sehuobi Juan:

—Mësacua bainni oijën conjë'ën. Samu ëntë sara cañare banica, te'e canre ëntë sara can beo hua'guëna ro insijë'ën. Mësacua aonre bajën, aon beocuana huo'hueni ro insijë'ën, sehuobi.

¹²Ja'nrëbi, impuesto curi cocuabi Bautiza güeseñu cajën, Juanna ti'anni, baguëni senni achahuë:

—Yequëna'ga ¿queaca yo'oja'cua'ne, Ëjaguë? senni achahuë.

¹³Senni achajëna, bacuani yihuoguë cabi:

—Ëja bain guanseni jo'casi cocare ëñani, ja'an coca caye se'gare'ru yo'ojën, impuesto curire conì bajë'ën. Coqueye beoye yo'ojën, quë'rë ta'yejeiye conì bama'ijë'ën, cabi.

¹⁴Caguëna, ja'nrebi soldado hua'nabi Juanna ti'anni, baguëni senni achahuë:

—Yequëna'ga ¿queaca yo'oja'cua'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, Juan sehuobi:

—Bain bonsere coqueye beoye tëtëma'ijë'ën. Mësacua jubë yequëcuabi gu'aye cajën, Bain bonsere tëtëni baza cajën, bainre ro huai ëaye yo'ojën tëtëyë. Yequëcuabi bainre preso zean ëaye yo'ojën tëtëyë. Ja'an yo'oye'ru yo'omajën ba'ijë'ën. Mësacua ëja bain curi ro'ise'ere conì, ja'an se'gare bani, bojojën ba'ijë'ën, caguë sehuobi Juan.

¹⁵Ja'nca sehuoguëna, bainbi achani, baguëte re'oye ëñajën, ¿Riusu raosi'quërebama'iguë baguë? sa'ñeña senni achajën baë'ë. ¹⁶Ja'nca senni achajën ba'ijëna, Juanbi si'acuani quëareba quëabi:

—Bañë. Ocona bautizaye se'ga ba'iguë'ë yë'ë. Yequëca yë'ë ba'iye'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguërebabi yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. Baguëbi bainre bautizato, Riusu Espiritu naconi, toa naconi, ja'anre gaje me güeseni, bainre bautizaja'guë'bi. Ai ta'yejeiye ëjaguërebare sëani, baguëni yo'o coñe gare ti'anma'iguë'ë yë'ë. Baguë guëon ju'i co'rore ti'jeye'ga gare ti'anma'iguë'ë yë'ë. ¹⁷Bain recoyo ro'tayete masiza caguë, baguë ñacobi ëñani, bain re'oye ro'taye, bain gu'aye ro'taye, ja'anre te'e ruiñe masija'guë'bi baguë. Trigo aonra'carëanre tutuna huëaye'ru yo'oguë rajji. Baguë huëa macabi inni aonra'carëanre tutuna huëani, hui'ya sëohuëan senjoguëna, trigo aonra'carëan se'gare baguë aon re'huaruna ayani baji. Ja'nca bani, ja'nrebi hui'ya sëohuëanre chiani, toana senjoni ëoji. Ja'an toare cato, gare yayaye beoye ba'iji. Baguë bainrebare re'huani baja'yete quëayë. Yequëcua, baguëte güeni senjocuarë toana senjoni ëoja'guë'bi, bainni quëabi Juan.

¹⁸Ja'nca quëaguë, si'a bainni ai yihuoguë, Riusu bojo güese cocarebare quë'rë ai ba'iye quëani achoguë baji'i. ¹⁹Ja'nca quëani achoguë, bain ëjaguë Herodesni ai bëinguë cabi: Më'ë yo'jeguë Felipe rënjore ro tëani baguë sëani, ai gu'aye yo'ohuë më'ë, bëinguë cabi. Herodías hue'egote ro tëani baguëre sëani, ai bëinguë cani, yequë baguë gu'aye yo'ose'ere'ga baguëni ro'ta güeseni, Herodesni bëin coca cani jo'cabi Juan. ²⁰Cani jo'caguëna, Herodes yua achaye güeguë, quë'rë se'e ai gu'aye yo'oguë, Juanni preso zeanni, baguëte ya'o huë'ena guao güeseni babi.

Jesús es bautizado

²¹Juanre zeanni guao güesësirën yuta ti'anma'iguëna, Juan yua bainre bautizaguë ba'iguëna, Jesusbi ti'an rajji'i. Ti'an rani, Juanbi baguëte

bautizaguëna, Jesusbi Ja'quë Riusu naconi coca ca bi'rabi. Ca bi'rani mëiñe ëñato, guënamë re'otobi ja'anse'e a'nqueni saoguëna, ²²Riusu Espiritubi eta rani, ju'ncubo ba'iyeru ëñoni, Jesusna gaje meni tuabi. Tuaguëna, guënamë re'otobi coca cani achobi:

—Më'ë yua yë'ë Zin ai yësi'quë'bi ba'iyë. Më'ëni ai bojoguë ëñañë yë'ë, guënamë re'otobi cani achobi.

Los antepasados de Jesucristo

²³Jesucristo ën yija ba'iguë ba'iyete cato, baguë bainre con bi'raguë, yua treinta tëcahuëan baye'ru babi. Bainbi ro'tani cato, baguë pë'caguë yua José baquëña. José pë'caguë yua Elí baquëña. ²⁴Elí pë'caguë yua Matat baquëña. Matat pë'caguë yua Leví baquëña. Leví pë'caguë yua Melqui baquëña. Melqui pë'caguë yua Jana baquëña. Jana pë'caguë yua José baquëña. ²⁵José pë'caguë yua Matatías baquëña. Matatías pë'caguë yua Amós baquëña. Amós pë'caguë yua Nahum baquëña. Nahum pë'caguë yua Elsi baquëña. Elsi pë'caguë yua Nagai baquëña. ²⁶Nagai pë'caguë yua Maat baquëña. Maat pë'caguë yua Matatías baquëña. Matatías pë'caguë yua Semei baquëña. Semei pë'caguë yua Josec baquëña. Josec pë'caguë yua Judá baquëña. ²⁷Judá pë'caguë yua Joanán baquëña. Joanán pë'caguë yua Resa baquëña. Resa pë'caguë yua Zorobabel baquëña. Zorobabel pë'caguë yua Salatiel baquëña. Salatiel pë'caguë yua Neri baquëña. ²⁸Neri pë'caguë yua Melqui baquëña. Melqui pë'caguë yua Adi baquëña. Adi pë'caguë yua Cosam baquëña. Cosam pë'caguë yua Elmadam baquëña. Elmadam pë'caguë yua Er baguëña. ²⁹Er pë'caguë yua Jesús baquëña. Jesús pë'caguë yua Eliezer baquëña. Eliezer pë'caguë yua Jorim baquëña. Jorim pë'caguë yua Matat baquëña. ³⁰Matat pë'caguë yua Leví baquëña. Leví pë'caguë yua Simeón baquëña. Simeón pë'caguë yua Judá baquëña. Judá pë'caguë yua José baquëña. José pë'caguë yua Jonam baquëña. Jonam pë'caguë yua Eliaquim baquëña. ³¹Eliaquim pë'caguë yua Melea baquëña. Melea pë'caguë yua Mena baquëña. Mena pë'caguë yua Matata baquëña. Matata pë'caguë yua Natán baquëña. ³²Natán pë'caguë yua David baquëña. David pë'caguë yua Isái baquëña. Isái pë'caguë yua Obed baquëña. Obed pë'caguë yua Booz baquëña. Booz pë'caguë yua Sala baquëña. Sala pë'caguë yua Naasón baquëña. ³³Naasón pë'caguë yua Aminadab baquëña. Aminadab pë'caguë yua Admin baquëña. Admin pë'caguë yua Arni baquëña. Arni pë'caguë yua Esrom baquëña. Esrom pë'caguë yua Fares baquëña. Fares pë'caguë yua Judá baquëña. ³⁴Judá pë'caguë yua Jacob baquëña. Jacob pë'caguë yua Isaac baquëña. Isaac pë'caguë yua Abraham baquëña. Abraham pë'caguë yua Taré baquëña. Taré pë'caguë yua Nacor baquëña. ³⁵Nacor pë'caguë yua Serug baquëña. Serug pë'caguë yua Ragau

baquëña. Ragau pë'caguë yua Peleg baquëña. Peleg pë'caguë yua Heber baquëña. Heber pë'caguë yua Sala baquëña. ³⁶Sala pë'caguë yua Cainán baquëña. Cainán pë'caguë yua Arfaxad baquëña. Arfaxad pë'caguë yua Sem baquëña. Sem pë'caguë yua Noé baquëña. Noé pë'caguë yua Lamec baquëña. ³⁷Lamec pë'caguë yua Matusalén baquëña. Matusalén pë'caguë yua Enoc baquëña. Enoc pë'caguë yua Jared baquëña. Jared pë'caguë yua Mahalaleel baquëña. Mahalaleel pë'caguë yua Cainán baquëña. ³⁸Cainán pë'caguë yua Enós baquëña. Enós pë'caguë yua Set baquëña. Set pë'caguë yua Adán baquëña. Adán pë'caguë yua Riusu baquëña.

Jesús es puesto a prueba

4 ¹Yureca, Jesusbi Riusu Espírituna te'e zi'inni, recoyo bojoreba bojoguë, Jordán ziaya re'otore jo'cani saiguëna, Riusu Espíritubi baguëte beo re'otona sabi. ²Saguëna, cuarenta umuguseña ba'iguëna, zupai huatibi ti'an rani, Jesusni gu'aye yo'o güeseza caguë, baguëni coqueguë ca bi'rabi. Ca bi'raguëna, Jesusbi gare aon ainmaquë ba'iguëna, cuarenta umuguseña ba'iguëna, ai aon gu'abi baguëre. ³Aon gu'aguëna, zupai huatibi Jesusni gu'aye ro'ta güeseza caguë, ti'anni, cabi:

—Më'ëbi Riusu Zin sëani, ën gatabëte inni, jo'jo aonbëte re'huani ainjë'ën, cabi.

⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Bain hua'nabi aon aiñe se'ga yo'ojën ba'itoca, re'oye ba'ima'liñë. Riusu cocareba cani jo'case'ere te'e ruiñe ye'yejën ba'itoca, ai re'oyereba ba'ijën ba'ija'cua'ë.” Ja'an coca toyani jo'case'e sëani, më'ë case'ere yo'oma'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁵Sehuoguëna, ja'nrebi zupai huatibi baguëte ëmë cubë na'miñona mëani nëconi, si'a ën yija re'otoñare te'e jëana ëñobi. ⁶Ëñoni, baguëni cabi:

—Ja'an si'ayete më'ëna insini, si'a ën yija re'otoña ëjaguëre më'ëre re'huayë yë'ë. Yë'ëna insini jo'case'e sëani, yë'ë yëse'e'ru më'ëna insini jo'caye poreyë yë'ë. ⁷Ja'nca sëani, më'ëbi yë'ëna gugurini rëanni, ujatoca, si'a ëña re'otoña beoru më'ë se'gana ro insini jo'cayë yë'ë, cabi.

⁸Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Yë'ëre gare jo'cani saijë'ën, Zupai. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Mai Ëjaguë Riusu se'gana gugurini rëanni, baguë se'gana uajën ba'ijë'ën” caji. Ja'nca toyani jo'case'e sëani, më'ë caye'ru yo'oma'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁹Sehuoguëna, zupaibi baguëte se'e sani, Jerusalén huë'e jobona ti'anni, Riusu huë'e mi'chiyona nëconi, baguëni cabi:

—Më'ëbi Riusu Zin sëani, yijana chajë'ën. ¹⁰Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, ñaca caji:

Riusubi guanseguëna, baguë guënamë re'oto yo'o con hua'nabi
më'ëre ëñajën cuirayë.

11 Gatana ju'njema'ija'guë cajën, më'ëre ëñajën cuirajën, më'ëre tëani
bayë, toyani jo'case'e ba'iji, cabi.

12 Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Riusu coca yequë ca'nco'ga ñaca caji: “Riusuni gu'aye yo'o
güeseza cama'ijë'ën” toyani jo'case'e sëani, më'ë case'ere yo'oma'iguë'ë
yë'ë, sehuobi Jesús.

13 Sehuoguëna, zupai huatibi baguëni se'e yo'o güeseye ro'taye
porema'iguë sëani, baguëte jo'cani sani, se'e zoe raimaji'i.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

14 Ja'nrebi, Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni ba'iguëbi ai ta'yejeiye
yo'oguë, Galilea yijana go'iguëna, si'a bain ja'anruan ba'icuabi baguë
ba'iyete ai cani achojën baë'ë. 15 Si'a huë'e joboñana sani ti'anni, bacua
ñë'ca huë'ëñana cacani, bainni coca yihuoguëna, si'acuabi bojojën, baguë
ta'yejeiye ba'iyete ai re'oye cani achojën baë'ë.

Jesús en Nazaret

16 Ja'nca ba'ijëna, ja'nrebi, Nazaret huë'e jobo, baguë zinrën ba'isi jobona
sani, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, baguë bain yo'ojën ba'ise'e'ru yo'oguë,
bain ñë'ca huë'ëna cacani baj'i. Ja'nca ba'iguëbi bain jobona nëceni, 17 Riusu
coca toyani jo'case'ere cani achoza caguë, Isaías toyani jo'casi pëbëte insijëna,
baguëbi inni anconi ëñato, ën coca toyasiru baj'i:

18 Riusu cuencueni raosi'quëre sëani, baguë Espirituni yë'ëna gaje
meni ba güesequëna, yë'ë yo'ore yo'ojë'ën, caguë guansebi yë'ëre.

Yë'ë bojo güese cocare bonse beo hua'nani quëani achojë'ën.

Recoyo ai yo'ojën sa'nti hua'nare bojo recoyo bacuare re'huajë'ën.

Jucha zemosicuaana sani, bacua etojeiyete cani achojë'ën.

Ñaco ëñama'icuaare se'e ëña güesejë'ën.

Je'o base'e ro'ire ai yo'ojën ba'icuana sani, bacua etojeiyete masi güesejë'ën.

19 Riusu rani mame re'huaja'yete si'acuani quëani achoguë ba'ijë'ën
caguë, yë'ëre cuencueni raobi Riusu, cani achobi Jesús.

20 Cani achoni tëjini, uti pëbëte se'e ganoni, uti pëbë re'hua ëjaguëna
go'yani, bëabi. Bëaguëna, si'a ñë'ca huë'e bainbi baguëni ai zoe ëñajën
baë'ë. 21 Zoe ëñajëna, Jesusbi bacuani coca ca bi'rabi:

—Ja'an coca cani jo'case'e ba'iguëna, yure umuguse Riusubi güina'ru
yo'o bi'raguë, baguë Raosi'quërebare mësacuani ëñobi, cabi Jesús.

22 Caguëna, si'acuabi Jesus ba'iyete ai re'oye cajën, baguë re'o coca
cani achose'ere ai bojoreba bojojën baë'ë. Yequëcuaca sa'ñëña senni acha
bi'rahuë:

—¿José mamaquëma'iguë baguë? baguëte jayaye'ru cahuë.

²³Cajëna, bacuani sehuobi Jesús:

—Mësacua ira bain coca cani jo'case'ere ro'tajën, yequërë yè'ë ba'iyete güina'ru caye'ne? “Mè'ëbi ëco uañe masinica, ja'ansi'quëre huachojë'n” ja'an cocare ro'tani, yè'ë ba'iyete ro'taye mësacua? Yequë cocare'ga yè'ë ba'iyete ro'tajën, yè'ëre cama'iñe'ne? “Mè'ëbi Capernaum hu'ëe jobo ba'iguë yo'ose'e, yëquëna achani masise'e, ja'an'ru güina'ru yëquënani re'oye yo'ojë'n, mè'ë zinrën ba'iguë ba'isi jobore sëani” ja'an coca yè'ëre cama'iñe'ne mësacua?

²⁴Ja'nca ro'tajën cacuare sëani, mësacua gu'a recoyo ro'tayete masiyë yè'ë. Riusubi baguë bainre coca cani achocuare raoguëna, bacua zinrën ba'ijën ba'isi jobo bainbi bacuani te'e ruiñe ëñamajën, bacuani bojoma'iñë. Ja'nca bojoma'icua sëani, Riusubi tinruan ba'icuarë què'rë re'oye ëñaguë conji. ²⁵Riusu ira bainguë raosi'quë Elíasre ro'tajë'n. Baguë ba'i umuguseña ba'iguëna, ai romi hua'je hua'na Israel yijare ba'ijën, ai yo'ojën bateña. Samute tëcahuëan jobo ocoma'iguëna, ai aon gu'ana ju'iñe ba'iguëna, Riusubi Elíasni baguë yo'ore guanseguëña: ²⁶Israel romi hua'je hua'nana conguë saima'ijë'n. Sarepta baingo, Sidón hu'ëe jobo ca'ncore ba'igona, ja'ango Israel bain jubë ba'ima'igore conguë saijë'n caguë, baguëte saoguëña Riusu. ²⁷Riusu ira bainguë raosi'quë Eliseore'ga ro'tajë'n. Baguë ba'i umuguseña ba'iguëna, ai ira ca'mi rau bacua Israel yijare ba'ijën, ai yo'ojën bateña. Ja'nca ba'ijëna, Riusubi Eliseoni baguë yo'ore guanseguëña: Naamán hue'leguë, Siria yijabi raisi'quë, ja'anguë se'gare conguë, baguë ira ca'mi raure huachojë'n caguë, baguëte saoguëña Riusu, cabi Jesús.

²⁸Caguëna, si'acua ñë'ca hu'ëere ba'icuabi achani, ai bëinreba bën'ë.

²⁹Ja'nca bëinjën, bacuabi Jesusre zeanni rërëni, hu'ëe jobo ca'ncona sani, ja'anru ba'i cubëna mëani, Èmë t'ëntëbana senjoni baguëre tonñu cajën, senjo ëaye yo'ojëna, ³⁰Jesusbi tijini, bacua joborebabi etajani saji'i.

Un hombre que tenía un espíritu impuro

³¹Ja'nca sani, yequë Galilea hu'ëe jobo, Capernaum hu'ëe jobona ti'anni, yo'o yo'oma'i umugusebi bainbi ñë'cajëna, bacuani coca yihuo bi'rabi. ³²Yihuo bi'raguëna, bain hua'nabi achani, ai bojo recoyo re'huani, Ai masiyereba te'e ruiñe caguë, maire yihuoji baguë, sa'ñeña cahuë.

³³Ja'nrebi, yihuoguë ba'iguëna, yequëbi gu'a huati recoyo cacasi'quëbi bain jobona nëceni, ai jëja güiguë cabi:

³⁴—¿Mè'ë guere yo'oguë raquë'ne, Jesús Nazareno? Yëquëna jobore jo'ceni, gare saijë'n. Yëquënani ro carajei güesequë raiguëna, gare saijë'n. Mè'ë yua Riusu raosi'quëreba ba'iguëna, mè'ëni masiyë yè'ë, güiguë cabi baguë.

³⁵Güiguë caguëna, Jesusbi baguë huati cacasi'quëni ai bëinguë cabi: —iCaye beoye ba'ijë'ën, huati! iBa bainguëre jo'cani, etani saijë'ën! bëinguë cabi Jesús.

Caguëna, gu'a huatibi ja'an bainguëte te'e jëana yijana taonni uanni, ja'nrebi baguëte jo'cani etani saji'i. Baguëte ja'si yo'oye beoye saji'i.

³⁶Saiguëna, si'a bain hua'nabi ai quëquëjën, sa'ñeña senni acha bi'rahuë: —¿Gue'ne yureca? Ta'yejeiye ëjaguërebabi coca guanseguëna, gu'a huati hua'ibi bainre jo'cani etani saiyë, sa'ñeña cajën baë'ë.

³⁷Ja'nrebi, Jesus yo'ose'ere cani ahojën, si'a ca'ncoña bainbi achani, bojo coca sa'ñeña cahuë.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

³⁸Ja'nrebi, yihuoni tëjini, Jesusbi ñe'ca huë'ebi etani sani, Simón huë'ena ti'anbi. Ti'anni bainbi quëajëna achato, Simón rënjo pë'cagobi ai rau jayoni uncoña. ³⁹Uingona, baguë yua bago uinruna cacani, ja'an rau jayoyete bëin coca cabi. Caguëna, bago rau yua ja'anse'e tëquëna, go'yago. Go'yani, bago yua ja'ansi'co huëni, bain cuira bi'rago.

Jesús sana a muchos enfermos

⁴⁰Ja'nrebi ënsëguë ruajaquëna, si'a bainbi bacua rauna ju'incua, si'a rau bacuare Jesusna sani ëñojëna, bacuare huachobi. Baguë ëntë sarañabi pa'roni ga ju'in hua'nani huachoguëna, si'a hua'nabi huajë hua'na saë'ë. ⁴¹Gu'a huati hua'i cacasi'cuare'ga Jesusna sani ëñojëna, Jesusbi coca guanseguëna, huati hua'ibi ai güijën, bainre jo'cani etani gare saë'ë. Ja'nca güijën,

—Më'ë yua Riusu Zinreba'ë, güijën cajëna, Jesusbi bëin coca caguë, bacua coca güijëna, ënseguë bajji'i. Riusu raosi'quërebare masijëna, Jesús yua bacua coca cayete ënseguë bajji'i.

Jesús anuncia el mensaje en las sinagogas

⁴²Ja'nca ba'iguëbi canni ñatani, huë'e jobobi sani, bain beojën ba'iruna ti'anni bajji'i. Ti'anni ba'iguëna, bain hua'nabi huëni, ¿Jarona saquë'ne baguë? cajën, baguëni cu'ejaë'ë. Cu'ejani, baguëte tinjani, Yëquëna naconi gare bëani ba'ijë'ën cajën ba'icua'eta'an, ⁴³bacuani sehuobi Jesús:

—Porema'inë. Si'a huë'e jobo bainna raosi'quë sëani, Riusu bainrebare mame re'huani baja'yete yequë huë'e joboña bainni quëani achoguë saiyë yë'ë, cabi.

⁴⁴Ja'nca cani, si'a Galilea yija huë'e joboñana sani, bain ñe'ca huë'eñana cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë bajji'i.

La pesca milagrosa

5 ¹Ja'nca ba'iguëbi yequë umuguse Genesaret zitara yëruhuana ti'anni ba'iguëna, ai ëama'iñereba bain jubëbi baguëna ti'an rani,

Riusu cocarebare achañu cajën, si'a ca'ncoñabi baguëni jël'jejen guiojën baë'ë. ²Ba'ijëna, Jesusbi ca'ncore ëñato, samu yoguan mejabëna rërëni tëosiguan baji'i. Hua'li yocuabi mëani, bacua huanterëanre zoajën saimate. ³Te'le yogu Simón yogu ba'iguëna, Jesusbi cacani, Simonni, Choa ma'carë quëñëni huahuañu cabi. Cani, ja'nca quëñëni, Jesusbi yogute ñu'iguë, bain hua'nani coca yihuobi. ⁴Yihuoni tëjini, ja'nrebi Simonni cabi:

—Rëi zitara ba'iruna saiñu. Më'ë huanterëanre senjoni, hua'ire yojë'n, cabi.

⁵Caguëna, Simonbi sehuobi:

—Ëjaguë, yëquënabi yure ñami hua'ire yojën ñata hua'nata'an, ro hua'li beo hua'na raë'ë. Ja'nca ba'iyeta'an, më'ëbi guansequëna, huanterëte se'le senjoni, ëñana'a, cabi.

⁶Cani, ja'nrebi huanterëte senjoni, ziaya hua'ire ai ta'yejeiye yohuë. Huanterë ye're ëaye ba'iyë ai hua'li yohuë. ⁷Ja'nca yoni, bacua gajecua yequë yogute ba'ijëna, bacua ëntë sarañabi ba'bojën choë'ë. Choni, bacuabi rajëna, samu yoguan ruca ëaye ba'iyë tëca hua'ire bu'iyë ayahuë. ⁸Ayajëna, ja'nrebi, Simón Pedrobi ba hua'li yose'ere ëñani, Jesusna gugurini rëanni, baguëni cabi:

—Ai gu'a bain hua'guë'ë yë'ë. Ja'nca sëani, Ëjaguë, yë'ere jo'cani saijë'n, cabi.

⁹Ja'nca caguë, Simón, baguë naconi ba'icua, si'acuabi bacua hua'li yo'ose'le ai ba'iyë yose'ere ëñajën, ai quëquëhuë. ¹⁰Simón gajecua Santiago, Juan, ja'an Zebedeo mamacua, bacua'ga güina'ru ai quëquëhuë. Quëquëjëna, Jesusbi Simonni cabi:

—Quëquëma'ijë'n. Yureca bainrebare yoguë ba'ijë'n, cabi. Jesús.

¹¹Caguëna, bacuabi bacua yoguanre rërëni mëani, si'ayete gare jo'cani senjoni, Jesús naconi te'le conjën, gare saë'ë.

Jesús sana a un leproso

¹²Sani, yequë huë'e jobona ti'anjëna, ira ca'mi rauna ju'inguëbi yua Jesusna ti'anni, gugurini rëanni, baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, më'ëbi yënica, yë'ë hua'guëre huachojë'n. Ta'yejeiye ba'iguë sëani, huachoye poreyë më'ë, cabi.

¹³Caguëna, Jesusbi baguë ëntë sarare mi'nani, baguëna pa'roguë cabi:

—Aito. Yëyë. Huajë hua'guë ba'ijë'n, cabi.

Ja'nca caguëna, ja'ansirën, ira ca'mi rau beo hua'guë runji'i.

¹⁴Ruinguëna, Jesusbi baguëni guansequë cabi:

—Yequëcuani më'ë huajë raise'ere gare quëamaquë ba'ijë'n. Pairi se'gana saiguë ba'ijë'n. Ja'nca ba'iguë, më'ë huajë raise'ere baguëni ëñojë'n. Ja'nca ëñoni, ja'nrebi, ba hua'li ëoye, Moisés guanseni jo'case'le'ru inni, misabëna tëoni ëoni, Riusuna mëojë'n. Ja'nca bojoguë yo'oguëna, bainbi më'ë huajë raise'ere masija'cua'ë, cabi.

15 Ja'nca caguëta'an, Jesús yo'ose'e, baguë ba'iye cato, bain hua'nabi yua què'rè se'le sa'ñeña quëajën, si'aruanna quëani ganojaè'ë. Quëani ganójajënnà, ai bainbi, Baguë coca yihuoyete achañu cajën, bacua rau huacho güesejën raè'ë. 16 Raijënna, baguë se'gabi yua bain beo re'otona gatini sani, Taita Riusu naconi ujaguë bajji'i.

Jesús sana a un paralítico

17 Ja'nrebi, yequë umuguse ba'iguëna, Jesusbi bainre coca yihuoguëna, yequëcua fariseo bain, yequëcua ira bain toyani jo'casi coca masiye ye'yocua, bacuabi achajën ñuè'ë. Si'a hu'e joboñabi raisi'cua baè'ë. Galilea hu'e joboña, Judea hu'e joboña, Jerusalén, ja'anruanbi rani, Jesusre achajënna, Ja'quë Riusubi ai ta'yejeiyereba conguëna, Jesusbi rau ju'incuare huachoguë bajji'i. 18 Huachoguë ba'iguëna, yequëcuabi garasi'quëni camare uinguëna, cuanni rahuë. Rani, Jesusna cacani, Ènquëre uanjaiñu cajën ba'icuata'an, 19 ai bain ba'ijënna, garasi'quë naconi cacaye gare poremaè'ë. Ja'nca sëani, hu'e èmëje'ena mëani, hu'e ja'ore otani, goje yo'ohuë. Yo'oni ja'nrebi, garasi'quëre cama uinguëna, bain jobona meñe gachoni, Jesús ba'iruna uanhuë. 20 Ja'nca uanni, Jesusbi huachoye poreji cajën, baguëni recoyo ro'tajënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua ro'tase'ere masibi. Ja'nca masini, garasi'quëni cabi:
—Mami, më'ë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'e yua gare huanë yeni tonse'e ba'iji. Më'ë recoyo yua mame re'huani tënose'e ba'iji, cabi Jesús.

21 Ja'nca caguëna, bain ye'yocua, fariseo bain naconi, bacuabi achani, ja'ansi'cua ro'tajën, ¿Baguë guere yo'oguë, Riusure gu'aye caguë'ne? Ro bainguë sëani, bain juchare gare huanë yeni toñe ti'anma'iji, ro'tajën ñuè'ë.

22 Ro'tajën ñu'ijënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua ro'tase'ere masini, bacuana bonëni cabi:

—¿Mësacua guere yo'ojën ja'nca ro'tajën cajën ñu'iñe'ne? 23 Si'a bainbi “Më'ë gu'a jucha yua huanë yeni tonse'e ba'iji” caye poreyë. Caye porecuata'an, “Huëni, më'ë camare inni ganijë'ën” catoca, bacua huachoye porema'iñete masi güeseyë. 24 Ja'nca güesecuata'an, yë'ë yua Riusu raosi'quëreba ba'iguë sëani, bain gu'a juchare huanë yeni toñe pore ëjaguë'ë yë'ë. Ja'anre mësacuan yure ëñoñë cabi.

Cani ja'nrebi, garasi'quëni cabi:

—Achajë'ën. Më'ë camare inni, më'ë hu'ëna go'lijë'ën cabi.

25 Caguëna, si'acuabi ëñajënna, garasi'quëbi yua ja'ansirën huëni, baguë camare inni, Taita Riusuni ai bojo coca caguë, baguë hu'ëna goji'i. 26 Go'iguëna, si'a bainbi ai bojoreba bojojën, Riusuni ai re'oye ro'tajën cahuë:

—Riusurebabi ai ta'yejeiyereba ai re'oye yo'oguëna, gare ëñama'icuabi ëñañë mai, cahuë.

Jesús llama a Leví

²⁷Ja'n'rëbi, Jesusbi etani sani ëñato, impuesto curi coguë, Leví hue'eguëbi baguë curi corute ñuji'i. Ñu'iguëna, Jesús yua baguëni —Yë'ère te'e conguë rajj'ën, caguë choji'i.

²⁸Choiguëna, Levibi te'e jëana huëni, si'aye gare jo'cani senjoni, Jesusni te'e conni saji'i.

²⁹Sani ja'n'rëbi jë'te, Jesusni bojoguë, Fiestare yo'ozca caguë, baguë gajecua baguë huë'ena choji'i. Choiguëna, impuesto curi tètécua, yequëcua naconi, ai bainbi sani, Leví huë'ena ti'anni, Jesús naconi aon ainjën te'e bojøjën ñuë'ë. ³⁰Ñu'ijëna, fariseo bain, bacua gaje ye'yocua naconi ti'anni, Jesusre yo'o concuani ëñani, bëin coca ca bi'rahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, gu'a bain naconi te'e ñu'ijën, aon ainjën, gono uncujën conni ba'ie'ne? Impuesto curi tètécua naconi te'e ñu'ijën, ai gu'aye yo'oyë mësacua, senni achajën bën'ë.

³¹Ja'nca senni achajëna, Jesusbi bacuani ye'yo coca caye'ru bacuani sehuobi:

—Huajë hua'nabi ëco yo'oguëte senma'iñë. Rauna ju'incua se'gabi ëco yo'oguëte señë. ³²Güina'ru, re'o bain casi'cua ba'itoca, bacuare choiguë raimaë'ë yë'ë. Gu'a bain se'gare choiguë raisi'quë'ë yë'ë, bacua gu'a juchare senjoni mame recoyo re'huacuare, caguë sehuobi Jesús.

La cuestión del ayuno

³³Sehuoguëna, bacua yua yeque cocare baguëni senni achahuë:

—Juanre yo'o concua, fariseo bainre yo'o concua, bacuabi Riusuni ujaye se'ga yo'oñu cajën bacua aon ainmajëna, ¿më'ère yo'o concua queaca ro'tajën, güina'ru yo'oma'iñë'ne? Ro aon ainjën, ro gono uncujën yo'ocua'ë, senni achajën bën'ë.

³⁴Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mësacua ¿queaca ro'tajën, bain hueja fiestana choisi'cuani aon ainma'iñë guanseye'ne? Huejaja'guëbi yuta ba'iguëna, aon aiñe gare jo'cama'iñë. ³⁵Ja'nca jo'camajëna, jë'te yequëcuabi ba huejaja'guëte preso zeanni quëñoja'cua'ë. Ja'nca quëñojëna, ja'anrën ti'anguëna, yë'ère yo'o concuabi aon aiñe jo'caja'cua'ë, sehuoguë cabi Jesús.

³⁶Ja'nca cani, ja'n'rëbi se'e yeque ye'yo cocare bacuani quëa bi'rabi:

—Ira ye'resi canre re'huaye yëtoca, mame ju'i canbi ye'reni, ira canna ja'cheni ta'nëne gare yo'oma'icua'ë. Ja'nca yo'otoca, mame can yua gu'a can'ru ruinguëna, ira can ja'chese'ebi ai si'si ëñoji. ³⁷Bisi ëye jo'cha huajë jo'cha ba'itoca, ira ga'ni corohuëanna ayaye gare yo'oma'icua'ë. Yo'otoca, huajë jo'chabi hu'o'coni, ira ga'ni corohuëanre juejueni, jañuni huesëji. Ga'ni corohuëan'ga gu'a corohuëan'ru ruinjï. ³⁸Ja'nca sëani, maibi huajë

jo'chare mame ga'ni corohuëanna ayayë. Ja'nca ayajëнна, ba jo'cha, ba ga'ni corohuëan re'oye ba'iji. ³⁹Bisi ëye jo'cha ira jo'cha, ja'anre uncuye ye'yesi'cuabi yua huajë jo'chare uncuye güeyë. “Ira jo'cha yua quë'rë hua'i sëñera ba'iji” cajën, huajë jo'chare güecua'ë.

Los discípulos arrancan espigas en el día de reposo

6 ¹Ja'nrëbi yequë umuguse, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi baguëre yo'o concua naconi trigo zio re'otobi ganijën, baguëre concuabi trigo za'zare tëani, bacua ëntë sarañabi bo'teni, trigora'carëanre huajë ainjën saë'ë. ²Ja'nca ainjën saijëнна, fariseo bainbi ti'anni, bacuani bëinjën, coca senni achahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, mai ira coca toyani jo'case'e'ru tin yo'oye'ne, yo'o yo'oma'i umuguse sëani? senni achahuë.

³Senni achajëнна, Jesús sheuobi:

—Mësacua yua mai ira coca toyani jo'case'ere ëñajën, ¿David yo'osi cocare ëñamate'ne? Baguëre concua naconi sani, aon gu'aguëna, ⁴baguë yua Riusu huë'ena cacani, Riusuna jo'casi aonbëan, jo'jo aonbëanre inni anquëña. Ainguë, baguëre concuare'ga aon huo'hueguëña. Riusu pairi bain se'gabi ja'an aonre ainja'bë cani jo'case'eta'an, David yua bain ta'yejeiye ëjaguë sëani, tin yo'oguëña. Ja'an coca toyani jo'case'e ba'iguëna, ⁵yë'ë'ga Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yo'o yo'oma'i umuguse ëjaguë'ë yë'ë, cabi.

El hombre de la mano tullida

⁶Ja'nrëbi, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi bain nê'ca huë'ena ti'anni, bainre coca yihuoguë baji'i. Yihuoguë ba'iguëna, yequëbi baguë jëja ëntë sara guë'nguësi sara ba'iguë, ja'anguëbi baji'i. ⁷Ba'iguëna, fariseo bain, ira coca ye'yocua naconi ba'ijën, Jesusni yahue ëñajën ëjohuë. Ja'an bainguëni huachotoca, baguë gu'aye yo'oyete cani achoñu cajën, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusre yahue ëñajën ëjohuë. ⁸Ja'nca ëjojëнна, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua yahue ro'tase'ere masini, guë'nguësi sara baguëte choiguë cabi:

—Huëni raijë'ën. Bain joborana nëcani ba'ijë'ën, caguë choji'i.

Choni, ba bainguëbi huëni raiguëna, ⁹Jesús yua bain hua'nani cabi:

—Yë'ëbi coca senni achaguëna, mësacua ro'tajë'ën. Mai ira coca toyani jo'case'ere ëñato, yo'o yo'oma'i umuguse ba'itoca, ¿gue yo'o yo'oye poreye'ne mai? ¿Guere caguë'ne? ¿Bainni re'oye yo'oye, o bainni gu'aye yo'oye caguë? ¿Rauna ju'inguëte huachoye, o baguëte carajei güeseye caguë? ¿Guere caguë'ne mai ira coca toyani jo'case'e? senni achaguë cabi Jesús.

¹⁰Ja'nca senni achaguë, si'acuani bonëjeiñe ëñani, ja'nrebi guë'nguësi sara baguëni cabi:

—Më'ë ëntë sarare mi'najë'ën, cabi.

Caguëna, ba hua'guë yua baguë ëntë sara mi'nani, ja'ansirën huajë ëntë sara baguë runji'i. ¹¹Ja'nca ruinguëna, ja'an gu'aye ro'tacuabi ai bëinreba bëinjën, sa'ñeña coca ca bi'rahuë: ¿Queaca yo'oni baguëte carajei güeseja'ye'ne mai? senni achajën, Jesusni bën'ë.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹²Ja'nrebi jë'te, Jesusbi, Taita Riusu naconi ujjaza caguë, jai cubëna mëni, si'a ñami ujjaguë ñatajaji'i. ¹³Ñatajani ja'nrebi, baguëre yo'o concuare choini, si'a sara samucuar cuencueni, Yë'ë ta'yejeiye yo'ore yo'ojën ba'ijë'ën caguë jo'cabi. ¹⁴Bacua mami hue'eyete cato, ñaca hue'ecua baë'ë: Simón hue'eguëte yua yequë mami Pedrote hue'yobi. Yequë Andrés, Simón yo'jeguë bajji'i. Yequë Santiago, yequë Juan, yequë Felipe, yequë Bartolomé, ¹⁵yequë Mateo, yequë Tomás, yequë Alfeo mamaquë Santiago, yequë Simón hue'eguë cananista jubë bajji'i. ¹⁶Yequë Santiago yo'jeguë Judas, yequë Judas Iscariote hue'eguë, Jesusre preso zean güesení senjoja'guë, ja'ancuare cuencueni, baguë ta'yejeiye yo'o concuare re'huabi Jesús.

Jesús enseña a mucha gente

¹⁷Ja'nca re'huani tëjini, bacua naconi gajeni, te'le ruín yija ba'iguëna, baguëre yo'o concua naconi ti'anni, bainre yihuo bi'rabi. Ai jai jubë bain ñë'casi'cua baë'ë. Judea yija bain, Jerusalén huë'e jobo bain, Tiro, Sidón, ja'an huë'e joboña bain, ai jai jubëbi ti'an rani, Jesús cocare achañu cajën, Mai raure huacho güeseñu cajën raisi'cua baë'ë. ¹⁸Ja'nca ba'ijën, gu'a huati cacasi'cua'ga ti'an rajjënna, Jesusbi si'acuare huachobi. ¹⁹Ja'nca huachoguë ba'iguëna, bain hua'nabi, Baguë ta'yejeiyereba yo'oyete ëñani masiñu cajën, baguëni pa'ro ëaye yo'ojën baë'ë.

La felicidad y la infelicidad

²⁰Ja'nrebi, Jesusbi baguëre yo'o concuani ëñaguë, yihuo cocare cabi: Mësacua yua yo'jereba ba'i hua'na ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. Riusu re'otorebare ba'ijën ai ta'yejeiye coreba cojën ba'ija'cua'ë.

²¹Mësacua yua Riusu ba'iyete quë'rë se'le masi ëaye ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. Riusuni te'le ruiñereba masija'cua'ë.

Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ai oijën ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. Jë'te gare oiye beoye chojën bojojën ba'ija'cua'ë.

²²Mësacua yua yë'ë bainreba, Riusu Raosi'quëreba re'huasi'cua ba'ijënna, yequëcuabi ja'an ro'ina mësacuare ai je'o bajën, mësacuare

saoni senjojën, mäsacuare ro a'ta gu'aye ro'tajën, ai hui'ya cajën, ja'an ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'ijënna, mäsacuabi ai yo'ojën ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. ²³Ja'an umuguseñabi ai yo'ojën ba'icuata'an, mäsacua ai bojoreba bojojën, Riusu guënamë re'oto insija'yete te'e jëana coja'yeta'an ba'iji yë'ëre cajën, ai bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. Ja'an gu'a bainbi mäsacuani je'o bajën, bacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru, Riusu bainre gu'aye yo'ojën ba'ise'e'ru, mäsacuani güina'ru gu'aye yo'ojën ba'ija'cua'ë.

²⁴Yureca mäsacua bonse ëjacua ba'ijën, ja'an bonse se'gare bojojën ba'itoca, ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji mäsacuare. Riusu insija'yete gare coye beoye ba'ija'cua'ë.

²⁵Mäsacua yua ro ën yija ba'iyete bojoreba bojojën ba'itoca, mäsacuare ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji. Mäsacua yua ai aon gu'ana ju'injën ba'ija'cua'ë.

Mäsacua yua yureña ba'iyete se'gare ai bojojën, sa'ñeña gue güihuara chojën ba'itoca, ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji mäsacuare. Mäsacua yua si'a recoyo ai sa'ntireba sa'ntijën ai oijën ba'ija'cua'ë.

²⁶Mäsacua bainbi mäsacua ba'iyete ai re'oye cajën ba'itoca, Riusu ro'tayete te'e ruiñe masijë'ën. Mäsacuani bënni senjoja'ñeta'an ba'iji. Mäsacua ira bain ba'isi'cuabi güina'ru yo'ojën bateña. Yequëcuabi ti'anjën, Riusu raosi'quë'ë yë'ë coquejën cajënna, mäsacua ira bain ba'isi'cuabi bacua ba'iyete ai re'oye cajën bateña. Mäsacua bainbi yureña mäsacuare'ga ai re'oye cajënna, Riusu bënni senjoja'ñete masijë'ën.

El amor a los enemigos

²⁷Yureca, mäsacua, yë'ë cocare achani Jaë'ë cajën ba'icua, mäsacuani ñaca yihuoyë yë'ë: Yequëcuabi mäsacuani je'o batoca, bacuare ai oijën conjën, bacuani ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. Yequëcuabi mäsacuani ai bëintoca, bacuare re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'ën. ²⁸Yequëcuabi mäsacuani gu'aye catoca, bacuani re'oye cani jo'caye se'ga ba'ijë'ën. Yequëcuabi mäsacuani ai hui'ya yo'otoca, bacuani oire bajën, Riusuni senni achajën, bacua ba'iyete ujajën ba'ijë'ën. ²⁹Yequëbi më'ë huayohuana huaitoca, më'ë yequë huayohuare'ga baguëni huai güesejë'ën. Yequëbi më'ë guayoni se canre tëteni batoca, më'ë ëntë sara canre'ga baguëna ro insijë'ën. ³⁰Yequëbi më'ë ba ma'carëanre sentoca, ënseye beoye baguëna ro insijë'ën. Më'ë bayete ro tëteni batoca, baguë se'e go'yayete senma'ijë'ën. ³¹Yequëcuani re'oye yo'oye ro'tato, mäsacuani re'oye yo'oye, mäsacua yëyete ro'tajën, yequëcuare'ga güina'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën.

³²Mäsacuare ai yëcua se'gani ai yëjën ba'itoca, mäsacuabi re'oye yo'oye ti'anma'icua ba'iyë. Gu'a bainbi güina'ru re'oye yo'oye masiyë.

³³Mësacuare re'oye yo'ocua se'gani re'oye yo'ojën ba'itoca, mësacuabi re'oye yo'oye ti'anma'icua ba'iyë. Gu'a bainbi güina'ru re'oye yo'oye masiyë. ³⁴Mësacua bonse go'yajaicua se'gani bonse prestajën ba'itoca, mësacuabi re'oye yo'oye ti'anma'icua baesacua yëyete ro'tajën, yequëcuare'ga güina'ru te'e ruiñe 'iyë. Gu'a bainbi bacua gu'a gajecuaní bacua bonsere prestajën, Bacuabi ja'anre go'yaja'bë cajën ba'iyë. ³⁵Mësacuaca mësacuani je'o bacuani ai yëjën ba'ijë'ën. Bacuani re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'ën. Mësacua bonsere prestaye sentoca, ja'anre se'le coní baye ro'tamajën, bacuana insijën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusu ta'yejeiye insija'yete ai coní baja'cua'ë mësacua. Riusu ta'yejeiyereba ba'iguë sëani, mësacuani caraye beoye ai conreba conguë ba'iji. Baguë yua ro gu'a bain, baguëni surupa gare cama'icua, ja'ancuare ai re'oye conguë sëani, mësacuare'ga quë'rë ta'yejeiye conreba conguë'bi ba'iji. ³⁶Ja'nca sëani, mësacua yua Taita Riusu oiguë bani coñete ro'tajën, mësacua güina'ru bainre oijën conjën ba'ijë'ën.

No juzgar a otros

³⁷Mësacua yua yequëcua gu'aye yo'oyete bëinjën cama'ijë'ën. Bacuare bënni senjo cocare caye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, Riusu'ga mësacuare bënni senjoma'ija'guë'bi. Bacuabi gu'aye yo'ojënna, Më'ë gu'aye yo'oni tonse'ere huanë yeye se'ga ba'iyë yë'ë, bacuani cajë'ën. Ja'nca catoca, Riusubi mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere ëñani, mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere huanë yeye se'gare caja'guë'bi Riusu. ³⁸Mësacua bonsere ëñajën, yequëcuana ro insijën ba'ijë'ën. Ja'nca ro insijën ba'itoca, Riusu'ga mësacuana ai insireba insija'guë'bi. Gare ënseye beoye insiguë, mësacua jai turubëna ayani, ña'goni guioni, turubë bu'iyete tēca ai ayaye'ru mësacuana ta'yejeiye ai insireba insija'guë'bi Riusu. Mësacua yua, Bonsere bendieza cajën, bonsere cuencueni insijënna, Riusubi ëñani, mësacua cuencuese'le'ru güina'ru cuencueni mësacuana insija'guë'bi.

³⁹Mësacua yua ën cocare'ga ro'tani ye'yejë'ën. Ñaco ëñama'iguë'bi baguë ñaco ëñama'í gajeguëni caguë: Raijë'ën. Saiñu. Ma'are më'ëni ëñoza caguë, ja'nre'bi saitoca, ¿queaca ma'are ëñoñe poreguë'ne? Porema'iji. Si'a samucuabi saijën, yorobëna te'e gurujani tonni huesëyë. ⁴⁰Masiye ye'yoguëna, baguë coca ye'yeguëbi ye'yoguë'ru quë'rë ta'yejeiye masiye ti'anma'iji. Ti'anma'iguë, baguë uti ye'yeni tējini, baguë ye'yoguë ba'iyete'ru te'e ba'ija'guë'bi.

⁴¹Yureca, më'ë gaje hua'guëbi gu'aye yo'oguëna, baguëni bënni senjo cocare cama'ijë'ën. Baguë ñacogana ëñani, Hui'ya zin'garëte rutaza caguë, yua jai hui'ya maca më'ë ñacogate ba'iguëna, ja'anre ro ro'taguë rutama'itoca, ⁴²¿queaca më'ë gajeguë ñaco ba'í zi'ngarëte rutaguë'ne? Më'ë ñacoga ba'í macare rutaye ro'tama'itoca, ro coqueguë yihuoyë më'ë.

Ru'ru, mē'è ñacoga ba'i maca, ja'an jai hui'ya macare rutani, ja'nrēbi ai re'oye ñañañe poreguēbi sani, mē'è gajeguē ñacogana re'oye ññani, ja'an hui'ya zi'ngarēte guaja beoye rutaye poreyē mē'è. Mē'è gajeguēni gu'a jucha yo'ose'ere senjojē'ën yihuoye ro'tatoca, ru'ru mē'è gu'a juchare jo'cani senjojē'ën.

El árbol se conoce por su fruto

⁴³Bain coca cayete achani, bacua recoyo ba'iyete masijē'ën. Re'o sunquiñē ba'itoca, gu'a uncue gare quēinma'iji. Gu'a sunquiñē ba'itoca, re'o uncue gare quēinma'iji. ⁴⁴Mēsacua yua si'a sunquire ññajēn, ba uncue quēinse'ere ññajēn, ja'an sunquiñē ba'iyete masijē'ën. Miu sunquiñē ba'itoca, higo uncuere ja'añēna tēaye porema'inë. Susihuē ba'itoca, ēyere tēaye gare porema'inë. ⁴⁵Güina'ru, re'o bainguēbi coca catoca, re'oye se'gare caji, re'o recoyo baguē sēani. Gu'a bainguēbi coca catoca, gu'aye se'gare caji, gu'a recoyo baguē sēani. Ja'nca sēani, bain recoyo ba'iyete masiye yētoaca, bacua coca cayete achani masijē'ën.

Las dos bases

⁴⁶Mēsacua jubē ba'icua yequēcuabi yē'ère cajēn, Ējaguē, Ējaguē, cajēn ba'icuata'an, yē'è cayete gare yo'oye beoye ba'iyē. ⁴⁷Yē'ēna ti'an rani, yē'è cocare te'e ruiñe achani, gare güeye beoye yo'otoca, ⁴⁸re'o huē'e yo'oguē'ru ba'iyē. Ja'an huē'ere yo'oguē, ai rēiye no'ani, gata yija tēca no'ani, huē'e ture gata naconi guioni, re'oye pē'npēni, re'o huē'ere nēcoji. Nēcoguēna, ja'nrēbi, ziyabi ai col'jeya rēoni, ai saoya ti'anguēna, baguē huē'e gurujaima'iji, gata naconi guiose'e sēani. ⁴⁹Yequēbi yē'ēna ti'an rani, yē'è cocare ro achani, ro yo'oye beoye saitoca, gu'a huē'e yo'oguē'ru ba'iji. Ja'an huē'ere yo'oguē, bean goje no'aguē, huē'e ture re'oye guioma'iguē, huē'ere te'e ruiñe nēcoma'iji. Ja'nrēbi, ziyabi ai col'jeya rēoni, ai saoya ti'anguēna, baguē huē'e yua te'e jēana gurujani meaji, yihuoguē cabi Jesús.

Jesús sana al criado de un oficial romano

7 ¹Cani, bainre yihuoni tējini, ja'nrēbi Capernaum huē'e jobona sani bajil'i Jesús. ²Ba'iguēna, romano bainguē soldado jubē ējaguēbi baguē yo'o conguēbi rau neni ju'inguē ba'iguēna, baguēte ai oire baguē, ³Jesús ba'iyete achani, Yē'è yo'o con huaguēni huacho raija'guē caguē, judío ēja bainni caguē guansebi: Jesusni quēajajjē'ën: Yē'è yo'o con hua'guēbi rau neni ju'inguēna, huacho raija'guē caguē guanseni saobi. ⁴Saoguēna, bacuabi Jesusna sani, baguēni si'a jēja senni achahuē: —Romano ējaguēbi ai re'oye yo'oguēre sēani, baguēte conjē'ën. ⁵Yēquēna jubē judío bainni ai re'oye conguē, yēquēna ñē'ca huē'ere

yo'oye guanseni, si'aye roji'i. Ja'nca sèani, baguè yo'o congüete huacho rajjè'ën, senni achajën cahuè.

6Ja'nca cajëna, bacua naconi saji'i. Sani, ti'an bi'rani, yuta so'orè ba'iguèna, romano ëjaguèbi baguè gaje hua'na naconi Jesusna coca raobi:

—Ëjaguè, mè'ëni ro guaja choè'ë yè'ë. Mè'ë yua ai ta'yejeiye ëjaguèrebare sèani, yè'ë huè'ena cacayete mè'ëni choiye ti'anma'iguè'ë yè'ë. 7Yè'ë'ga sani, mè'ëni choiye ti'anma'iguè'ë yè'ë. Ja'nca ti'anma'iguère sèani, yè'ë huè'e ti'anma'ijè'ën. Mè'ë guanse coca se'gare caguèna, yè'ë yo'o con hua'guèbi huajè rajja'guè'bi. Ja'an se'gare yo'ojè'ën caguè saoyè yè'ë. 8Ja'nca caguè saoguèbi yequécua yè'ë ëjacuani sehuoye bayè yè'ë. Yequécua soldado hua'nare guanseye bayè yè'ë. Yequèni, Saijè'ën catoca, baguè saiji. Yequèni, Raijè'ën catoca, baguè rajji. Yè'ë yo'o con hua'guère'ga, Yè'ë case'ru yo'ojè'ën catoca, te'e ruinë yo'oji baguè. Yè'ë case'ru te'e yo'ocua sèani, mè'ë raima'iguè huacho coca guanseye se'ga cajè'ën, caguè raobi.

9Caguè raoguèna, Jesusbi achani, romano ëjaguè case'ere ai bojoguè, bain be'tejën raicuana bonèni cabi:

—Ja'an soldado ëjaguèbi yè'ëni ai recoyo ro'taji. Si'a Israel bain recoyo ro'tayete ëñato, baguè recoyo ro'taye'ru ro'taye ti'anma'iñè si'acua, cabi Jesús.

10Caguèna, judío ëja bainbi romano ëjaguè huè'ena go'ini ëñato, baguè yo'o con hua'guèbi gare huajè raisi'què bajji'i.

Jesús resucita al hijo de una viuda

11Ja'nca ba'iguèna, ja'nrèbi, Jesús yua yequè huè'e jobo, Naín huè'e jobona saji'i, baguère yo'o conjën ye'yecua naconi. Ai bain jubè be'tejën saè'ë. 12Sani, huè'e jobo caca sa'rona ti'anni ëñato, bain hua'nabi ju'insi'quèni tanza cajën, etajën baè'ë. Ju'insi'què pè'cago hua'jeni ba'igobi gaña hua'guèni hueansi'co baco'ë. Ai bain jubèbi bagore conjën saè'ë. 13Ja'nca saijëna, Jesusbi ai oiguè, bagoni cabi:

—Oima'ijè'ën cabi Jesús.

14Cani ja'nrèbi, baguère tan ganjoguna ti'anni pa'roguèna, bagu sacuabi nëc ajaè'ë. Nëcajajëna, ja'ansi'quèbi ju'insi'quèni coca cabi:

—Huèijè'ën, mami, yè'ëbi cayè mè'ëre, cabi Jesús.

15Caguèna, ja'nrèbi ba bonsèguè junni uinguèbi huèni bëani, coca ca bi'rabi. Coca ca bi'raguèna, baguète ba pè'cagoni ëñobi. 16Ëñoguèna, si'a bainbi ai ëñajën rëinjën, Taita Riusuni ai bojojën cahuè:

—Riusu Raosi'què ai ta'yejeiye ëjaguèbi maina ti'an rajji'i. Baguè bainna rani, maini ai oiguè conji. Baguè bainrebare re'huani, maire tèani baza caguè raisi'què'bi, cajën bojohuè bacua.

17Cajën bojojëna, ja'nrèbi yequécua bi achani, baguè yo'ose'ere si'a Judea huè'e joboñana quèani achojaè'ë.

Los enviados de Juan el Bautista

¹⁸Quëani achojajjënna, Juanre concuabi achani, Juanna sani, si'aye quëahuë. Quëarena, Juan yua baguëre yo'lo concuare samucuare choini, bacuani guanseguë cabi: ¹⁹Mësacua yua Jesusni senni achajajjè'ën. ¿Mè'è yua Riusu Raoja'guëreba cani jo'casi'quë ba'iguë'guë? Ba'ima'itoca, ¿Riusubi yequëre raoja'guë'guë? Ja'an cocare baguëni senni achani rani quëajjè'ën caguë, bacuare saobi. ²⁰Saoguëna, bacuabi Jesusna sani ti'anni, baguëre senni achahuë:

—Yëquëna yua Juan Bautizaguë raosi'cua'è. Mè'ëni coca senni achaye guansebi: ¿Mè'è yua Riusu Raoja'guëreba cani jo'casi'quë ba'iguë'guë? Ba'ima'itoca, ¿Riusubi yequëre raoja'guë'guë? Jesusni senni achahuë.

²¹Ja'nca senni achajën ëñato, Jesusbi ai bain hua'nani huachoguë bajji'i. Yequëcuabi rauna ju'injënna, yequëcuabi huati hua'ire bajjënna, yequëcuabi ñaco ëñama'lijënna, Jesusbi si'acuare huachoguë bajji'i.

²²Ja'nca huachoguë, bacuani sehuobi:

—Mësacua yua Juanna go'ini, mësacua ëñase'e, mësacua achase'e, ja'an si'ayete baguëni quëajajjè'ën. Ñaco ëñama'icubi ñaco huajjèyë. Ira ca'mi rau bacuabi huajjè raiyë. Ganjo achama'icubi ganjo huajjèyë. Guëon garasi'cuabi se'e ganiñë. Junni huesësi'cuabi go'ya raiyë. Bonse beo hua'na'ga Riusu bojo güese cocare te'e ruiñe achaye poreyë. ²³Ja'nca sëani, yè'ëni jo'caye beoye recoyo ro'tajën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'ija'cua'è. Ja'anre Juanna quëajajjè'ën caguë, bacuare Juanna saobi.

²⁴Saoni, gotena, Jesusbi bain jubëni Juan ba'iyete quëa bi'rabi:

—Mësacuabi beo re'otona sani, Juanre ëñañu cajën, ¿neni ëñañe ro'tare'ne? “Ro jëja beo hua'guë, jè'je sahua tutu taonse'e'ru ba'iguëte ëñajaiñu” cacuata'an, ai jëja recoyo babi Juan. ²⁵¿Mësacua neni ëñañe ro'tare'ne? “Ëjaguë caña ju'iguëte ëñajaiñu” cacuata'an, ja'nca ju'imajji'i. Ëjaguë caña ju'icua yua me'najeiñe ba'icua, ja'ancua yua ta'yejeiye ëja bain huè'ëña se'gare ba'iyë. ²⁶¿Mësacua neni ëñañe ro'tare'ne? “Riusu coca quëani achoguëte ëñajaiñu” catoca, mësacua te'e ruiñe ro'tahuë. Aito. Riusu coca quëani achocua si'acua'ru què'rè ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëni mësacua ëñahuë. ²⁷Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñato, yua Juanre ñaca toyani jo'case'e ba'iji:

Bain ëjaguë rai ma'are re'huacaija'guë caguë, yè'è coca quëani achoguëte bainna ru'ru saohuë yè'è, cani jo'cabi Riusu.

²⁸Ja'nca cani jo'caguëna, mësacuani ganreba quëayë yè'è. Juanbi yua Riusu coca quëaye raosi'cua si'acua'ru què'rè ta'yejeiye ëjaguë ba'iji baguë. Ja'nca ba'iguëta'an, Riusu ba'i jobona ëñato, baru ba'iguë què'rè yo'je ba'i hua'guëbi Juanre què'rè ta'yejeiye ëjaguëbi ba'iji, caguë quëabi Jesús.

²⁹Ja'nca quëaguëna, bain hua'na, impuesto curi cocua ja'ancua yua Juanna sani bautiza güesesi'cua ba'ijën, ja'ancuabi achani, Riusubi te'le ruiñe yo'oji cajën baë'ë. ³⁰Ja'nca cajën ba'ijënna, fariseo bain, ira coca ye'yocua naconi, bacuabi yua Juan bautizayete güejën, Riusu insini jo'caja'ye, baguë coñete gare gu'a güejën senjohuë. ³¹Güejën senjojënna, Mai Ëjaguë Jesusbi bacuani quëabi:

—Yureña bain ba'iyete ¿queaca quëaye'ne yë'ë? ³²Zin hua'na sa'ñeña huere yo'ocua'ru ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, bacua gajecuanì güijën cayë: “Yëquënabi jurihuëte juijënna, ¿mësacua guere yo'ojën pairamate'ne? Yëquënabi sa'n'tiye gantajënna, ¿mësacua guere yo'ojën oimate'ne?” güijën cayë zin hua'na. ³³Ja'nca güijën cajënna, yureña bainbi güina'ru yo'ojën ba'iyë. Juan Bautizaguëbi rani, baguë aon aiñe jo'caguë, bisi ëye jo'cha uncuye beoye ba'iguëna, mësacuabi Ro hue'nhue huati hua'guë'bi baguëte cajën baë'ë. ³⁴Ja'n'rëbi yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi rani, aonre anni, gonore uncuguëna, mësacuabi yeque coca yë'ëre cajën, “Aon ain huati'bi. Jo'cha güebe huati'bi. Gu'a bain, impuesto curi cocua, ro bacua gajeguë'ru ba'i'te” yë'ëre ja'nca cajën ye'ere gu'a güeyë mësacua. ³⁵Ja'nca cacuata'an, Riusu masiyete ye'yeye yënica, Riusu bain baguë ba'iyete masicuaire ëñani masijë'ën quëabi Jesús.

Jesús en casa de Simón el fariseo

³⁶Ja'n'rëbi, fariseo bainguë Simón hue'eguëbi Jesusre choiguëna, Jesusbi baguë huë'ena sani, baguë naconi bëani aon anji'i. ³⁷Aon ainguëna, yeco gu'a romigo ba'igobi ja'ansi huë'e jobore ba'igo yua Jesús ba'iyë, fariseo huë'ere aon ainguë ba'iyë, ja'anre achani, bago yua ma'ña sën re'core inni, alabastro gata ro'rohuëna bu'iyë tëca queoni ayani, ³⁸fariseo huë'ena saco'ë. Sani ti'anni, Jesús yo'je, baguë guëoña ba'iruna rëanni, ai oco'ë. Oni, bago oise'ebi baguë guëoñana ai meoni tonni zoago. Zoani, bago rañababi cuenani, baguë guëoña ai muchani, bago ma'ña re'core baguë guëoñana jañuni zoani tongo. ³⁹Ja'nca yo'ogona, ja'an fariseo bainguë Simonbi bago yo'ose'ere ëñani ro'tabi: “Ënquë yua Riusureba Raosi'quë banica, bago gu'aye yo'ogo ba'iyete masire'abi. Bagoni ëñani, gu'a romigo ba'iyete masini ënsere'abi” ro'taguë ëñaguë ñuji'i. ⁴⁰Ro'taguë ñu'iguëna, Jesusbi cabi:

—Simón, më'ëni coca quëaye yëyë yë'ë cabi.

Caguëna,

—Cajë'ën, Ëjaguë sehuobi.

⁴¹Sehuoguëna, ye'yo cocare baguëni quëabi Jesús:

—Curi presta ëjaguëbi curi prestaguëna, samucuabi baguëni ro'ija'cua baë'ë. Yequëbi quinientos denario so'coña ro'ija'ye baji'i. Yequëbi cincuenta denario so'coña ro'ija'ye baji'i. ⁴²Si'a jubëbi baguëni ro'iyë

porema'icua ba'ijëna, ba ëjaguëbi bacua ro'iyete se'e senmajil'i. Mësacua yua gare yë'ëre ro'iyete beoye ba'ijë'n caguë, bacuani huanë ye cocare cani tonbi. Ja'nca huanë yeye caguëna, çjaroguëbi ba ëjaguëni quë'rë ta'yejeiye ai yëguë'ne? senni achabi Jesús.

⁴³Senni achaguëna, Simón sehuobi:

—Baguëni quë'rë ro'ija'ye ba'isi'quëma'iguë sehuobi.

Sehuoguëna, Jesusbi

—Te'le ruiñe sehuohuë më'ë cabi.

⁴⁴Caní, ja'nrëbi ba romigona bonëni ëñani, Simonni se'e cabi:

—Ënconi ëñani ro'tajë'n. Yë'ëbi më'ë hu'ëna caca rani ba'iguëna, më'ëbi yë'ëni bojoguë conmaë'ë. Yë'ë guëñare zoaye ocore gare guansemaë'ë më'ë. Ënc'o'ga bago oise'e se'gabi yë'ë guëña jo'caye beoye zoani tongo, bago rañababi cuenago, ja'an se'ga yo'ogo. ⁴⁵Më'ëbi yë'ëni gare oiye beoye ëñani saludaguëna, ënc'o'ga yë'ë ti'ansirëmbi yë'ëni ai bojogo, yë'ë guëñare muchago gare jo'caye beoye yo'ogo. ⁴⁶Më'ëbi hui'yabe re'core guansemaë'ë, yë'ë sinjobëna queoni jañuñete. Ënc'o'ga ma'ña re'core rani, yë'ë guëñana queoni jañuni tongo. ⁴⁷Ja'nca yo'ogobi yë'ëni ai ta'yejeiye ai yëreba yëgo sëani, bago ai gu'a jucha huanë yese'ere bainni masi güesego. Yequëcua'ga choa ma'carë se'ga gu'aye yo'oni huanë ye güesejën, yë'ëni ta'yejeiye yëma'icua ba'iyë cabi Jesús.

⁴⁸Caní ja'nrëbi, ba romigona bonëni cabi:

—Mami, më'ë gu'a jucha yo'ogo ba'ise'e si'ayete huanë yeyë yë'ë cabi.

⁴⁹Caguëna, yequëcua ba aon aiñete choisi'cuabi yua sa'ñëña bëin coca ca bi'rahuë:

—¿Ënquë, bain juchare huanë yeye caguë, gueguëguë'ne? sa'ñëña senni achajën cahuë.

⁵⁰Cajëna, Jesusbi bagoni cabi:

—Yë'ëni si'a recoyo ro'tani bojogo sëani, Riusu ba'i jobona ti'anni ba'ija'go'ë më'ë. Yureca jucha beogo, bojogo saijë'n cabi.

Mujeres que ayudaban a Jesús

8 ¹Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi sani, ai hu'ë joboña, bain ba'iruanna ti'anni, Riusu bojo güese coca, Riusu bainreba re'huani baja'yete quëani achoguëna, baguëre ta'yejeiye yo'o concua si'a sara samucuabi baguëni te'le conjën saë'ë. ²Conjën saijëna, yequë romi hua'na'ga baguëni conjën saë'ë. Romi hua'na ba'iyete ëñato, yequë romi hua'naca yua huati cacasi'cua baë'ë. Yequë romi hua'naca rauna ju'incua baë'ë. Ja'nca ba'isi'cua ba'ijëna, Jesusbi si'acuani huachoni gare huajë rai güesebi. María hue'ego'ga, Magdalena mami bago, yua te'le ëntë sara samu huati hua'i cacasi'co ba'igona, Jesusbi si'a huati hua'ire etoni saoni senjoguëna, querë huajë raco'ë bago. ³Juana hue'ego'ga baco'ë. Bago ënjë

Cuzabi Herodes meñe yo'je ëjaguë baji'i. Yeco Susana, yequëcua romi hua'na naconi ba'ljënna, Jesusbi si'acuani bacua rau base'ere huachobi. Huachoguëna, ba hua'na yua bacua porese'e Jesusni conjën, insijën baë'ë.

La parábola del sembrador

4Ja'nrëbi, ai jai jubëan bainbi si'a huë'e joboñabi etani, Jesusna ti'anni ba'ljënna, bacuani ye'yo coca cani acho bi'rabi:

5—Bainguëbi Aonre tanza caguë saji'i. Sani, yijare re'oye re'huani tējini, aonra'carëanre re'oye mo'gasi yijana senjoguë, yequëra'carëanre ma'ana tonguëna, bain za'nguye, bi'an uncueye, ja'anna huesëbi.

6Yequëra'carëanre senjoguë, gata yijana tonguëna, ticubi irani, ja'nrëbi yija yaquima'iguëna, ro güeanbi. 7Yequëra'carëanre senjoguë, miübëna tonguëna, miubi irani huenni huesobi. 8Yequëra'carëanre senjoguë, re'oye re'huasi yijana tonguëna, aon sahuabi irani, aonre quënji'i. Aonra'carëan quëinse'ere cuencueto, cien viaje ba'iyë tëca quë'rë ta'yejeiye quënji'i, cabi Jesús. Ja'an ye'yo cocare cani, bainni si'a jëja cabi:

—Mësacua yua ganjo banica, te'e ruiñe achani ro'tajën ye'yej'ën cabi.

El porqué de las parábolas

9Ja'nca caguëna, baguëre yo'o concuabi huesë ëaye achajën baguëni senni achahuë:

—¿Gue cocare ye'yoguë caguë'ne, Ëjaguë? senni achahuë.

10Senni achajënna, baguë sehuobi:

—Riusubi baguë ba'i jobo ba'ija'yete cani achoza caguë, mësacuani si'aye te'e ruiñe masi güeseji. Yequëcuareta'an banji. Bacuani cani achoto, ye'yo coca se'gare bacuani quëaji Riusu. Te'e ruiñe ye'yeye yëma'icua sëani, yë'ë cocare achani, ro huesë ëaye ba'icua'ë. Yë'ë ëñoñere'ga ëñani, ro huesë ëaye ëñajën ba'iyë bacua, caguë sehuobi Jesús.

Jesús explica la parábola del sembrador

11Caguë sehuoni, ja'nrëbi zio tanguë cocare bacuani te'e ruiñe quëabi:

—Baguë yua aonra'carëan senjoguëna, yua Riusu coca cani achoye'ru ba'iji. 12Ma'ana tonsira'carëanre cato, bain hua'nabi Riusu cocare achani, ja'nrëbi ro ro'tajën saiye. Zupai huatibi rani, Riusu bënni senjoja'ñete jëama'ija'bë caguë, bacua coca achase'ere ro tëteni saoni senjoji. Bacuabi ro recoyo ro'tamajën saiye. 13Gata yijana tonse'ere cato, Riusu coca achacua yequëcua ba'iyë. Riusu cocare achasi'cuata'an, ai bojoye achani, ja'nrëbi sani, zoe beoye ba'ljën, ba cocare gare huanë yeni jo'cani senjoñë. Be'su sita ba'iyë'ru ba'iyë bacua. 14Miübëna tonsira'carëanre cato, Riusu cocare achacua yequëcua ba'iyë. Riusu cocare achacuata'an, ën yija

bonsere ba ëaye ba'ijën, ja'an se'gare ro'tani, Riusu yëyete gare se'e ro'tamajën, baguëte gare jo'cani senjoñë. Gare aon quëiñe beoye ba'iyeru ba'iyë bacua. ¹⁵Re'oye re'huasi yijana tonse'ere cato, Riusu cocare achacua yequëcua ba'iyë. Bacuabi achani, bacua recoyona re'oye re'huani, Riusu case'ere te'e ruiñe yo'oyë. Aon tëarën ti'añe tëca re'oye yo'o conjën, Riusu yëyete gare caraye beoye yo'ojën ba'iyë.

La parábola de la lámpara

¹⁶Bainbi majahuëte zëontoca, guënarobi ro meñe jaoni ta'pima'iñë. Cama yijacuana ro yahuema'iñë. Bañë. Hu'ëna ti'ancuabi re'oye ëñaja'bë cajën, majahuëte zëonni, ëmëna reoyë. ¹⁷Ja'nca cani jo'caguëna, ëñere ro'tani ye'yëj'ën. Bain hua'nabi gu'aye yo'oni gatiza cajën yo'ocuret'an, Riusubi si'aye ëñani, bacua yo'ose'ere si'acuani masi güeseja'guë'bi.

¹⁸Ja'nca sëani, mësacua yua yë'ë cocare achani, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu insise'ere ai coní batoca, quë'rë se'e ai coní baja'cua'ë. Riusu insise'ere choa ma'carë se'gare coní batoca, Riusubi ja'anre gare tëani, ro beo hua'guëre saoni senjoja'guë'bi, quëabi Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

¹⁹Caguë quëaguëna, Jesús pë'cago, baguë yo'je hua'na naconi, bacuabi ti'an rani, ai jai jubë bain ba'ijënna, baguëna ti'añe poremaë'ë. ²⁰Porema'ijënna, yequëbi Jesusni cabi:

—Më'ë pë'cago, më'ë yo'jecua, bacua yua hue'se ca'ncore nëcajën, më'ëni cu'eyë cabi.

²¹Caguëna, Jesusbi sehuoguë, si'acuani cabi:

—Bacuabi yë'ëre cu'ecuata'an, yë'ë cocare achani te'e ruiñe yo'ojën ba'icua, ja'ancua se'gabi yë'ë bainreba ba'iyë. Yë'ë mamá, yë'ë yo'jecua, ja'anre cayë bacuare, cabi Jesús.

Jesús calma el viento y las olas

²²Ja'nrebi, yequë umuguse, Jesús yua baguëre yo'o concua naconi ba'iguë, yua yoguna cacani, Que të'huina saiñu caguëna, bacuabi conjën saé'ë. ²³Sani, jobo zitara ba'ijënna, Jesusbi umeni canji'i. Canni ba'iguëna, ai jëja tutu raiguëna, yogu yua oco bu'i bi'rabi. Bu'i bi'raguëna, Rucani huesëma'iñe cajën, ai huaji yëjën, ²⁴Jesusni sëtoni cahuë:

—Ëjaguë, conjë'ën. Maibi rucani huesëyë cahuë.

Cajënna, Jesusbi huëni, gue tutu, gue zitara të'a, ja'anre bëinguë caní, cuauye guanseguëna, si'aye beoru ja'anse'ebi cuauni carajaji'i.

²⁵Carajaiguëna, Jesús yua baguëre yo'o concuani bëin coca cabi:

—¿Mësacua guere yo'ojën, yë'ëni recoyo ro'tama'iñe'ne? cabi.

Caguëna, bacuabi ai quëquëjën, sa'ñeña senni achahuë:

—¿Ba hua'guë gue bainguëguë'ne? Baguë coca guanseye se'ga caguëna, tutu'ga, zitara të'a'ga ja'anse'ebi achani Jaë'ë cani cuaubi, cahuë.

El endemoniado de Gerasa

²⁶Cajëna, ja'nrëbi que të'huina ti'anni ëñato, Gerasa yija baji'i, Galilea je'eñera. ²⁷Ti'anjëna, Jesusbi mëji'i. Mëiguëna, baru bainguë huati zemosi'quëbi baguëna tëhuo raji'i. Tëhuo raiguëbi yua huë'e ba'iyë jo'cani senjosi'quë baji'i. Can beohuë ba'iguë, bain tanru se'gare baji'i. ²⁸Ja'nca ba'iguëbi yua Jesusni ëñani, baguëna ti'anni, gugurini rëanni, baguëni ai jëja huaji yaye achoyereba güiguë cabi:

—Më'ë yua Ta'yejeiyereba Eëjaguë Riusu Zin sëani, ¿më'ë queaca ro'taguë raquë'ne, Jesús? Më'ëni senreba señë. Yë'ëni bënni senjoñë beoye ba'ijë'ën, güiguë cabi baguë.

²⁹Jesusbi baguë huati etaye guanseguë sëani, ja'nca güiguë cabi baguë. Baguë huatibi yua baguëni ai hue'nhue yo'oguë baji'i. Ba'iguëna, baru bainbi guënameanbi inni, baguëni gueonza cani yo'ojëna, baguë ëntë sara gueonse'e, baguë guëon gueonse'e, ja'anre ro tëteni si'aguëna, huati hua'ibi ba bainguëre beo re'otona sani bahuë. ³⁰Ja'nca ba'isi'quë ba'iguëna, Jesús yua baguëni senni achabi:

—¿Më'ë gue mami hue'eguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Yë'ë ai jai jubë hue'eyë sehuobi, ai jai jubë huati hua'i zemosi'quë sëani. ³¹Sehuoguëna, ja'nrëbi, huati jubë yua Jesusni senreba senni achahuë:

—Ja'an rëi gojena saoni senjoma'ijë'ën yëquënaire, cajën sen'ë.

³²Senjëna, ja'nrëbi cubë jabare ëñato, ai jai jubë cuchi hua'na aon ainjën baë'ë. Ba'ijëna, huati hua'ibi, Yëquënaire cuchi jubëna saojë'ën, baguëni senni achajën cahuë. ³³Cani, Jesusbi bacuare saoguëna, huati hua'ibi ba bainguëte jo'cani sani, cuchi hua'nana cacahuë. Cacajëna, cuchi hua'na, si'a jubëbi ro ro'tajën, huë'huëjën sani, të'ntëbana tonni, zitarana chani runi huesëhuë.

³⁴Runi huesëjëna, cuchi cuiracuabi ëñani, ja'nrëbi huaji yëjën, besa huë'huëni sani, si'aruan huë'e jobo ti'añe tëca sani, cuchi runi huesëse'ere quëani achojaë'ë. ³⁵Quëani achojaijëna, bainbi ëñajën raë'ë. Jesusna rani, ëñato, huati etoni saosi'quëbi yua Jesús guëon na'mi ca'ncore ñuji'i. Caña yua ju'iguëbi, yua te'le ruiñereba ro'taguë ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, si'a bainbi ai huaji yëjën ëñahuë. ³⁶Ëñajëna, baguë huajë raise'ere ëñasi'cuabi yua bacuani quëahuë. ³⁷Quëajëna, si'acua Gerasa yija ba'icuabi ai huaji yëjën, Jesusna ti'anni, Eñjo'onbi gare go'ijë'ën, cajën cahuë. Ja'nca cajëna, Jesús yua yoguna cacani go'i bi'rabi. ³⁸Go'i bi'raguëna, huati hua'ire saosi'quëbi yua Jesusni, Më'ë naconi saza senni achaguë cabi. Caguëna, Jesusbi baguëte sehuoguë cabi:

39—Ënjo'ona bëani ba'ijj'ën, mami. Më'ë huè'ena go'ini, Riusu conse'e, më'ëni ai re'oye yo'ose'e, ja'anre coca quëaguë go'ijj'ën, caguë guansebi Jesús.

Caguë guanseguëna, baguë sani, Jesús conni yo'ose'ere si'a bainni quëani achojaji'i.

La hija de Jairo. La mujer que tocó la capa de Jesús

40 Ja'nrëbi, Jesús yua go'ini, Galileana ti'anguëna, bain jubëbi baguëni zoe ëjocua sëani, baguëni ai bojojën, baguëni saludahuë. 41 Saludajëna, ñë'ca huë'e ëjaguë Jairo hue'eguëbi raji'i. Rani, Jesusna gugurini rëanni, baguëni caguë senni achabi:

—Yë'ë huë'ena sani, yë'ë zin hua'gore ëñajajj'ën cabi.

42 Baguë zin hua'go gaña hua'go ba'igo, si'a sara samu tëcahuëan bagobi, ai ju'in hua'go baco'ë. Ja'nca caguëna, Jesusbi congüë sajji'i. Ma'abi saiguëna, ai bain be'tejën baë'ë. Si'a ca'ncoñabi baguëni jë'jejën saë'ë.

43 Ja'nca saijëna, yecobi u'chu rauna si'a sara samu tëcahuëan ju'ingo baco'ë. Ëco yo'ocuaana ëñogo ba'igobi bago curire bacuana insini si'agota'an, gare huajë raima'igo baco'ë. 44 Ja'nca ba'igobi bain jubë naconi saigo, Jesús yo'jena ti'anni, baguë can na'mire pa'rogona, u'chu rau te'e jëana tëcabi.

45 Tëcaguëna, Jesús cabi:

—¿Nebi yë'ë can pa'rore'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, si'acua, Banhuë cajëna, Pedro, baguë gajecua naconi, bacua cahuë:

—Ëjaguë, bain hua'nabi si'a ca'ncoñabi më'ëna jë'jejëna, ¿queaca ro'taguë, Nebi pa'rore'ne senni achaguë'ne? cahuë.

46 Cajëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë huachose'e huanoguëna, yë'ëni pa'rosi'core cu'eyë yë'ë, cabi.

47 Caguëna, huajë raisi'cobi yua se'e gatiye porema'igo, yua ai huaji yëgo to'ntogo, Jesús guëon na'mina gugurini rëanni, baguëni pa'rose'e, bago te'e jëana huajë raise'e, ja'anre beoru quëago, si'acua ëñajëna.

48 Quëagona, Jesús cabi:

—Yë'ëni si'a recoyo ro'tago sëani, huajë raë'ë më'ë, mami. Ja'nca ba'igo sëani, bojogo saijj'ën, cabi.

49 Caguë, yuta cani tējima'iguëna, ëjaguë Jairo bainguëbi coca quëaguë raji'i. Rani, Jaironi cabi:

—Më'ë zin hua'gobi yua junni huesëgo. Ja'nca sëani, yua mai Ëjaguëre se'e cama'ijj'ën, cabi.

50 Caguëna, Jesusbi achani, Jaironi cabi:

—Oima'ijj'ën. Më'ë recoyo ro'taye se'ga ba'ijj'ën. Bagobi huajë raija'go'co, cabi.

⁵¹Ja'nca cani, baguë huë'ena sani ti'anni, yequëcuare cacaye ënsebi. Pedro, Santiago, Juan, ba romi zingo pë'caguë sanhuë, bacua se'gare baguë naconi sa'nahuëna guaobi. ⁵²Guaoni, si'a bainbi ba romi zingote aireba oijën sa'n'tiye gantajën yo'ojëna, Jesusbi cabi:

—Mësacua oima'ijë'ën. Romi zingo ju'inmaco'ë. Ro cainsi'cobi uingo bago, cabi.

⁵³Caguëna, si'acuabi baguëni ai jayajën ai chohuë, bago junni huesëse'ere masicua sëani. ⁵⁴Ja'nca jayajëna, ja'n'rëbi, Jesús yua romi zingo ëntë sarana zeanni, bagoni jëja cabi:

—Huëijë'ën, mami, cabi.

⁵⁵Caguëna, go'ya rani, te'e jëana huëco'ë. Huëigona, Jesusbi bago bainni, Aon aonjë'ën bagore, caguë guansebi. ⁵⁶Ja'nca ba'iguëna, bago pë'caguë sanhuëbi ai ëñajën rëinjëna, Jesusbi Bago go'ya raise'ere yequëcuani quëama'ijë'ën, caguë cabi.

Jesús envía a los discípulos a anunciar el reino de Dios

9 ¹Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëre yo'o concua si'a sara samucuaré choini, huatire etoni saocuare, rau huachocuare, bacuare re'huabi. ²Ja'nca re'huani, bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua yua Riusu ba'i jobona ti'anni ba'ija'yete quëani achojaijë'ën. Rauna ju'incuaré huachojë'ën. ³Mësacua sani, bonse, aon, ja'anre sama'ijë'ën. Ro'ojën sai tubë, turubë, curi, yequë ëntë sara can, ja'anre gare saye ro'tama'ijë'ën. ⁴Ja'nca sani, mësacuani bojojën ba'icua, bacua huë'ena cacani, ba huë'e jobobi saiye tëca, ba huë'ena bëani ba'ijë'ën. ⁵Yequëcuabi bacua huë'ena cacaye ënsetoca, mësacuabi ba huë'e jobobi saijën, ja'anru bainbi ëñajëna, mësacua guëon ba'i ya'ore cue'nconi tonjë'ën. Bacua gu'aye yo'ose'ere masija'bë cajën, ja'nca yo'ojë'ën, cabi Jesús.

⁶Cani tējini, bacuare saoguëna, bacua saë'ë. Si'a huë'e joboñabi saijën, Riusu bojo güese cocare quëani achojën, si'a bain rau bacuare huachojën baë'ë.

Incertidumbre de Herodes

⁷Ja'nca yo'ojëna, Galilea ëjaguë Herodes hue'eguëbi yua Jesús yo'ose'e si'aye achani, ai ro'taguë ëñabi. Bain hua'nabi Jesusre cajën, yequëcuabi, Juan Bautizaguë'bi junni go'ya raisi'quëma'iguë, cahuë. ⁸Yequëcuabi, Riusu ira raosi'quë Elíasbi maina se'e gaje meni ba'ima'iguë, cahuë. Yequëcuabi, Mai ira bain ba'isi'cua Riusu coca casi'cua, ja'ancua'ru ba'ima'iguë. Maina gaje meni ba'ima'iguë, cahuë. ⁹Cajëna, Herodes'ga cabi:

—Juanni huani senjo güesehuë yë'ë. Baguë sinjobëte tēyoye guansesi'quëta'an, ënquë ¿gue bainguëguë'ne? Bain hua'nabi baguë

ta'yejeiye yo'ore cani achojëna, yè'ëbi achaguë, ¿guere yo'oye'ne yè'ë? senni achaguë cabi.

Cani, baguë yua què'rë se'le Jesusna ti'an ëaye yo'oguë, Baguëni ëñaja'ma caguëta'an, poremaj'i baguë.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹⁰Ja'nrëbi, Jesusre yo'o concua saisi'cuabi raë'ë. Rani, bacua yo'ose'le beoru baguëni quëahuë. Quëajëna, bacuani cabi:

—Re'oji, mami sanhuë. Raij'ë'n. Bain beoruna bëani huajëjaiñu, caguë, bacuare Betsaida huë'e jobo cueñe ba'iruna huëoni sabi. ¹¹Sani ti'anjëna, bain hua'nabi bacua sairute masini, Jesusna be'tejën saë'ë. Sani ti'anjëna, Jesusbi bacuani bojoguë ëñaguë, Riusu ba'i jobona ti'anni ba'ija'yete bacuani quëani achoni, bacua jubë ba'icua rau bacuare huachobi.

¹²Ja'nca yo'oguëna, ënsëguëbi ruajaguëna, baguëre ta'yejeiye concua si'a sara samucuabi baguëni cueonni cahuë:

—Ëjaguë, bain hua'nare go'i güesej'ë'n. Bacua aon, bacua cainru, ja'anre bain ba'iruanna sani cu'eni cainja'bë caguë, bacuare cani go'i güesej'ë'n. Beo re'oto'ë ënjo'on, cahuë.

¹³Cajëna, Jesús yua bacuani sehuobi:

—Mësa'cu se'ga aon aonj'ë'n bacuare, sehuobi.

Sehuoguëna, bacua sehuojën quëahuë:

—Te'e ëntë sara jo'jo aonbëan, samu ziaya hua'i, ja'an se'gare bayë yëquëna. Bacua yua ai jai jubë bain ba'ijëna, ¿yëquë'nabi bacuare cuiraye aon cojani raye yëguë më'ë? senni achahuë.

¹⁴Bain jubëre cuencueto, cinco mil ëmëcua ba'iyë'ru baë'ë. Ja'nca senni achajëna, Jesús yua baguëre yo'o concuani cabi:

—Bain hua'nani jurëan bëa güesej'ë'n, cincuenta ba'i jurëan'ru, cabi.

¹⁵Caguëna, ja'nca yo'oni tëjjjëna, bainbi jurëan bëahuë. ¹⁶Bëajëna, Jesusbi ba cinco jo'jo aonbëan, samu ziaya hua'i hua'nare, ja'anre inni, guënamëna mëiñe ëñaguë, Riusuni senni surupa cani, aonre j'ëyeni, baguëre concuana insibi, Bainni cuiraj'ë'n caguë. ¹⁷Ja'nrëbi, si'a hua'nabi yajiyë tëca aën'ë. Anni tëjjjëna, Jesusre concuabi aon ainjën jëhuase'ere chiani, si'a sara samu j'ëña bu'iyë ayahuë.

Pedro declara que Jesús es el Mesías

¹⁸Ja'nrëbi, Jesús yua te'eguë ba'iguë, Riusuni ujaguëna, baguëre yo'o concuabi baguëna raë'ë. Raijëna, bacuani senni achabi:

—Bainbi yè'ëre cajën, ¿gueguëguë'ne yè'ëre, cajën ro'taye'ne bacua? senni achabi.

¹⁹Senni achaguëna, bacua sehuohuë:

—Yequëcuabi cajën, Juan Bautizaguë'ë më'ë cayë. Yequëcuabi, Elías ba'iguë'ë më'ë cayë. Yequëcuabi, Mai ira bain ba'isi'cua Riusu raosi'cua, ja'ancua ba'iyë'ru ba'iyë më'ë cayë. Junni tonni go'ya raisi'quë'ë më'ë cayë, sehuohuë bacua.

²⁰Sehuojëna, bacuani se'e senni achabi:

—Mësacua'ga yë'ëre cajën, ¿gueguëguë'ne yë'ëre, cajën ro'taye'ne mësacua? senni achaguë cabi Jesús.

Senni achaguëna, Pedro sehuobi:

—Riusu Raosi'quëreba'ë më'ë. Baguë Cristo'ë më'ë, sehuobi.

Jesús anuncia su muerte

²¹Ja'nca sehuoguëna, Jesús yua bacuani yihuoreba yihuoguë guansegüë, Yequëcuani yë'ë ba'iyete quëaye beoye ba'ijë'ën caguë, ²²yua yeque cocare bacuani quëabi:

—Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, ai ja'si huanonë ba'ija'guë'ë yë'ë. Ira bain, pairi ëjacua, ira ba'isi coca ye'yocua, bacuabi yë'ëre ai gu'a güejën, yë'ëni huani senjo güeseja'cua'ë. Huani senjo güesejëna, samute umuguseña ba'iguëna, yë'ëbi go'ya rajja'guë'ë, bacuani cabi Jesús.

²³Cani ja'nrebi, si'a bainni cabi:

—Bainbi yë'ë naconi te'e zi'inni ba'iyë yë'nica, bacua ba'iyete huanë yeni, jo'cani senjoñë bayë. Si'a umuguseña bacuabi crusu sa'cahuëna ju'ñe'ru ba'iyë ro'tajën, bacua yëyete gare jo'cani, yë'ë yëye se'gare güeye beoye yo'ojën, te'e coñë bayë. ²⁴Ro bacua ba'iyë se'gare ro'tatoca, bacuabi ro huesëni si'ayë. Yë'ë ba'iyë se'gare ro'tatoca, bacuabi huajëreba huajëjën ba'iyë. ²⁵Bacuabi te'e jëana carajeitoca, ¿queaca ro'tajën, si'a ën yija bayete coni baye ro'taye'ne? ²⁶Yë'ëre gu'a güeguë senjoñë ro'tatoca, yë'ë coca ye'yose'ere gu'a güeguë senjoñë ro'tatoca, yë'ë'ga Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yë'ë Taita naconi, Riusu guënamë re'oto yo'o concua naconi, ba in rai umugusebi ënsëguë ma'ñoñë'ru quë'rë ta'yejeiye rani, bacuare'ga güeguë senjoja'guë'ë yë'ë. ²⁷Ganreba yihuoguë, mësacuani quëani achoyë. Ënjo'on ba'icuaire ëñato, yequëcuabi Riusu ba'i jobore ëñañë tëca, bacua junni huesëma'ñë, cabi Jesús.

La transfiguración de Jesús

²⁸Ja'nrebi, te'e ëntë sara samute umuguseña ba'ini, Jesús yua Pedro, Santiago, Juan, bacuare choini, Riusu naconi coca ujañu caguë, bacuare ëmë cubë na'miñona mëabi. ²⁹Mëani, baguë yua ujaguëna, baguë zia yua tin zia ënoguëna, baguë cañare ëñato, ai pojeiyereba go'sijei cañare ëñobi. ³⁰Ënoguëna, ja'ansirën samucua ëmëcuabi gaje meni eta rani, Jesús naconi coca cajën ba'ë'ë. Moisés, Elías, ja'ancua ba'ë'ë. ³¹Riusu ta'yejeiye go'sijeyereba ba'ijën, bacuabi gaje meni, Jesús naconi coca cajën, baguë junni

tonjañnete cahuë. Riusu re'huase'e sëani, Jerusalén huë'e jobore ba'iguë junni tonjañnete sa'ñeña cahuë. ³²Ja'nca cajënna, Pedro sanhuëbi ai ëo caincuata'an, cainmajën, Jesús go'sijeyete ëñajën, baguë naconi ba'icua'e'ga ëñajën baë'ë. ³³Ja'nca ëñajën, ja'an raisi'cuabi go'ijënna, Pedro yua Jesusni cabi:

—Ëjaguë, maibi ënjo'on ba'ijënna, ai re'oye ba'iji. Ja'nca sëani, samute huë'erëanre yo'oñu. Më'ëna te'e huë'erë yo'ocaiyë. Moisesna yequë huë'erë yo'ocaiyë. Elíasna yequë huë'erë yo'ocaiyë, cabi Pedro.

Ro ro'taguë cabi Pedro. ³⁴Yuta cani tējima'iguëna, oco picobi nëca meni, si'acua'e na'oguëna, Jesusre concuabi ai quëquëhuë.

³⁵Quëquëjënna, picobë sa'nahuëbi bain coca achoni raobi:

—Ënquë yua yë'ë Zin ai yësi'quëreba'bi. Yë'ë cuencueni raosi'quëre sëani, baguëbi coca caguëna, mësacua achajë'n, cani achobi.

³⁶Caní tējiguëna, bacuabi ëñato, Jesús yua te'e hua'guë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, bacua yua gare caye beoye ëñahuë. Bacua ëñase'ere ro'tato, yequëcuani gare quëaye beoye baë'ë.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu impuro

³⁷Ja'n'rëbi, yequë umuguse ñataguëna, bacua ba'i cubëbi gajehuë. Gajëjënna, ai jai jubë bainbi Jesusni tēhuojën raë'ë. ³⁸Tēhuojën rajjënna, ba jubë ba'iguë te'eguëbi Jesusni güiguë cabi:

—Ëjaguë, më'ëni senreba señë yë'ë. Yë'ë zin hua'guë gaña hua'guëre ëña rajjë'n. ³⁹Gu'a huatibi baguëni hue'nhue yo'oguë, baguëte yijana taonni, yi'obobi chiri mëañe tēca yo'oguë, baguëte ai ja'si güeseye gare jo'cama'iguë ba'iji. ⁴⁰Ja'nca ba'iguëna, yë'ëbi yua më'ëre yo'o concuana rani, baguë huati etoni saoyete bacuani senni achahuë. Senni achato'ga bacua poremaë'ë, cabi baguë.

⁴¹Caguëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Mësacua yua ro ro'tajën, recoyo gu'aye ro'tajën ba'iyë. ¿Quejei zoe ro ye'yemajën ba'iyë'ne mësacua? Ro guaja ye'yo coca mësacuaní caguë ba'iyë yë'ë, cani, ja'n'rëbi, ba bainguëni: Më'ë zin hua'guëre yë'ëna rajjë'n cabi.

⁴²Caguëna, zin hua'guëbi rai bi'raguëna, gu'a huatibi se'e baguëni hue'nhue yo'oni, baguëte yijana jëjoni taonbi. Taonguëna, Jesusbi ja'an huatini bëinguë cabi:

—Zin hua'guëre etani gare saijjë'n caguëna, ja'ansirën etani gare saji'i.

Ja'nca saiguëna, Jesús yua zin hua'guëre huachoni, baguë pë'caguëna sani, huajë hua'guëre baguëna ëñobi. ⁴³Ja'nca ëñoguëna, bain hua'nabi ai bojoreba bojojën, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ai cani achojën baë'ë.

Jesús anuncia por segunda vez su muerte

Ja'nca ai bojoreba bojojën cajënna, Jesusbi baguëre yo'o concuani coca quëabi:

44—Mësacua yua yè'è cocare achajè'ën. Gare huanë yeye beoye achajè'ën. Yè'è, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëna, yequëcuabi yè'ère gu'a jucha baguë're'ru zeanni, yè'ère gu'a bainna insini senjojën ba'ija'cua'è, cabi.

45Caguëna, baguë case'ere ro huesë äaye achahuë. Riusu coca yuta masi äama'iñere sëani, achani masiye ti'anma'è'ë bacua. Ja'nca huesë äaye achacuabi Jesusni Te'e ruiñe quëajè'ën caye huaji yèhuë bacua.

¿Quién es el más importante?

46Ja'nrëbi, Jesusre yo'o concuabi sa'ñeña cajën, Mai jubë ba'icua çgueguëbi què'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iguë'ne? cajënna, 47Jesusbi bacuani ëñani, bacua cayete masibi. Masini ja'nrëbi zin hua'guëre choini rani, baguë ca'ncona nëcobi. 48Nëconi, bacuani yihuoguë cabi Jesús:

—Yè'è ba'iyete ro'tajën, ënquë zin hua'guëni conjën ba'itoca, yè'ère'ga güina'ru conjën ba'iyë. Yè'ère conjën ba'itoca, Ja'quë Riusu yè'ère raosi'quë, baguë're'ga güina'ru conjën ba'iyë. Mësacua jubë ba'icua, què'rë yo'jereba ba'i hua'guë, ja'anguëbi mësacua jubë què'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'ija'guë'bi, cabi Jesús.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

49Caguëna, Juanbi baguëni cabi:

—Ëjaguë, yequë bainguëni tëhuohuë yëquëna. Mè'è ta'yejeiye ba'iyete caguë, gu'a huati hua'ire etoni saoguë baj'i'i. Ja'nca yo'oguëna, mai jubë ba'ima'iguëre sëani, baguëre ënsehuë yëquëna, cabi.

50Caguëna, Jesús cabi:

—Baguëre ënsema'ijë'ën. Maini je'lo bama'itoca, maini te'e yo'o conjì, cabi Jesús.

Jesús reprende a Santiago y a Juan

51Ja'nrëbi, Jesús guënamë re'otona go'irën ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, baguë yua, Yurera Jerusalén huë'e jobona te'e ruiñe saiza caguë, yo'o bi'rabi. 52Ja'nca yo'oguë, baguë bainre ru'ru saobi. Saoguë, bacuani cabi:

—Yè'è yure ñami cain huë'ere cu'eni, ja'an bain naconi re'hua coca cajè'ën caguë, bacuare ru'ru saobi.

Saoguëna, bacuabi yua Samaria huë'e jo'borëna sani, cainrute senni achajënna, 53Samaria bainbi ënsehuë. Jerusalenna te'e ruiñe sai'ja'guëre sëani, bacua huë'e jobona choiye yëma'è'ë. 54Yëmajënna, Santiago, Juan, bacuabi masini, Samaria bainre bëiñe ro'tajën, Jesusni cahü:

—Ëjaguë, yëquëna hua'nabi guënamë re'otona guanseni, toare gachoni, ja'an Samaria bainni ëoni si'añu. Riusu ira bainguë raosi'quë yo'ose'e'ru güina'ru yo'oñu cajënna, çmè'è queaca ro'taguë'ne? senni achajën cahü bacua.

⁵⁵Senni achajëna, Jesusbi bacuani ëñani, bëin coca sehuobi:

—Bañë. Ja'nca yo'oma'ijj'ën. Riusu Espíritubi mësacua naconi ba'iguë, ja'anre yo'oye gare güeji. Ja'nca sëani, mësacua çqueaca ro'tajën bainre ñu'ñujei güeseye caye'ne? ⁵⁶Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua bainre ñu'ñujei güeseye gare ro'tama'iguë'ë. Bainre mame recoyo re'huaye, ja'an se'gare yo'oye ro'taguë ba'iguë'ë yë'ë cabi Jesús.

Cani ja'nрэbi, bacuabi conjën, yequë huë'e jobona saë'ë.

Los que querían seguir a Jesús

⁵⁷Ja'nca sani, ma'aja'an saijën, yequë bainguëni tëhuojëna, baguë yua Jesusni cabi:

—Ëjaguë, si'a më'ë sairuanna te'e conguë saiza cabi.

⁵⁸Caguëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë ën yijare ba'iyë'ru ba'iyë yënica, rajjë'ën. Airu hua'i hua'nabi yija gojeñana caincua'ë. Ca hua'i hua'nabi bacua ziaroanre tuijën caincua'ë. Ja'nca caincuata'an, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë yua umeni cainru gare beo hua'guë'ë yë'ë, sehuoguë cabi.

⁵⁹Cani ja'nрэbi, yequë bainguëni choiguë:

—Yë'ëre te'e conguë rajjë'ën, cabi.

Caguëna, baguë sehuobi:

—Ëjaguë, yë'ë taita ju'insi'quëni tanjaza ru'ru, sehuobi.

⁶⁰Sehuoguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Yë'ëni recoyo bojoye güecua, recoyo ju'insi'cua'ru ba'icua, ja'ancua se'gabi bacua bain junni huesësi'cuare tanja'bë. Më'ëca Riusu bojo güese cocare quëani achoguë rajjë'ën, cabi Jesús.

⁶¹Caguëna, ja'nрэbi yequëbi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, më'ëre te'e conguë saiza caguë, ru'ru yë'ë bainna sani gare sai cocare bacuani quëajani raiyë cabi.

⁶²Caguëna, Jesús sehuobi:

—Riusu yo'ore coëne porema'iñë më'ë. Yë'ë yo'ore conza cani, ja'nрэbi yequë yo'ore yo'oye ro'tatoca, gu'aji, sehuobi Jesús.

Jesús envía a los setenta

10 ¹Ja'nрэbi jë'te, Jesusbi yequë bain setentacuare cuencueni, baguë coca quëani achocuare re'huani, samucua ba'i jurëanre quë'ñeni, si'a huë'e jo'borëan baguë ëñaguë saijai joboñana bacuare sao bi'rabi Jesús. Sao bi'raguë, bacuani yihuoguë ²cabi:

—Mësacua yua saijën, ën cocare ro'tajën ba'ijj'ën. Ja'quë Riusubi ai aonre tëani baye'ru tëani baye ro'taguëta'an, aon tëaja'cua yua choa jubë se'ga ba'iyë. Ja'nca sëani, Riusuni ujajën, Ja'quë, më'ë cocareba quëani achojaicua quë'rë jai jubëre huëoni re'huani raojë'ën. Më'ë aon tëani

baja'cua ba'iyeru mē'ē bain ba'ija'cuare nē'coni re'huaja'bē cajēn, Ja'quē Riusuni jo'caye beoye ujajēn ba'ijē'ēn. ³Mēsacua yua yē'ē cocare quēani achojēn, ēñere'ga ro'tajēn ba'ijē'ēn. Mēsacua yua jo'ya hua'na ba'iyeru ba'icua'eta'an, airu yai jobona saoye'ru mēsacuare saoyē yē'ē. ⁴Mēsacua yua turubē, curi ayabē, guēon jui coro, ja'anre gare sama'ijē'ēn. Te'e ruiñe se'ga saijēn, ma'ana tēhuocuare gare saludamajēn, te'e ruiñera saijē'ēn. ⁵Sani, ja'nrebi bain huē'ena ti'anni, bainre saludajēn, “Ēn huē'e ba'icua yua bojojēn ba'ijē'ēn” cajē'ēn. ⁶Cajēnna, mēsacuani bojojēn sehuotoca, bacuani bojojēn ba'ijē'ēn. Bojojēn sehuoma'itoca, bacuani bojoma'iñe canī, ja'nrebi jo'cani se'e saijē'ēn. ⁷Bojojēn sehuocua huē'ena ti'anni, ja'an huē'ena bēani ba'ijē'ēn. Bacuabi cuirajēnna, bacua aon, bacua gono, Riusu insise'ere sēani, conī ainjēn, bacuani bojojē'ēn. Ja'an huē'e jobore ba'ijēn, ja'an huē'e se'gare ba'ijē'ēn. Yequē huē'eñana cainjēn saima'ijē'ēn. ⁸Ja'nca sēani, mēsacuabi bain ba'iruna ti'anni, mēsacuana bojojēn ba'icuana cacani ba'ijēn, bacua aonre ainjēn, ⁹bacua rau ju'incuare huachojēn, bacuani quēani achojē'ēn: Riusu bainrebare re'huani baja'yete cato, yua te'e jēana ti'anja'ñeta'an ba'iji, quēani achojēn ba'ijē'ēn. ¹⁰Ja'nrebi, yequē huē'e jobona ti'anni, mēsacuani bojoma'itoca, bacua huē'e joboreba ba'iruna sani, si'acuani bēin coca cajē'ēn: ¹¹Mēsacuabi yequēnani bojoma'icua'are sēani, mēsacua huē'e jobo ya'o sē'ase'ere yēquēna guēoñabi cue'nconi tonni gare jo'cayē ēnjo'on. Ja'nca yo'ojēnna, mēsacua yua ēn cocare ro'tajē'ēn: Riusu bainrebare re'huani baja'yete cato, yua te'e jēana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'anre cajēn, bacua bēnni senjoja'ñete bacuani masi güesejē'ēn. ¹²Ja'an umuguse, Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Sodoma bainni bēnni senjose'e'ru quē'rē ta'yejeiye bēnni senjosi'cua ba'ija'cua'ē bacua, cabi Jesús.

Los pueblos desobedientes

¹³Cani ja'nrebi, yequē huē'e joboña bainni bēnni senjoja'ñete quēa bi'rabi Jesús:

—Corazin huē'e jobo bain, Betsaida huē'e jobo bain, mēsacua yua ai yo'ojēn ba'ija'cua'ē. Riusu ta'yejeiye yo'ose'e, mēsacuani ēñose'e, ja'anre Tiro bain, Sidón bain, ja'ancuani ēñoguē ba'itoca, bacua yua ai zoe ba'irēn bacua gu'a juchare gare jo'cani senjore'ahuē. Bacua yua ai sa'ntiye ai oijēn, costal cañare sayani, yē'tēbi inni, bacua sinjobēna yu'yujēn ba'ire'ahuē. ¹⁴Ja'nca sēani, Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Riusubi mēsacuani ēñani, Tiro, Sidón, ja'an huē'e jobo bainni bēnni senjoja'ñe'ru mēsacuani quē'rē ta'yejeiye ai bēnni senjoguē ba'ija'guē'bi. ¹⁵Mēsacua Capernaum bainre'ga ai bēnni senjoja'ñete quēayē yē'ē. Mēsacuabi ro'tajēn, Riusu ba'i re'otona ti'anja'cua'ē mai, cajēn ba'icua'eta'an, ja'an jai toa se'gana ti'anja'cua'ē mēsacua, canī jo'cabi Jesús.

¹⁶Ja'nrëbi bagüere concuani se'e caguë quëabi Jesús:

—Si'a hua'na mësacua cocare te'e ruiñe achacuabi yë'ë cocare'ga te'e ruiñe achayë. Si'a hua'na, mësacuare gu'a güeni senjocuabi yë'ëre'ga gu'a güeni senjoñë. Si'a hua'na, yë'ëre gu'a güeni senjocua'ga Ja'quë Riusu yë'ëre cuencueni raosi'quëre'ga gu'a güeni senjoñë, cabi.

Regreso de los setenta

¹⁷Ja'nca cani tonni, bagüë bain setentacuare saobi. Saoguëna bacuabi sani, bagüë case'ere yo'oni, ai bojo hua'na rani, Jesusni quëahuë:

—Ëjaguë, yëquënabi më'ë ta'yejeiye ba'iyete cani achojën, si'a yo'ore ta'yejeiye yo'oye porehuë. Gu'a huati hua'i'ga yëquëna cocare achajën, yëquëna case'ere achani yo'ohuë, cajën bojohuë.

¹⁸Cajën bojojënna, Jesusbi quëabi:

—Ja'nca raë'ë. Zupai huati'ga guënamë re'otore ba'iguë, mëjo jue'neñe'ru te'e jëana tonni huesëguëna, ëñahuë yë'ë. ¹⁹Ja'nca sëani, mësacua achajë'n. Yë'ëbi mësacuare sao bi'raguë, ai ta'yejeiye ba'icuaire mësacuare re'huahuë. Aña hua'na, buni hua'na, ja'an hua'nana za'nguto, gare ja'si yo'oma'iñë bacua. Zupai huatibi ta'yejeiye je'o baguëna, mësacuabi, baguëni quë'rë ta'yejeiyereba yo'oni, bagüere saoni senjoñë poreyë. Ja'nca porejënna, gare ja'si yo'oye beoye ba'iji mësacuare.

²⁰Ja'nca porecua ba'ijën, zupaire concuabi mësacuare achani yo'ojënna, ja'anre ro'tajën bojomajën ba'ijë'n. Mësacua mami yua Riusu uti pëbëna toyani jo'case'e ba'iguëna, ja'an se'gare ro'tajën, ja'an se'gare bojojën ba'ijë'n, cabi Jesús.

Jesús se alegra

²¹Ja'nca cani, Riusu Espíritu naconi bojo recoyo re'huani, ai bojoreba bojoguë, Riusuni ujaguë cabi:

—Taita Riusu, më'ëbi guënamë re'oto, yija re'oto, si'aye re'huani baguëna, më'ëni ai bojoreba bojoguë cayë yë'ë. Ro bain cocare ta'yejeiye ye'yeni masicuabi më'ë masi güeseyete masiye yëcuareta'an, bacuani masi güesemaë'ë më'ë. Zin hua'na ro'taye'ru ro'tacua, bacua se'gani më'ë ba'iyete masi güesehuë më'ë. Aito, Taita. Më'ë yëse'e sëani, ja'nca bacuani masi güesehuë më'ë, ujaguë cabi Jesús.

²²Ja'nca ujani, bagüere concuare quëabi:

—Yë'ë Taita Riusubi si'aye yë'ëna insini jo'cabi. Yë'ë Taita se'gabi yë'ëre, bagüë Zinre masiji. Yequëcuabi yë'ëre gare huesëyë. Yë'ë se'gabi yë'ë Taita Riusuni masiyë. Yequëcuabi baguëte gare huesëyë. Yë'ë, bagüë Zin sëani, yë'ë yëye'ru yo'oguë, yequëcuani yë'ë Taita ba'iyete masi güeseye poreyë. Ja'nca masi güesequëna, bacua se'gabi baguëni masiyë, cabi Jesús.

²³Ja'nrëbi baguëre yo'o concuare ëñani, bacua se'gani ñaca quëabi Jesús:

—Mësacua yua yë'ëni ëñajën, yë'ë yo'o yo'oyete ëñajën, bojoreba bojojën ba'ijë'ën. ²⁴Riusu ira bain raosi'cua, bain ta'yejeiye ëjacua, bacua yua yë'ë, Riusu Raoja'guëreba ba'iguëte ëñani masiye yëcuata'an, yë'ëre ëñamaë'ë. Yë'ë cocare achaye yëcuata'an, yë'ëre achamaë'ë. Mësacuaca yë'ëre ëñani, yë'ëre achani, yë'ëni masicua sëani, ai bojoreba bojojën ba'ijë'ën, cabi Jesús.

Parábola del buen samaritano

²⁵Caguëna, ja'nrëbi ira coca toyani jo'case'ere ye'yoguëbi ti'anni, Jesusni huacha sehua güeseza caguë, baguëni coqueguë senni achabi:

—Ëjaguë, Riusu naconi carajeiye beoye si'arën ba'iyë yëyë yë'ë. Ja'an ba'ija'yete baza caguë, ¿gue yo'o yo'oye baye'ne yë'ë? senni achabi.

²⁶Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñaguë, ¿guere ye'yeguë'ne më'ë? ¿Gue coca caní jo'case'e ba'iguë'ne? senni achaguë sehuobi.

²⁷Sehuoguëna, ba hua'guëbi cabi:

—Ja'an cocare ëñato, ñaca caji: “Më'ë Ëjaguë Riusuni si'a recoyo bojoguë, baguëni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë ba'iyë, më'ë ro'taye, ja'an naconi si'a jëja ta'yejeiye baguëni yëreba yëjën ba'ijë'ën. Më'ë ba'iyete te'e ro'taguë ba'iyë'ru më'ë te'e bain hua'nani re'oye ro'taguë, bacuare yëreba yëguë ba'ijë'ën.” Ja'anre caji Riusu ira coca toyani jo'case'e, caguë sehuobi baguë.

²⁸Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Te'e ruiñera sehuohuë më'ë. Ja'an caní jo'case'e'ru yo'otoca, Riusu naconi carajeiye beoye ba'ija'guë'ë më'ë, cabi Jesús.

²⁹Caguëna, ira coca ye'yoguëbi ja'ansi'quë ro'taguë, Bain hua'nabi yë'ë cocare achani, yë'ë masiye ro'tayete masija'bë caguë, Jesusni se'e senni achabi:

—Më'ëbi te'e bainre caguëna, ¿jarocua'ne? senni achabi baguë.

³⁰Senni achaguëna, Jesusbi ye'yo cocare quëaguë, baguëni sehuobi:

—Yequë bainguëbi Jericó huë'e jobona saza caguë, Jerusalemni saiguëna, ja'nrëbi bonse jiancuabi baguëni tēhuo rani, baguëni zeanni, baguë bonse, baguë caña, si'ayete tēteni, baguëni ai ja'si yo'oni, baguëni huani ya'tu güeseni, baguëte ju'in hua'guëre jo'cani senjoni saë'ë. ³¹Senjoni satena, ja'nrëbi pairi hua'guëbi ja'ansi ma'abi saiguë, ju'in hua'guëna ti'anni ëñaguë, ca'nco quëhuijani saji'i. ³²Saguëna, ja'nrëbi Riusu huë'e yo'o conguë Levita bainguë'ga ti'anni ëñaguë, baguë'ga ro ca'nco quëhuijani saji'i. ³³Saguëna, ja'nrëbi Samaria bainguë tin jobo bainguëbi ti'anni ëñaguë, baguëca Chao hua'guë caguë, ju'in hua'guëni ai oire baguë,

baguëre coñe se'ga ro'tabi. ³⁴Ja'nca ro'taguë, Baguë ja'si nesiruanre re'huaza caguë, hui'yabe, jo'cha, ja'anbi ja'ñeni, canbi re'oye huenbi. Huenni, baguë burro hua'guëna tëoni, bain cain huë'ena sani, baguëre cuira bi'rabi. ³⁵Cuirani ñatani, ja'nrëbi samu curi so'corëanre inni, ba huë'e ëjaguëna insini cabi: “Ënquëre re'oye ëñaguë cuirajë'ën. Quë'rë se'le ro'iyë banica, yë'ëbi se'e rani, më'ë ro'ise'ere go'yayë” cabi baguë, caguë quëabi Jesús. ³⁶Quëani, Jesús yua baguëni senni achabi:

—Më'ë yua ëñere ro'tani quëajë'ën. Ya'tu güesesi'quëbi ma'are uinguëna, çjaroguëbi baguëni ëñaguë, baguë te'e bainre yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Queaca ro'taguë'ne më'ë? senni achabi Jesús.

³⁷Senni achaguëna, ira coca ye'yoguëbi sehuobi:

—Baguëni ai oire baguë consi'quë, ja'anguë bajji'i. sehuobi.

Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Ja'anguë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, më'ë'ga güina'ru sani, bainre güina'ru oire baguë congruë ba'ijë'ën, cabi.

Jesús en la casa de Marta y María

³⁸Ja'nrëbi, Jesusbi se'e sani, baguëre concua naconi yequë huë'e jobona ti'anguëna, Marta hue'egobi baguëte choigona, bago huë'ena cacani ëñabi. ³⁹Cacani ëñaguëna, yeco, María hue'ego, Marta yo'jego ba'igobi Jesús cocare achani ye'yeza cago, baguë guëon na'mi ca'ncona bëani achago baco'ë. ⁴⁰Achago ba'igona, Martabi bago yo'o ma'carëanre zoe yo'oni ya'jani, Jesusna bonëni cago:

—Ëjaguë, yë'ë yo'jegobi ro cue'yoni, huë'e yo'o ma'carëanre conma'igona, yë'ë se'gabi yo'oye porema'iñë. Ja'nca sëani, çyë'ëre coñe bagoni guanseye ro'tama'iguë më'ë? cago.

⁴¹Cagona, Jesús sehuobi:

—Marta, Marta, ai sa'nti hua'go cayë më'ë. ⁴²Yë'ë cocarebare achani ye'yetoca, re'oye ba'iji. Maríaca yë'ë cocare ja'nca te'e ruiñe achani ye'yegona, bagore gare ënsema'iguë ba'iyë yë'ë. Ja'an cocare bojogona, yequëcuabi bagoni gare sa'nti güeseyë beoye ba'ija'cua'ë, caguë sehuobi Jesús.

Jesús y la oración

11 ¹Ja'nrëbi, yequë umuguseña ba'iguëna, Jesusbi sani, Riusuni ujaguë, coca senni tējiguëna, baguëre yo'o con hua'guëbi baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, yëquënani ujaye ye'yojë'ën. Juanbi baguëre yo'o concuani ujaye ye'yoguëna, yëquëna're'ga güina'ru ujaye ye'yojë'ën senni achabi.

²Senni achaguëna, Jesús cabi:

—Mësacuabi Taita Riusuni ujanica ñaca ba'iyë cajë'ën:

Yëquëna Taita, quënamë re'otore ba'iguëna, si'a bainbi më'ë ta'yejeiyereba ba'iyete te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'bë.
Më'ë bainreba jobore re'huaguë, yëquënare te'e jëana ëño rajjè'ën.
Më'ë guënamë re'oto ba'icuabi më'ë yëye'ru yo'ojënna, ën yija bain'ga më'ë yëye'ru güina'ru yo'ojën ba'ija'bë.

³ Yëquëna aon aiñe, yure umuguse aiñe se'gare insijè'ën.

⁴ Yëquëna gu'aye yo'ojën ba'ise'ere huanë yeni ro'tama'ijè'ën.

Yequëcuabi yëquënani gu'aye yo'ojënna, bacua gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cani se'e ro'tamaë'ë yëquëna.

Ja'nca ro'tamajënna, më'ë'ga yëquënani güina'ru yëquëna gu'aye yo'ose'ere ro'tama'iguë ba'ijè'ën.

Yëquënani gu'aye yo'oye ro'ta güesema'ijè'ën.

Ja'anre yëquënare etojei güesejè'ën, cabi.

⁵ Cani, bacuani se'e yeque cocare ye'yo bi'rabi Jesús:

—Yequë bainguë yo'ose'ere ro'tajè'ën. Ñami jobo ba'iguëna, baguë gajeguëbi ëñaguë raiguëna, aon beoguëna, baguëte cuirayete. Ja'nca beoguëbi yequë baguë gajeguë huë'ena sani, baguëni senni achaguëña: “Besa, samute jo'jo aonbëandre prestajè'ën. ⁶ So'o bainguëbi yè'ë huë'ena ti'anguëna, baguëni aon cuiraye beoyë yè'ë” caguë quëaguëña. ⁷ Caguë quëaguëna, baguë gajeguë huë'e sa'nahuë ba'iguëbi sehuoguëña: “Porema'inë. Anto sa'rore ta'pini tējihuë yè'ë. Zin hua'na naconi yua cain umesi'cua sëani, huëni insiye porema'inë yè'ë” sehuoguëña. ⁸ Ja'nca sehuoguëna, hue'se nëcaguëbi jo'caye beoye se'e senni achaguëna, baguë gajeguëbi, Yè'ëre se'e hui'ya senma'ija'guë caguë, baguë yua huëni, baguë yëse'e insiguëña. ⁹ Ja'nca insisi'quë sëani, mësacuarë güina'ru quëayë yè'ë. Mësacua yëyete senreba sentoca, Riusubi insija'guë'bi. Jo'caye beoye ujjajënna, Riusubi ai masiye sehuoja'guë'bi. Riusuni recoyo te'e zi'inni baza catoca, Riusubi baguë ba'iyete mësacuari masireba masi güeseja'guë'bi. ¹⁰ Ën yija bain senreba se'ne'ru Riusuni senni achajën ba'ijè'ën. Ën yija bainbi si'a jëja sentoca, bacua bainbi insiyë. Si'a jëja cu'etoca, bacuabi tinjañë. Si'a jëja je'njuni achotoca, bacua bainbi anconi caca güeseyë.

¹¹ Mësacua'ga ën cocare achani ye'yējè'ën. Mësacua zin hua'nabi ziaya hua'ire sentoca, ¿añare insiye mësacua? Bañë. ¿Jo'jo aonbëte sentoca, gatabëte insiye mësacua? Bañë. ¹² ¿Cura ziare sentoca, bunire insiye mësacua? Bañë. ¹³ Mësacua yua gu'aye yo'oye ye'yesi'cua ba'ijën, mësacua zin hua'nani re'oye insini cuiraye masijënna, mai Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi què'rè ta'yejeiye maini conni cuirareba cuiraye masiji. Maibi baguë Espíritu raoyete sentoca, gare ënseye beoye maina raoji Riusu, cabi Jesús.

Acusan a Jesús de recibir su poder del demonio

¹⁴ Ja'nrebi jè'te, Jesusbi yi'o ma'tëbë bainguëni tëhuoni, baguë gu'a huatire etoni saoguë baji'i. Etoni tējiguëna, ja'an bainguëbi coca ca bi'rabi.

Coca caguëna, bain hua'nabi ai bojoreba bojojën ëñahuë. ¹⁵Ëñajëna, yequëcua'ga ai jayajën cahuë:

—Huati hua'li ëjaguë Beelzebú hue'eguë, ja'anguëbi conguëna, Jesusbi huati hua'ire etobi'te, jayajën cahuë.

¹⁶Cajëna, yequëcua'ga Jesusni huacha sehuc güeseñu cajën, baguëni ñaca senni achahuë:

—Ta'yejeiyereba yo'ore yo'ojë'n. Ëñaza, senni achajën cahuë.

¹⁷Ja'nca gu'aye cajëna, Jesusbi bacua ro'tayete masiguë, bacuani shehuobi:

—Te'e yija bainbi si'a jurëanre re'huani sa'ñeña guerra huatoca, si'a jubë gare ñu'ñujeiñë. Te'e huë'e bainbi sa'ñeña je'o batoca, si'acua gare ñu'ñujeiñë.

¹⁸Ja'nca sëani, zupai jobobi güina'ru sa'ñeña huatoca, güina'ru jëja beoguë carajeji. Mësacuabi jaya coca cajëna, ja'nca shehuoyë yë'ë. Yureca Beelzebubi ¿queaca yë'ëre conguë'ne? ¹⁹Mësacua bain'ga huati hua'ire etoni saojëna, ¿jaro ëjaguëbi ta'yejeiye conguë'ne? Bañë. Mësacuabi yë'ëre jayajën cajën, mësacua ro huacha cayete si'acuani masi güeseyë. ²⁰Riusu se'gabi yë'ëre conguëna, huati hua'ire etoni saoyë yë'ë. Ja'nca conguëna, baguë bainrebare re'huani baja'yete ro'tajë'n. Te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji.

²¹Ën cocare'ga ro'tani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete masijë'n. Yequë bainguë ai jëja baguëbi baguë hua guëna naconi baguë huë'ere re'oye ëñaguëna, yequëcuabi tëani saye porema'iñë. ²²Yequë'ga baguë'ru quë'rë jëja baguëbi baguë huë'ena ti'anni, baguëni quë'rë ta'yejeiye huani saoni senjotoca, baguë huë'ena cacani, baguë hua guëna, baguë bonse beoru tëteni sani, baguë bainna huo'hueni insiji.

²³Yureca, yë'ëre re'oye ëñama'icua ba'itoca, yë'ëni gu'aye ro'taye se'ga ba'iyë. Yë'ëre yo'o conma'icua ba'itoca, yë'ë re'huase'ere ro ñu'ñu güesejani senjoñë.

El espíritu impuro que regresa

²⁴Ën cocare'ga ro'tani, bain gu'ajeiyete ye'yejë'n. Gu'a huatibi bainguëte etani saiguë, beo re'otona ganiguë, ¿Jarona bëani huajëye'ne yë'ë? caguë, cu'eni jëhuani, se'e ro'tani, Yë'ë etasi huë'ena goza cabi. ²⁵Ja'nca cani, baruna go'ini ëñato, yua re'oye re'huasi huë'e, yua re'oye yuase'e bajji'i, bainguë recoyo. ²⁶Ja'nca ba'iguëna, baguë yua se'e sani, baguë gu'a gajecua te'e ëntë sara samucuarë tëhuoni chojili. Baguë'ru quë'rë ta'yejeiye gu'aye ba'icuanì choini, rani, si'a jubëbi ba etasi huë'ena cacani bëahuë, bainguë recoyona. Ja'nca bëani ba'ijëna, ja'an bainguë yua quë'rë ta'yejeiye ai gu'ajeiguë bajji'i. Ru'rureba ba'ise'e'ru quë'rë ta'yejeiye gu'aguë bajji'i, ye'yoguë cabi Jesús.

La felicidad verdadera

²⁷Ye'yoguë caguëna, romi hua'go bain jubë naconi ba'igobi baguëni coca güigo cago:

—iMè'è pè'cagobi mè'èni tè'ya rani, mè'èni chuchasi'co sèani, ai bojoreba bojogo ba'ija'go! güigo cago.

²⁸Güigo cagona, Jesús sehuobi:

—Riusu cocare achani te'e ruiñe yo'ocua'ga bago bojoye'ru què'rè ta'yejeiye ai bojoreba bojojèn ba'ija'cua'è, caguè sehuobi.

La gente mala pide una señal milagrosa

²⁹Ja'nca sehuoni, bain hua'nabi què'rè jai jubè ñè'cajèna, bacuani coca quèa bi'rabi:

—Yureña bainbi ai gu'aye ro'tajèn, yè'èni senni achajèn, Ta'yejeiyereba yo'ore yo'ojè'èn. Èñaza, senni achajèn cajèna, Riusu ira raosi'què Jonás hue'eguè, baguè ba'ise'e se'gare yureña bainni masi güeseyè yè'è.

³⁰Jonás yua Nínive hu'è'e jobo bainna raosi'què ba'ise'e'ru yè'è'ga, Riusu Raosi'quèreba ba'iguè, yureña bainna raosi'què'è yè'è. ³¹Yecore'ga, ira baingo ba'isi'co, sèribè ca'nco bain ta'yejeiye èjago ba'isi'core ro'tani, Riusu bènni senjoja'ñete masijè'èn. Bain ta'yejeiye èjaguè Salomonbi ai masiguè yihuoguèna, bagobi Salomón masiguè yihuo cocare achani masijaza cago, ai so'o sani baguèna ti'anni achagoña. Ja'nca achani masisi'core sèani, mèsacua yua bago yo'ogo ba'ise'ere ro'tani, yè'è cocareba yureña quèani achose'ere què'rè te'e ruiñe achani ye'yejèn ba'ijè'èn. Achaye güetoca, yè'è yua Salomon'ru què'rè ta'yejeiyereba masiguè sèani, Riusubi mèsacuani què'rè ta'yejeiye bènni senjoguè ba'ija'guè'bi. ³²Riusu cuencuesi umuguse ti'anguèna, Nínive hu'è'e jobo bainre'ga èñaja'cua'è mèsacua. Bacua yua Jonás coca quèani achose'ere achani, bacua gu'a juchare jo'cani senjoreña. Yureña'ga yè'èbi ti'an rani, Riusu cocarebare quèani achoguèna, mèsacua yua achaye güetoca, ai ta'yejeiyereba bènni senjosi'cua ba'ija'cua'è mèsacua, yè'è yua Jonas'ru què'rè ta'yejeiye ba'iguè sèani.

La lámpara del cuerpo

³³Mèsacua yua te'e ruiñe yo'ocua ba'iyè yènica, èn cocare achani ye'yejè'èn. Bainbi majahuète zèonni, ro'rohuèbi meñe jaoni ta'pima'licua ba'iyè. Majahuète gare yahueye beoye ba'iyè. Bain ti'ancuabi, re'oye èñaja'be cajèn, majahuète zèonni èmèna reoyè. ³⁴Mèsacua ñaco yua mèsacua recoyo majahuè'ru ba'iji. Mèsacua ñacobi èñajèn, te'e ruiñe yo'oye ro'tatoca, si'a recoyo miañereba miaji. Gu'aye yo'oye ro'tatoca, si'a recoyo yua zijeji recoyo'ru ruinjì. ³⁵Ja'nca sèani, mèsacua èñare bajèn, te'e ruiñe ro'tajèn ba'ijè'èn. Ja'nca ro'tama'itoca, gu'a èase'e se'gare ro'tatoca, zijeiye se'ga ba'iji mèsacua recoyore. ³⁶Si'a recoyoreba te'e ruiñe ro'tajèn ba'itoca, gare zijeiye beoye ba'itoca, mèsacua yua gare jo'caye beoye te'e ruiñereba masini re'oye yo'oye se'ga ba'iyè. Majahuè

re'oye miañe'ru te'e ruiñe ëñani, te'e ruiñe masini yo'oye porecua'ru ruiñe mësacua, yihuquë cabi Jesús.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

³⁷Caní tējiguëna, fariseo bainguëbi baguëni choiguë, Yë'ë huë'ena sani, yë'ëre aon aiñe conjë'n caguë choiguëna, Jesusbi te'e conguë sajil'i.

³⁸Sani ti'anni, fariseo bain yo'oye'ru yo'oma'iguë, baguë ëntë sarañare bacua zoaye'ru zoamaquëna, baguëre choisi'quëbi gu'aye ro'taguë ëñabi.

³⁹Ja'nca ëñaguëna, Èjaguë Jesusbi baguëni cabi:

—Mësacua fariseo bainbi guëna ro'rohuëanre zoajën, guërëbë ca'nco se'gare zoacua ba'iyë. Sa'nahuë ca'ncore zoaye ro'tama'icua ba'iyë. Güina'ru, mësacua recoyo gu'a recoyoreba se'ga ba'iyë. Ro gu'aye ro'tajën, bain bayete ro tëteni bajën, ⁴⁰mësacua ¿queaca ro'tajën, ro huesë äaye yo'ojën ba'iyë'ne? Mësacuabi ëmëje'en ca'nco se'gare ëñajën, Yë'ë ga'nihuë Riusu re'huani jo'case'ere sëani, re'oye zoani re'huaza cajën, mësacua ¿queaca ro'tajën, mësacua recoyo re'oye re'huani, Riusu yëyete yo'oma'iñe'ne? ⁴¹Mësacua yua bonse beo hua'nana insijën, Riusu yëye'ru bacuana ro insiñu cajën, ro yo'omajën ba'ijë'ën. Mësacua recoyo oire bajën, Bacuana te'e ruiñe conñu cajën, Riusu yëyete yo'ojën, bacuani te'e ruiñe conjën ba'ijë'ën.

⁴²Mësacua fariseo bain gu'aye yo'ojënna, Riusubi mësacuani ai bënni senjoja'guëbi. Mësacua yua Riusu coca caní jo'case'ere te'e ruiñe yo'oñu cajën, mësacua ma'ña sëñete inni, décima parte ba'iyete cuencueni, Riusu caní jo'case'ere cuencueni, baguëna insiyë mësacua. Ja'nca insicuata'an, Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'omajën, Riusuni gare yëye beoye ba'icua'ë mësacua. Ja'anre quë'rë ta'yejeiye ro'tajën, mësacua cuencueni insiyë'ru yo'ojën, quë'rë ta'yejeiye yo'ojën, Riusuni si'a recoyo yëjën ba'ijë'ën.

⁴³Mësacua fariseo bain gu'aye yo'ojënna, Riusubi mësacuani ai bënni senjoja'guë'bi. Mësacua yua bain nê'ca huë'ena sani, ëja bain ñu'li seihuë se'gana bëaye yëyë. Mësacua yua huë'e joborebana sani, bain saludayete ëjojën, Èja bainre saludaye'ru yë'ëre saludaja'bë cajën, ëjoyë mësacua.

⁴⁴Mësacua ira coca caní jo'case'ere ye'yocua, mësacua fariseo bain, si'acuabi re'o bain ba'iyë'ru ro coquejën ëñojënna, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi mësacuare. Bain tansiruan se'ga'ru ba'iyë mësacua. Ro ëmëje'en ca'nco se'gare re'oye ëñocuata'an, ai ënto sëñe se'ga ba'iyë, sa'nahuë ca'ncore. Bain hua'nabi ëmëje'en ca'nco se'gare ëñajën, Bain tansiruan ai re'oye ëñoji cajën, mësacua gu'a reconoia ba'iyete ro huesë äaye ëñañë, bëinguë cabi Jesús.

⁴⁵Caguëna, ira coca caní jo'case'ere te'e ruiñe masiguëbi Jesusni cabi:

—Èjaguë, më'ëbi ja'an cocare caguë, yë'ë, yë'ëre conjën ba'icua're'ga caguë, yëquëmare gu'aye achoye cayë më'ë, cabi.

⁴⁶Caguëna, Jesús sehuobi:

—Aito. Mësacua, ira coca caní jo'case'ere te'e ruiñe masicua'e'ga ai bënni senjoja'guë'bi Riusu. Mësacua yua bain hua'nani ai guaja yo'o güesecuata'an, mësacuabi güina'ru yo'oye beoye ba'ijën, bacuani gare conmajën ba'icua'ë.

⁴⁷Mësacuabi ai gu'aye ro'tajën ba'ijëna, Riusubi mësacuani ai bënni senjoñe ba'ija'guë'bi. Riusu ira bain cuencueni raosi'cua tansiruanre re'oye re'huajën, re'oruan ëñoja'guë cajën, bojojën yo'ojëna, Riusubi bënji. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusu bain raosi'cuani huani senjosi'cuare sëani, mësacua yua bacua ro'tajën ba'ise'e'ru güina'ru gu'aye ro'tajën ba'iyë. ⁴⁸Mësacua yua ja'an bain tansiruanre re'oye re'huajën, mësacua ira bain ba'isi'cua huani senjose'ere re'oye ro'tajën, bacua ro'tajën ba'ise'e'ru te'e ro'tacua'ru ëñoñe mësacua. Bacuabi Riusu bainni huani senjosi'cua ba'ijëna, mësacua yua Riusu bain tansiruanre re'oye re'huajën, güina'ru gu'aye yo'ocua'ru ëñoñe mësacua.

⁴⁹Riusubi mësacua yo'ojën ba'ija'yete te'e ruiñe masiguë sëani, ñaca caní jo'cabi: “Yë'ëbi yë'ë coca caní achocua, yë'ë ta'yejeiye yo'ore concua, ja'ancuare re'huani, bainna saoguëna, bain hua'nabi ro cue'yoni, bacuani ro je'o bajën, yequëcuare ja'si yo'ojën, yequëcuare huani senjoja'cua'ë” caní jo'cabi Riusu.

⁵⁰Ja'nca caní jo'casi'quë sëani, baguë bain cuencueni raosi'cuare ro'taguë, baguë ën yija re'huani jo'casirënbi raosi'cua huani senjosi'cua ba'ijëna, yureña bain gu'aye yo'ose'e ba'iji caguë, mësacuani sehuoye senja'guë'bi Riusu. ⁵¹Baguë ira banguë raosi'quë Abel hue'eguë, baguë huani senjose'ere ro'taguë, si'a jë'te raosi'cua huani senjose'ere ro'taguë, baguë banguë Zacarías ba'isirën tëca raosi'cua, si'acuare huani senjojëna, mësacuani sehuoye senja'guë'bi Riusu. Zacarías hue'eguë ba'isi'quëre cato, baguë yua misabë ca'nchorëte nëcaguëna, mësacua ira bain ba'isi'cuabi baguëni huani senjohuë. Ja'nca sëani, mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Riusu bain raosi'cua huani senjosi'cua si'acuare ro'taguë, yureña bainni sehuoye senji Riusu.

⁵²Mësacua, ira coca te'e ruiñe masicua, ai bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Riusubi baguë masiye ye'yose'ere bainna jo'caguëna, mësacua se'gabi ro yahue re'huani, bainni gare ye'yomaë'ë. Ye'yomajën, bain hua'nabi ye'yeye yëcuareta'an, gare ënshuë mësacua. Ja'nca sëani, Riusubi mësacuani ai bënni senjoja'guë'bi, caguë quëabi Jesús.

⁵³Ja'nca caguë quëaguëna, ira coca te'e ruiñe masicua, fariseo bain, bacuabi ai bëinreba bëinjën, baguëni ai hui'ya senni achajën baë'ë.

⁵⁴Baguëni huacha sehua güeseñu cajën, baguëni coque ëaye ro'tajën, baguëni hui'ya senjën, baguë sehuoyete ai achajën baë'ë.

Jesús enseña contra la hipocresía

12 ¹Ja'nca ba'icuaata'an, quë'rë jai jubëan bainbi Jesús cocare achañu cajën, sa'ñeña jël'ejën quëonjën, baguëna ti'anhuë. Ja'nca ti'anjëna, Jesusbi baguëre yo'o concuani ru'ru yihuoguë cabi:

—Mësacua yua ëñare bajën, fariseo bain aon huo'coye, bacua yo'ojën ba'iyë ja'anre ëñani, gare yo'oye beoye ba'ijj'ën. Bacua yua ëmëje'en ca'nco se'gare re'huajën, Re'lo bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën ba'iyë. ²Bacuabi ro yahue gu'aye yo'ojënna, Riusubi si'aye ëñani masiji. Si'a bain yahue gu'aye yo'ojënna, Riusubi si'ayerëba masini, si'ayete si'a bainni masi güeseja'guë'bi. ³Ja'nca sëani, mësacua yahue case'e, zijei re'oto cani jo'case'e ba'iguëna, Riusubi si'a bainni te'e ruiñera masi güeseja'guëbi. Si'a bainbi te'e ruiñe achajën ba'ija'cua'ë. Mësacua huë'ena yahue quëajën ba'ise'e ba'itoca, si'a huë'e jobona quëani achose'e ba'ija'guë'bi.

A quién se debe tener miedo

⁴Mësacua yua yë'ë gaje hua'na ba'ijjënna, mësacuani yihuoguë quëayë yë'ë. Yequëcuabi mësacuani huani senjo ëaye yo'otoca, bacuani gue huaji yëye beoye ba'ijj'ën. Bain ga'nihuë se'gare huani senjoñe porecuabi mësacua recoyo carajei güeseyë gare porema'iñë. ⁵Riusu bënni senjoja'ñë se'gare huaji yëjën ro'tajën ba'ijj'ën. Gu'a jucha yo'otoca, mësacuabi junni huesëjënna, Riusu yua ja'an toana mësacuare senjoni saoyë poreji. Ja'nca sëani, Gu'aye yo'oma'iñe cajën, Riusuni bëin güesemajën ba'ijj'ën.

⁶Ën cocare ro'tani, Riusu ta'yejeiye conreba coñete masijj'ën. Bi'an hua'na te'e ëntë sara ba'i hua'nare con misabëna ëoye yëtoca, samu curi so'corëan se'gare ro'iye bayë mai. Ta'yejeiye ro'ima'iñe ba'iguëna, Riusu'ga bi'an ba'iyete gare huanë yema'iji. ⁷Bi'an hua'na ba'iyete ai ro'taguë, mësacua ba'iyere'ga quë'rë ta'yejeiye ai ro'taguë ba'iji Riusu. Mësacua sinjobë rañare'ga cuencueni, ga rañañë ba'iyë masiji Riusu. Ja'nca sëani, mësacua yua gare huaji yëye beoyë Riusu conreba coñete masijj'ën.

Los que reconocen a Jesucristo delante de los hombres

⁸Ën cocare'ga mësacuani yihuoguë quëayë yë'ë. Bain hua'nabi achajënna, mësacua yua yë'ë ba'iyete quëani achojën ba'ijj'ën. Yë'ë yua Cristo bainguë'ë. Riusu Raosi'quëreba bainguë'ë yë'ë, quëani achojën ba'itoca, yë'l'ga mësacua ba'iyete ëñaguë, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi achajënna, Yë'ë bainreba yo'o concua ai re'lo hua'na'ë, cani achoja'guë'ë yë'ë. ⁹Yequëcua yë'ë ba'iyete ro'tajën, bain hua'nabi achajënna, Cristo bain ba'iyete cani achoyë yëma'iñë yë'ë, catoca, yë'l'ga, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi achajënna, bacua ba'iyete güeni senjoñe caja'guë'ë yë'ë.

¹⁰Yë'ë ba'iyete gu'aye catoca, ja'n'rëbi ja'an gu'aye case'ere huanë yeyë senreba sentoca, Riusubi huanë yeni ro'tama'iguë ba'ija'guë'bi. Riusu Espiritu ba'iyete gu'aye catoca, ja'an gu'aye case'ere huanë yeyë senreba sento'ga, Riusubi gare huanë yeyë beoyë ba'ija'guë'bi.

¹¹Yequëcuabi mësacuare preso zeanni, huë'e jobo ëjacua, bain ta'yejeiye ëjacua, bacua ba'iruanna nëconi gu'aye cajënna, mësacua sehuo coca caja'yete ru'ru ro'tamajën ba'ijj'ën. ¹²Mësacua sehuorën ti'anguëna, Riusu Espiritubi masi güesequëna, ja'an cocare ëja bainni sehuoj'ën, cabi Jesús.

El peligro de las riquezas

¹³Caguëna, yequë, bain jubë naconi ba'iguëbi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, yë'ë ja'yëbi yëquëna taita bonse jo'case'ere yë'ëna huo'hueni insiye yëma'iguëna, baguëni huo'hueye guansej'ën, cabi.

¹⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Mësacua bonse huo'hueye cama'iguë'ë yë'ë, cabi.

¹⁵Ja'nca cani, si'a hua'nani ñaca yihuoguë cabi:

—Mësacua ëñare bajën, bonse ba ëayete ro'tamajën ba'ijj'ën. Bonse se'gare batoca, quë'rë re'oye ba'iye gare porema'inë mësacua, cabi.

¹⁶Ja'nca cani, ye'yo cocare ñaca quëabi:

—Ai ta'yejeiye bonse ëjaguë baquëña. Baguë aon tanse'ere ëñaguë, ai aon tëa güesequëña. ¹⁷Ja'nca tëa güesequë, ja'ansi'quë ro'taguëña: “¿Queaca yo'oye'ne yë'ë? Ai aon tëase'e ba'iguëna, çjarona ayani baye'ne yë'ë? Aon aya huë'eñana ayaye ti'anma'inë sëani, ¹⁸yë'ë rëño huë'eñare ñañoni taonni, senjoni, quë'rë jai huë'eñare yo'oza, ro'taguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca yo'oni tējini, yë'ë aonre ayani bani, ¹⁹ja'n'rëbi yë'ë se'ga bojoguë caja'guë'ë: Yë'ëre ai re'oye ba'iji. Surupa. Gare se'e aon carajeiye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë. Gare se'e gono uncuye carajeiye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë. Ja'anna ta'yejeiye bojoguë, re'o recoyo huanone se'ga ba'ija'guë'ë yë'ë” ro'taguëña baguë. ²⁰Ja'nca ro'taguë ba'iguëna Riusubi baguëni caguëña: “Ro huesë ëaye ba'i hua'guë'ë më'ë. Yure ñami junni huesëja'guëta'an ba'iyë më'ë. Junni huesëguëna, më'ë re'o bonse çjarocuabi bëani baja'cua'ne?” caguëña Riusu. ²¹Mësacua yua ja'an ye'yo cocare achajën, ñaca ro'tajën ba'ijj'ën. A'ta bonsere bëyoni ta'yejeiye bonse ëjacua'ru ruñu cajën yo'otoca, carajeiye se'ga ba'ija'cua'ë. Riusuni yo'o conmajën, Riusu insija'yete gare coye beoye ba'ija'cua'ë, yihuoguë cabi Jesús.

Dios cuida a sus hijos

²²Ja'nca cani tonni, ja'n'rëbi jë'te, baguëre yo'o con hua'nani yihuoguë quëabi:

—Mësacua aon ainja'ñe, mësacua caña ju'ija'ye, ja'anre ta'yejeiye ro'tamajën ba'ijj'ën. ²³Riusubi mësacuare ro aon aincuare re'huamajili. Riusubi mësacua ga'nihuëanre re'huaguë, ro caña ju'iyete se'gare caguë jo'camajili. ²⁴Mësacua yua bi'an hua'na ba'iyete ëñani ye'yej'ën. Ba hua'nabi gare aon tanma'icuata'an ba'iyë. Aon tëani re'huama'icuata'an

ba'iyë. Bain hua'na re'huani baye'ru ba'ima'icua'eta'an, Riusubi bacua aon ainjën ba'iyë insiji. Ja'nca insiguë, mësacua ba'iyete quë'rë ta'yejeiye ro'taguë, mësacuani quë'rë re'oye conreba conni insiye masiji Riusu. ²⁵Mësacuabi ro'tajën, Quë'rë jëja yo'oni quë'rë zoa hua'guë'ru runza ro'tajën ba'icuata'an, gare porema'inë mësacua. ²⁶Ja'anre yo'oye poremajën, mësacua ¿queaca ro'tajën mësacua baja'yete ta'yejeiye cu'eye'ne?

²⁷Jo'ya coro irayete ëñani ye'yejël'ën. Jo'ya coro se'gabi re'o canre tëonni ta'nëne porema'iguëna, Riusu se'gabi jo'ya corore re'oye ëñoñe re'huaye masiji. Bain ta'yejeiye ëjaguë Salomón hue'eguë ba'isi'quëbi ai re'o caña me'najei cañare ju'ini ai re'oye ënoguëreta'an, Riusu jo'ya corona yua quë'rë ta'yejeiyereba ai re'oye ëñoji. ²⁸Jo'ya corona yua rëño nësebë se'ga ba'iguë, ja'nrëbi te'e jëana junni huesëguëna, Riusubi ja'an corona ai re'oye re'huani jo'caji. Ja'nca re'oye re'huani jo'caye masiguëbi mësacuare'ga quë'rë ta'yejeiyereba ai re'oye conreba coñe masiji. ²⁹Ja'nca masiguë sëani, mësacua yua ¿Queaca aon coní aiñe'ne? ¿Queaca gonore coní uncuye'ne? ja'anre ta'yejeiye ro'tamajën ba'ijël'ën. ³⁰Ro ën yija bainbi ja'an se'gare ai ro'tajën ba'icuata'an, mësacua Taita Riusu insiyete si'a recoyoreba ro'tajën ba'ijël'ën, mësacua carayete ai masiguë sëani. ³¹Riusu ba'i jobore ru'ru ro'tajën, Riusu yo'o coñe se'gare ro'tajënna, Riusubi si'a ën yija carayete mësacuana insija'guë'bi.

Riqueza en el cielo

³²Mësacua yua yë'lë bainreba ai yësi'cua sëani, gare huaji yëye beoye ba'ijël'ën. Mai Taita Riusubi mësacuani ai bojoguë, baguë ba'i jobo ba'ija'yete mësacuana ai insireba insija'guë'bi. ³³Ja'nca sëani, mësacua bonsere bendieni, bonse beo hua'nana ro insijël'ën. Ja'nca yo'onica, mësacua yua gare carajeiye beoye quë'rë ta'yejeiye coní baja'cua'ë. Riusu naconi guënamë re'otore ba'ijën, baguë insija'yete gare caraye beoye coní baja'cua sëani, ja'an se'gare ro'tajën ba'ijël'ën. Ja'anre bajënna, gare huesëni si'aye beoye ba'ija'guë'bi. Gare pu'ncaye beoye ba'ija'guë'bi. Gare jian güeseyë beoye ba'ija'guë'bi. ³⁴Riusu insija'yete coní baja'cua sëani, recoyo bojoreba bojojën ba'ijël'ën. Ro ën yija bonse se'gare ba ëaye ro'tatoca, rëño nësebë se'ga bojojën, Riusu insija'yete gare coye beoye ba'ija'cua'ë mësacua.

Hay que estar preparados

³⁵Riusu cuencuesi umuguse yua te'e jëana ti'anja'nëta'an ba'iguë sëani, mësacua te'e jëana sani ba'ija'yete re'oye ëñajën ëjojën ba'ijël'ën. Guëon ju'i corore sa'yeni, Majahuëre zëonni saiñu cajën ba'iyë'ru ëñajën ëjojën ba'ijël'ën. ³⁶Ëja bainguë yo'o concua ëñajën ëjojën ba'iyë'ru ba'ijël'ën.

Bacua ëjaguëbi hueja fiestana saisi'quë ba'iguëna, Baguë yua joë ba'irën ti'anma'ija'guë cajën, baguë anto sa'rore ancoja'yete ëjojën bateña. ³⁷Ja'nca ëjojën ba'icuada ti'anni, bacuani ai bojoguë, bacuani ai re'oye conreba conguëña. Ja'an ëjaguëbi bacuani bëa güeseni, bacuani re'o aon cuiraguëña. ³⁸Quë'rë ñami jobo ba'iyeru ti'anni, baguëre yo'o concua ëjojën ba'icuaire ëñani, bacuani ai ta'yejeiye ai insireba insiguë bojoguëña. ³⁹Mësacua yua ën cocare'ga achani te'e ruiñe ro'taye ye'yejë'ën. Huë'e ëjaguëbi bonse jianguë rairën masinica, baguë ti'anja'ñete ëñaguë ëjoguë, baguë huë'ere jian güesema'ire'abi. ⁴⁰Mësacua'ga yë'ë in rai umugusere ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Yë'ë ti'anja'ñete ta'yejeiye ro'tama'ijë'ëna, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi te'e jëana ti'anja'guëta'an ba'iyë yë'ë, cabi Jesús.

El criado fiel y el criado infiel

⁴¹Caguëna, ja'nrebi Pedrobi baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, ën cocare ye'yoguë caguë, çyëquëna hua'na se'gani yihuoguë, o si'a bainni yihuoguë caguë më'ë? senni achabi.

⁴²Senni achaguëna, Jesús sheuobi:

—Ëja bainguëre yo'o concua yo'ose'ere ro'tani masijë'ën. Baguëre yo'o conguë te'eguëbi te'e ruiñe recoyo ro'taguëna, baguë ëjaguëbi so'o sai bi'raguë, baguë huë'ere baguëna jo'caguë guansegüëña: “Yë'ëre yo'o con hua'nare bacua yo'o yo'oye guansegüë ba'ijë'ën. Bacuare aon cuiraye guansegüë ba'ijë'ën” cani tonni saquëña. ⁴³Sani, ja'nrebi zoe ba'irën se'le rani ëñato, baguëre yo'o con hua'guëbi baguë huë'e ba'iyete ai re'oye cuiraguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, baguëni ai bojoguë, baguëni ai re'oye conguë ëñaguëña. ⁴⁴Baguë huë'e, baguë yija, baguë bonse, si'ayete baguëna jo'cani, baguë bain ëjaguëre baguëre re'huan, baguëni ai bojoreba bojoguë baquëña. ⁴⁵Yequë yo'o con hua'guë'ga baquëña. Baguë ëjaguëbi so'o saisi'quë ba'iguëna, yo'o con hua'guëbi ro'taguë, Yë'ë ëjaguëbi zoe raima'iji caguë, baguë gaje yo'o concuani ai je'o baguë, baguë ëjaguë aonre a'ta ainguë, baguë jo'chare uncuni güebeguë, ⁴⁶Yë'ë ëjaguëbi raima'iji caguëna, baguë ëjaguëbi te'e jëana ti'an rani, baguë gu'aye yo'ose'ere ëñani, baguëni zeanni, baguëni ai ta'yejeiye bënni senjoni, achaye güecua ba'iruna senjoni saoguëña.

⁴⁷Ja'nca ba'ise'le sëani, mësacua ro'tani masijë'ën. Ëjaguëre yo'o conguëbi baguë ëjaguë guansese'ere achani, baguë yo'o yo'oye masiguë, ja'nrebi baguë guansese'ere yo'oma'itoca, ëjaguëbi baguëni ai ta'yejeiye bënni senjoja'guë'bi. ⁴⁸Yequë yo'o conguëbi baguë ëjaguë guansese'ere huesëguë, ja'nrebi baguë yo'o guansese'ere re'oye yo'oma'itoca, ëjaguëbi baguëni ta'yejeiye bëinma'ija'guë'bi. Güina'ru, mësacua ai ta'yejeiye insini, ai ta'yejeiye masi güesetoca, mësacua yua quë'rë ta'yejeiye te'e ruiñe yo'o coñe bayë.

Jesús es causa de división

49 Yè'èbi èn yijana raiguè, bainni ai yo'o güeseguè raè'è, jai toa zèonse'e ba'iyè'ru. Yuta toa zèoñe'ru yo'oma'iguè, te'e jèana zèonni, jai toa re'huaye'ru yo'oye ro'taguè'è yè'è. 50 Taita Riusubi ja'an toabi yè'èni bautizaye ro'taguèna, ja'an bautizaja'ye tèca ai recoyo ja'siyereba ja'siguè ba'ija'guè'è yè'è. 51 Mèsacua yua yè'è ba'iyete ro'tajèn, ¿Bainni bojo güeseguè raisi'què'bi ro'tajèn ba'ima'iñe mèsacua? Gare banhuè. Bainni sa'ñeña hua güeseguè raisi'què'è yè'è. Sa'ñeña bëin güeseguè raisi'què'è yè'è. 52 Yureñabi te'e huè'e bain ba'icua, te'e èntè sara ba'icua ba'ijèn, si'a jubèbi sa'ñeña je'o bajèn, sa'ñeña huaye se'ga ba'ija'cua'è. 53 Pè'caguèbi baguè mamaquèni je'o baguèna, mamaquèbi baguè pè'caguèni je'o baja'guè'bi. Pè'cago'ga bago mamaconi je'o bagona, mamacobi bago pè'cagoni je'o baja'go'go. Romi huacua banica, sa'ñeña ai je'o bajèn ba'ija'cua'è. Ja'nca sa'ñeña hua güeseguè raisi'què'è yè'è, cabi Jesús.

Las señales de los tiempos

54 Ja'nca cani tonni, ja'nрэbi, si'a bainni quèani achoguè cabi:
—Mèsacua yua ènsèguè ruajai ca'ncona èñani, oco pico ba'itoca, Oco ca'niji cayè mèsacua. Ja'nca cajèna, mèsacua case'e'ru oco raji. 55 Ja'nрэbi, sèribè ca'ncobi tutu ratoca, mèsacuabi, Ja'su umuguse ba'ija'guè'bi cayè. Cajèna, mèsacua case'e'ru ja'su umuguse ruinji. 56 Mèsacua yua oco raja'ye, ja'su umuguse ruinja'ñe. ja'anre ai masiye quèacuata'an, ¿mèsacua queaca ro'tajèn, Riusu yureña yo'oja'yete ro huesè èaye ba'iyè'ne? Mèsacua yua re'o bain èñocuata'an, ro coquejèn ba'iyè mèsacua.

Procura ponerte en paz con tu enemigo

57 ¿Mèsacua queaca ro'tajèn, te'e ruiñe yo'oyete cani yo'oma'iñe'ne?
58 Yequèbi mè'èni preso zeanni èja bain guanse huè'ena sa bi'ratoca, ru'ru mè'è porese'e'ru baguè naconi ro'i cocare cani tonjè'èn. Èjaguè ba'iruna yè'ère rèrèni sama'iguè caguè, ja'nca baguèni cani tonjè'èn. Ja'anruna satoca, èjaguèbi mè'ère èñani, soldado hua'nana insiguèna, ya'o huè'ena guaoni baja'cua'è. 59 Mè'ère ja'nca guaoni batoca, mè'è curi beoru ro'iyè tèca, ya'o huè'ebi gare etaye porema'ija'guè'è mè'è, cabi Jesús.

Importancia de la conversión

13 ¹Caguèna, bain jubè ba'icuaabi Jesusni coca quèahuè:
—Èjaguè, Galilea bainbi Jerusalén huè'e jobona ti'anni, Riusuni bojoñu cajèn, bacua jo'ya hua'nare huani, misabèna tèoni èo bi'rahuè. Èo bi'rajèna, bain èjaguè Pilatobi bacuare zeanni, bacuani huani senjoni,

bacua zie yua bacua jo'ya hua'na zie naconi ja'meni jo'cabi quëahuë bacua.

²Quëajëna, Jesús sehuobi:

—Ja'nca huani senjosi'cua ba'ijëna, ¿Mësacua queaca ro'taye'ne? Mësacua yequërë ro'tajën, Ja'an Galilea bain yua bacua yija ba'icua'ru quërë gu'aye yo'ojën ba'isi'cua ba'imate, ro'tama'iñe mësacua? ³Bañë. Te'e ruiñe ro'tama'iñe mësacua. Mësacua'ga mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoma'itoca, mësacua'ga güina'ru carajeija'cuata'an ba'iyë. ⁴Yequëcua ëmë huë'e quëonsi'cuare'ga ro'tajë'ën. Ëmë huë'e Siloere ba'iguë, ñañani taonni, ja'an dieciocho bain hua'nana quëonguëna, huajë junni huesëhuë. Ja'nca quëonni huesësi'cua ba'ijëna, mësacua ¿queaca ro'taye'ne? Si'a Jerusalén bain ba'iyë'ru quërë gu'aye yo'ojën ba'isi'cua ba'imate, ro'tama'iñe mësacua? ⁵Gare banhuë. Mësacua'ga mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoma'itoca, mësacua'ga güina'ru carajeija'cuata'an ba'iyë, cabi.

La parábola de la higuera sin fruto

⁶Ja'nca cani, ja'nрэби ye'yo cocare caguë, bainni quëani achobi:

—Ën cocare achani, mësacua gu'a jucha jo'cani senjoñete te'e ruiñe ro'tajë'ën. Yequë ëjaguëbi higo sunquiñëte baguë ziona tanni, samute tëcahuëan ëjoni ëñato, higo uncuere gare quëinma'iñe baquëña. ⁷Ja'nca quëinma'iguëna, ëjaguëbi baguë zio cuiraguëni cabi: “Ja'an sunquiñë gu'a sunquiñë'ë. Higo uncuere tëani uncueja'ma caguë, ro cu'eni jëhuahuë ye'ë. Cueni taonni senjojë'ën, ro irani ba'iñëre sëani” cabi baguë. ⁸Caguëna, zio cuiraguëbi sehuobi: “Banji. Cueni senjoma'iñu. Se'e yequë tëcahuë ëjona'a, ëjaguë. Bañë yijare re'oye mo'gani, re'o yijare pë'npëni uanni, re'oye re'huazaniñë ye'ë. ⁹Ja'nca re'huani ëjoguëna, ja'nрэби yequë tëcahuë uncuere quëinma'itoca, cueni senjoñu” cabi baguë.

Jesús sana en día de reposo a una mujer jorobada

¹⁰Ja'nрэби, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesús yua bain ñë'ca huë'ena cacani, bainre coca ye'yoguëna, ¹¹romi hua'gobi me gurubë garani ju'ingo baco'ë. Dieciocho tëcahuëan gu'a huati cacasi'cobi te'e ruiñe nëcaye porema'i hua'go baco'ë. ¹²Ja'nca ba'igona, Jesusbi ëñani, bagoni choini, ja'nрэби bagoni quëabi:

—Ye'ë baingo, më'ë rau beo hua'go ba'ijë'ën. Huati beogo, huajë hua'go ba'ijë'ën, caguë quëabi.

¹³Ja'nca quëani, baguë ëntë sarañabi bagona pa'roguëna, ja'ansirën te'e ruiñe nëceni, Riusuni ai bojoreba bojogo ca bi'rago. ¹⁴Ja'nca huajëni bojogona, ñë'ca huë'e ëjaguëbi baguë yo'o yo'oma'i umuguse huachose'ere ëñani, ai bëinreba bëinguë, bainni cabi:

—Te'le ëntë sara te'le umuguseña yo'o yo'o umuguseña ba'iguëna, ja'an umuguseña se'gare rani huacho güesejë'ën. Yo'o yo'oma'i umuguse ba'itoca, huacho güeseye beoye ba'ijë'ën, bëinguë cabi.

¹⁵Caguëna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacua judfo ëja bainbi Riusu cocare te'le ruiñe yo'oñu cajën ro coqueyë. Mësacua jo'ya hua'na, toro, burro, ja'an hua'na ba'iyete ëñajë'ën. ¿Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, mësacua yua bacuare jo'chini, oco uncuruna sani, ocore uncu güesema'iñe? Aito. ¹⁶Ja'nca yo'ojën ba'icua sëani, ¿mësacua guere yo'ojën, bago huachoyete ënseye caye'ne? Ira taita Abraham baignorebare sëani, dieciocho tëcahuëan zupai huati cacani ba'iguëna, bagore yo'o yo'oma'i umugusebi huachoye ënsema'ijë'ën, cabi Jesús.

¹⁷Ja'nca caguëna, Jesusni se'le je'o ëñamajën, ro gati ëaye yo'o bi'rahuë. Bain hua'naca Jesús ta'yejeiye yo'o conse'ere ëñani, ai bojoreba bojojën baë'ë.

La parábola de la semilla de mostaza

¹⁸Ja'nrebi, Jesús yua ye'yo cocare cabi:

—Mësacua yua Riusu bainreba ba'i jubë re'huani baja'ye, ja'anre ye'yejë'ën caguë, ¿queaca mësacuani quëaye'ne yë'ë? ¹⁹Mostazara'carë ba'iyete ro'tani ye'yejë'ën. Ai zinra'carë ba'iguëna, yijana tantoca, ai jai sunquiñë runni, jai cabëan quënguëna, ca hua'i hua'nabi ja'añëna ti'anni, bacua ziaroanre suayë.

La parábola de la levadura

²⁰Mësacua yua ën cocare'ga achani, Riusu bain re'huani baja'yete ye'yejë'ën. ²¹Romi hua'gobi bago jo'jo aonbëanre yo'ogo, aon huo'coyete inni, harinabë naconi ja'mego. Ja'nca ja'megona, si'a harinabëbi ta'yejeiye huo'coni, ai jaibë'ru ruinjï, cabi Jesús.

La puerta angosta

²²Cani tonni, ja'nrebi se'le sani, Jerusalén huë'le jobona ti'añe tëca si'a bain huë'le jo'borëanna bonëni, bainre ye'yoguë baji'i. ²³Ye'yoguë ba'iguëna, yequëbi baguëni coca senni achabi:

—Ëjaguë, ¿më'ë bain ba'ija'cua, Riusu bënni senjoñe jëaja'cua, rëno jubë se'ga ba'ija'cua'ne? caguë senni achabi.

²⁴Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Mësacua yua Riusu ba'i jobona ti'añe ro'tanica, ja'an rëno sa'ro se'gabi cacani ba'ijë'ën. Ai jai jubë bainbi ja'an sa'robi cacaye güejën, Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'ija'cua'ë.

²⁵Riusu cuencuesirën ti'anguëna, Riusubi ja'an sa'rore gare ta'piguëna, ai bain hua'nabi hue'se ca'ncore nëcajën, ja'an sa'rona je'njuni achojën

caja'cua'è: “Èjaguè, yèquèna hua'nare ancojè'èn. Cacaye yèyè yèquèna” cajènnà, baguèbi senni achaja'guè'bi: “Mèsacua ùjaro bain'ne?” senni achaguèna, ²⁶ bacua sehuoja'cua'è: “Mè'è bain'è yèquèna. Mè'èbi yèquèna huè'e jobona ye'yo raiguèna, mè'è naconi te'e aon ainjèn, gono uncujèn ba'è'è yèquèna” sehuoja'cua'è bacua. ²⁷ Ja'nca sehuojènnà, yè'èbi bacuani quèaja'guè'è: “Bañè. Mèsacua yua yè'è bain beojèn, ro tin hua'na ba'icua'è. Yè'èni gu'aye yo'ojèn ba'isi'cua sèani, gare saijè'èn” quèaja'guè'è yè'è. ²⁸ Quèaguèna, ba hua'nabi ai oijèn, recoyo ai ta'yejeiye sa'ntijèn, ai yo'ojèn, bacua zemeñoan cuncujèn nècaja'cua'è. Ja'nca nècajèn, Riusu bainreba jubète èñajèn, mèsacua ira bain ba'isi'cuare èñajènnà, Abraham, Isaac, Jacob, si'a Riusu bain zoe re'huani raosi'cua ba'ijènnà, mèsacua yua ro hue'se ca'ncona jo'cani senjosi'cua ba'ija'cua'è. ²⁹ Ja'n'rèbi mèsacuabi se'e èñato, judío bain jubè ba'ima'icua'ga si'a ca'ncoñabi ti'an rani, Riusu ba'i jobona cacani ba'ija'cua'è. Cacani, Riusu naconi te'e bèani, baguè guènamè re'oto aonre ainjèn bojoja'cua'è. Ja'nca ba'ijènnà, hue'se ca'ncore nècacuabi ai oireba oijèn èñaja'cua'è. ³⁰ Ja'nca èñaja'cua ba'ijènnà, èn yija ba'icua què'rè ta'yejeiye beoye ba'icua ba'ijènnà, Riusubi bacuare èñani, baguè bainre què'rè ta'yejeiye èjacuare re'huani baja'guè'bi. Yequècua èn yijare ba'icua'ga què'rè ta'yejeiye ba'icua ba'ijènnà, Riusubi bacuare èñani, què'rè ta'yejeiye beoye ba'i hua'nare bacuare re'huani jo'caja'guè'bi, caguè quèabi Jesús.

Jesús lloira por Jerusalén

³¹ Quèaguèna, ja'ansi umuguse fariseo bainbi ti'an rani, Jesusni quèahuè:

—Achajè'èn. Herodesbi mè'èni huani senjojaza caguèna, besa gatini saijè'èn, quèahuè.

³² Quèajènnà, Jesús sehuobi:

—Bañè. Mèsacua yua ja'an ro ca huatina go'ini quèajajè'èn: “Yè'èbi yure umuguse, miato, ja'an umuguseñabi huati hua'ire etoni saoguè, bain hua'nare huachoguè ba'ija'guè'è yè'è. Ja'n'rèbi que miato yè'è yo'ore yo'oni tèjjja'guè'è yè'è” ja'an cocare baguèni quèajajè'èn. ³³ Ja'nca quèajajè'èn caguè, ja'an samute umuguseña yè'è yo'ore yo'oguè, Jerusalenna ti'anja'guè'è yè'è. Ja'nca ti'anni, Riusu bain raosi'cua yua Jerusalén huè'e jobo se'gare ba'ijèn, huani senjosi'cua ba'ijènnà, yè'è'ga ja'an huè'e jobona sani, guina'ru junni tonja'guè'è yè'è.

³⁴ Ja'an ba'ija'yete ro'taguè, Jerusalén huè'e jobo bain gu'aye yo'oyete ro'taguè, ai oireba oiyè yè'è. Riusubi baguè bainre re'huani baguè coca quèani achocuare re'huani raoguèna, Jerusalén bainbi ro cue'yoni, bacuani huani senjoñu cajèn, bacua gatabèanre inni, bacuani huani senjojèn ba'icua'è. Ja'nca yo'ojènnà, bacuani ai zoe choini jèhuahuè yè'è.

Cura hua'gobi bago zin hua'nare choini, bago ganhua cabëan yijacuana jëoni guëoye'ru, yè'è'ga ja'an bainni güina'ru cuirani baza caguë choiguëna, bacuabi ro cue'yoni yè'ère gu'a güejën senjohuë. ³⁵Ja'nca senjojënna, bacuani ai bëinguë cani jo'cayë yè'è. “Mësacua jubë si'acuare jo'cani senjoguëna, yè'è bain ba'iyë gare porema'ija'cua'è. Yè'è cuencuesi umuguse ti'añe tëca mësacua gare se'e yè'ëni ëñama'ija'cua'è. Ja'an umuguse ti'anguëna, mësacuabi yè'ère se'e ëñajën, yè'è ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masijën, yè'ère caja'cua'è: Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ti'an raiguëna, baguëni bojoreba bojojën cani achoja'ma, yè'ère cajën ëñaja'cua'è” caguë quëabi Jesús.

Jesús sana a un enfermo de hidropesía

14 ¹Quëani ja'nrëbi, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, fariseo ëja bainguëbi baguëni aon choiguëna, baguë huë'ena sani ëñato, fariseo bain hua'nabi baguë yo'oja'yete ro yahue ëñañu cajën ba'è. ²Yequë'ga baji'i. Rauna ju'inguë, ëntë sara ai ri'risi'quë baji'i. ³Ja'nca ba'iguëna, Jesusbi ja'an fariseo bain, ira coca cani jo'case'ere te'e ruiñe masicua, ja'an si'acuani senni achabi:

—Mësacua ¿queaca ro'taye'ne? ¿Mai ira coca cani jo'case'e'ru yo'otoca, yo'o yo'oma'i umugusebi bainre huachoye poreye mai? senni achabi Jesús.

⁴Senni achaguëna, ba hua'na yua ro sehuoye beoye achahuë. Ja'nca sehuomajënna, Jesús yua ju'in hua'guëna bonëni, baguëte huachoni saobi.

⁵Saoni ja'nrëbi, fariseo bainni cabi:

—iMësacuabi yè'è yure yo'ose'ere bëinjën ëñajën, ro gu'aye ro'tayë! Mësacua jo'ya hua'na, burro, toro, ja'an hua'na ba'iyete ro'tani, yè'è re'oye yo'ose'ere masiye ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua jo'ya hua'guëbi yo'o yo'oma'i umugusebi gojena gurujani to'intoca, mësacua yua ja'ansirën baguëte conjën rutayë, cabi Jesús.

⁶Caguëna, ba hua'nabi achani, ro sehuoye poremajën, baguëni ro ëñajën nëcahuë.

Los invitados a la fiesta de bodas

⁷Ja'nrëbi ja'an bain hua'nabi ti'anni, aon ainruna bëa bi'rajën, ëja bain ñu'i seihuëan se'gare ëñani bëahuë. Ja'nca ëñani bëajënna, Jesusbi bacuani yihuoguë quëabi:

⁸—Mësacua yua huejaja'cua aon ainruna choisi'cua banica, quë'rë jëja bain ñu'i seihuëandre cu'ema'ijë'ën. Ja'anruna bëatoca, yequërë më'è'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi ti'anguëna, ⁹huejaja'guëbi më'ëna ti'anni, më'ëni coca cama'iguë: “Ën ñu'i seihuë, ën ëjaguë ñu'i seihuë'è” caguë ënsetoca, më'è yua ro huaji yaye ba'iguëbi quë'rë yo'je ñu'i seihuëna

bäaye bayë më'ë. ¹⁰Ja'anre ro'tajë'ën. Huejaja'cua aon aiñe choisi'quë ba'itoca, quë'rë ta'yejeiye beo hua'na ñu'i seiñuëna bëajë'ën. Ja'nca bëasi'quëreta'an, yequërë huejaja'guëbi rani, më'ëni cama'iguë: “Raijë'ën, ja'yë. Quë'rë ta'yejeiye ëja bainguë ñu'i seiñuëna bëajë'ën.” Ja'anre catoca, yequëcua baruna choisi'cuabi më'ëni ai re'oye ëñañë. ¹¹Më'ëbi yua quë'rë ta'yejeiye ëja bainguë runza caguë yo'otoca, ta'yejeiye beo hua'guëre re'huasi'quë ba'ija'guë'ë më'ë. Më'ëbi yua ta'yejeiye beo hua'guë runza caguë yo'otoca, ai ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë ba'ija'guë'ë më'ë, cabi Jesús.

¹²Cani ja'nre'ëbi, ja'an aon choisi'quëna bonëni cabi:

—Më'ëbi aon re'huani bainre choi bi'raguë, më'ë bain hua'na, më'ë gaje hua'na, yequëcua bonse ëjacua, ja'ancuare choima'ijë'ën. Choiguëna, bacua'ga aon re'huani, më'ëre'ga güina'ru aon choija'cua'ë. Ja'nca më'ëre choijën, më'ë aon re'huani choise'ere güina'ru go'yaja'cua'ë.

¹³Ja'nca sëani, më'ëbi aon re'huani bainre choi bi'raguë, bonse beocua, guëon garasi'cua, ca'jacua, ñaco ëñama'icua, ja'ancuare aon choijë'ën.

¹⁴Ja'nca choitoca, Riusubi më'ëna ta'yejeiye ai insireba insija'guë'ëbi. Bacuabi më'ëni sa'ñejën choiye porema'icua sëani, Riusu bainreba go'ya rai umuguse ti'anguëna, më'ëbi bacua naconi Riusu ba'i jobona sani ba'iguëna, Riusubi baguë ba'iyete më'ëna ta'yejeiye ai insireba insija'guë'ëbi, cabi Jesús.

La parábola de la gran cena

¹⁵Caguëna, yequëbi mesa ca'ncore ñu'iguëbi Jesusni cabi: Riusu bainreba baguë naconi te'e zi'inni aon ainjën ba'icua, ja'ancuabi ai bojoreba bojojën ba'ija'cua'ë, cabi.

¹⁶Caguëna, Jesusbi baguëni cabi:

—Yë'ëbi ye'yo cocare caguëna, achajë'ën. Yequë ëja bainguë baquëna. Ai re'o aonre re'huani, ai jai jubë bainni choquëna. ¹⁷Choni ja'nre'ëbi, aonre re'huani tëjini, baguëre yo'o con hua'guëni guansegüëna: “Yë'ë bain choisi'cuana sani quëajajë'ën. Yua'ë. Më'sacua rajjë'ën. Aonre re'huani tëjihüë quëajajë'ën” caguë guanseni saoguëna. ¹⁸Saoguëna, yo'o con hua'guëbi sani quëaguëna, si'a hua'na te'ena, te'ena, “Aon ainguë saiye porema'inë yë'ë. Yequë umuguse conja'guë'ë yë'ë” ca bi'rarena. Yequëbi “Mame zio yijare yure cohuë yë'ë. Ja'an yijana sani ëñañe bayë. Aon aiñe conguë saiye porema'inë yë'ë” caguëna. ¹⁹Yequë'ga “Toro hua'na si'a saracuare yure cohuë yë'ë. Bacua rërëye poreyete masiye bayë yë'ë. Ja'an yo'oja'guë sëani, conguë saiye porema'inë yë'ë” sehuoguëna. ²⁰Yequë'ga “Yureta'an romi hua'goni huejani bayë yë'ë. Më'ë ëjaguëre aon aiñe coñe porema'inë” sehuoguëna. ²¹Ja'nca sehuojëna, yo'o con hua'guëbi go'ini, baguë ëjaguëni quëaguëna. Quëaguëna, ëjaguëbi ai bëinreba bëinguë,

baguère yo'o con hua'guèni caguèña: “Ja'nca raiye güesi'cua sëani, si'a huè'e jobona sani, bonse beo hua'na, guèon garasi hua'na, ca'ja hua'na, ñaco èñama'i hua'na, ja'an hua'nani choijani rajè'èn” guanseguè caguèña.

²²Caguèña, yo'o con hua'guèbi choijani rani, baguè èjaguèni quèaguèña: “Bainre choni rahuè, èjaguè. Bacuare rani bèa güesequèna, yequècua raitoca, bèani aon aiñe ti'anji” quèaguèña. ²³Quèaguèña, èjaguèbi caguèña: “Ja'nca ba'itoca, huè'e jobo ca'ncoña ma'añaja'an saiguè, si'a hua'na so'o ba'icuanì choijani rajè'èn. Yè'è aon ain huè'e bu'iyè tèca ja'an bainni bèa güesejè'èn.

²⁴Yè'è bain ru'ru choisi'cuabi cue'yoni saisi'cua sëani, yè'è aonre conni aiñe gare porema'ija'cua'è” bèinguè caguèña, cabi Jesús.

Lo que cuesta seguir a Cristo

²⁵Yureca què'rè jai jubèan bainbi Jesusni conñu cajèn, baguèni be'tejajèña, Jesusbi bacuana bonèni quèabi:

²⁶—Mèsacua yua yè'ère yo'o concua ba'iyè yènica, mèsacua yo'ojèn ba'iyè si'aye gare jo'cajè'èn. Pè'caguè, pè'cago, rènjo hua'go, zin hua'na, ma'yè hua'na, yo'je hua'na, mèsacua bain si'acuare ta'yejeiyè èñamajèn, yè'ère con rajè'èn. Mèsacua yèse'e'ga gare se'e yo'oye ro'tamajèn, yè'è yèye se'gare yo'ojèn ba'ijè'èn. Ja'nca yo'oma'itoca, yè'ère yo'o con hua'na ba'iyè gare porema'inë mèsacua. ²⁷Yè'è ai yo'ogué ba'iyè'ru güina'ru ai yo'oye yèmanica, yè'èni con raima'ijè'èn. ²⁸Jai huè'ere yo'oja'guèni ro'tani ye'yejè'èn. Jai huè'ere yo'ozà caguèbi ru'ru ¿Guebi ro'ija'guè'ne yè'è? caguè, ja'an ro'ija'yete si'aye cuencueni masini, ja'nrèbi huè'ere yo'o bi'raguèña. ²⁹Ja'an ro'ija'yete cuencuemanì'ga huè'ere ro ro'taguè yo'o bi'rani, ja'nrèbi se'nquehuè se'gare yo'oni, curi carajeiguèna, baguè bainbi ti'anni, ja'an huè'e tèjima'ise'ere èñani, baguère ai jayajèn caja'cuayeña: ³⁰“Ja'anguèbi jai huè'ere yo'ozà casi'quèta'an, yo'oni tèjiye ti'anmaji'i” jayajèn caja'cuayeña. ³¹Bain ta'yejeiyè èjaguè guerra huaja'yete ro'taguèna, mèsacua achani ye'yejè'èn. Yequè èjaguèbi je'lo baguè, veinte mil soldado hua'na naconi ti'an rai bi'raguèna, baguè jèja bayete cuencueni ro'taguèna baguè. Baguè soldado hua'na naconi, diez mil ba'icua naconi què'rè ta'yejeiyè guerra huani, je'lo baguèni saoni senjoñe porema'itoca, ³²je'lo baguèbi yuta so'o ba'iguèna, baguèni coca saoguè, Huaye beoye ba'ina'a. ¿Guere mè'èna insiyè'ne yè'è? senni achaguè saoja'guèguèña baguè. ³³Mèsacua yua ja'anre ro'tajèn, mèsacua yo'o conja'ñete re'oye ro'tajè'èn. Yè'èni yo'o coñe yètoca, ru'ru mèsacua baye si'ayete gare jo'cani, yè'è yèyete yo'ojèn ba'ijè'èn. Ja'nca yo'oye yèma'itoca, yè'èni yo'o coñe gare porema'inë.

Cuando la sal deja de estar salada

³⁴Mèsacua yua yè'è bain ba'iyè yènica, mèsacua onhua ba'iyè'ru èñani ye'yejè'èn. Re'lo onhua ba'iguèna, ai re'lo huanoji maire. Re'lo huanõe

carajeitoca, re'lo onhua ba'iyé gare se'le re'huaye porema'liñë mai. ³⁵Gu'a onhua ba'itoca, yija tanse'ena pë'npëni, ja'anruna tanni, re'oye iroye porema'liñë. Abono pëbë naconi ja'metoca, gu'aji. Ja'an gu'a onhuare senjoñe se'ga ba'iji. Mësacua yua ganjo banica, achani ye'yejël'ën, cabi Jesús.

La parábola del pastor que encuentra su oveja

15 ¹Caguëna, ja'n'rëbi impuesto curi cocua, gu'a bain, ja'an si'acuabi Jesusna ti'anni, Baguë coca caguëna achani masiñu cajëna, ²fariseo bain, ira coca cani jo'case'ere masicuabi Jesusre ai bëinjën cahuë:

—Gu'a bainbi rajëna, baguë yua ro bacuani bojoguë, bacua naconi te'e aon ain'te, bëinjën cahuë.

³Ja'nca cajëna, Jesusbi ye'yo cocare bacuani quëabi:

⁴—Mësacua yua oveja jo'ya hua'na cuiraguë yo'ose'ere achani ye'yejël'ën. Cien oveja hua'nare baguëna, te'eguëbi quëñëni sani huesëtoca, ¿guere yo'oja'guë'ne baguë? Mësacua yua masiyë. Baguë jubë ba'icua, noventa y nueve ba'icua bacua aon ain yijana jo'cani, huesësi'quëni oiguë, baguëni cu'ejaguëña. ⁵Cu'ejani, tinjani ëñani, ai ëama'liñereba bojoguëña. Ja'nca bojoguëbi baguë oveja hua'guëre zeanni, baguë tanta cubëna tëoni, hue'oni, ⁶baguë huë'ena ti'anni, baguë gaje bainre choini quëaguëña: “Yë'ë naconi te'e bojojën ba'ijël'ën. Yë'ë oveja hua'guëbi sani huesësi'quëreta'an ba'iguëna, baguëre tinjani rahuë yë'ë” caguëña. ⁷Ja'nca bojoguë caguëna, Riusu guënamë re'oto ba'icuabi gu'a jucha yo'osi'quë mame recoyo re'huase'ere ëñani, güina'ru ai bojojën ba'iyë. Te'e gu'aye yo'osi'quë se'gabi mame recoyo re'huaguëna, bacuabi ja'an hua'guëre ëñani, noventa y nueve re'lo bainni bojoye'ru baguëni quë'rë ta'yejeiye ai bojoreba bojojën ba'iyë. Ja'an re'lo bain cacuabi “Gu'a jucha yo'oma'isi'quë'ë yë'ë. ¿Queaca yo'oguë, mame recoyo re'huaye'ne yë'ë?” ja'an cacua ba'ijëna, bacuare ta'yejeiye bojoma'liñë Riusu guënamë re'oto ba'icua.

La parábola de la mujer que encuentra su moneda

⁸Romi hua'go curi so'corë huesosi'core'ga achani ye'yejël'ën. Ba hua'gobi si'a sara so'corëanre bani, te'e so'corëte huesogoña. ¿Ja'nca huesoni, guere yo'ogo'ne? Mësacua yua masiyë. Majahuëte zëonni, bago huë'ere yuago, ba so'corë tinjañe tëca si'a ca'ncoña ëñago cu'ego yuagoña. ⁹Ja'nca yuani tinjani, ai bojo hua'gobi si'a bago gaje bainre choini quëagoña: “Yë'ë naconi te'e bojojën ba'ijël'ën. Yë'ë curi so'corë huesësi'quëreta'an ba'iguëna, tinjani bayë yë'ë” cago bojogoña. ¹⁰Ja'nca bojogo cagona, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na'ga gu'a jucha

yo'osi'quë mame recoyo re'huase'ere ëñani, güina'ru ai bojojën ba'iyë. Te'e gu'aye yo'osi'quë se'gabi mame recoyo re'huaguëna, bacuabi ai ta'yejeiye bojoreba bojojën ba'iyë, caguë quëabi Jesús.

La parábola del padre que perdona a su hijo

¹¹ Ja'an ye'yo cocare cani, ën cocare'ga ye'yoguë cabi Jesús:

—Yequë bainguëbi samu mamacuare baguëña. ¹² Ja'nca baguëna, ba yo'jeguëbi caguëña: “Taita, yë'ëre insija'yete si'aye cuencueni te'e jëana yë'ëna insijë'ën” caguëña. Caguëna, pë'caguëbi si'aye cuencueni, baguë samu mamacua si'acuana huo'hueni insiguëña. ¹³ Insiguëna, yequë umuguseña ba'iguëna, ba yo'jeguëbi baguë baye si'ayete re'huani, ja'nrebi so'o yijana saquëña. Sani ba'iguëbi baguë curi carajeiye tëca ro a'ta gu'aye yo'oguë baquëña. ¹⁴ Ja'nca curi si'aguëna, ja'an yija aon carajei bi'raguëna, ba hua'guë yua aon gu'ana ju'in bi'raguëña. ¹⁵ Ju'in bi'raguëbi ja'an yija ëjaguëna sani, baguëni yo'o yo'oye senquëña. Senguëna, baguë cuchi hua'nare cuiraye saoguëña. ¹⁶ Saoguëna, cuiraguë ba'iguëbi cuchi aon, aon hui'ya ga'ni, ja'anre ainja'ma caguëreta'an, ja'anru bainbi baguëna gare insimateña. ¹⁷ Insimatena, ba hua'guë ja'ansi'quë ro'taguëña: “Ai yo'oyë yë'ë hua'guë. Yë'ë taita yo'o con hua'nabi ai aonre anni jëhuajëna, yë'ë hua'guë ro aon gu'ana ju'iñë. ¹⁸ Ja'nca ju'inguë, yë'ë taitana go'ini, baguëni caja'guë'ë yë'ë: Taita, Riusure, më'ëre ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. ¹⁹ Më'ë zin beoguë'ru huë'ena ti'anhuë yë'ë. Ro më'ë yo'o con hua'guëre re'huani yë'ëni bajë'ën, taitani caja'guë'ë yë'ë” ro'taguë ñuquëña. ²⁰ Ja'nca ro'tani, baguë yua huëni, pë'caguë huë'ena go'i bi'raguëña.

Go'i bi'rani, yuta so'orë raiguëna, pë'caguëbi baguëni ëñaguëña. Eñani, baguëni recoyo ai oire baguë, yua baguëna huë'huëni tëhuojuquëña. Tëhuojani, baguëre su'ncareba su'ncani muchaguë bojoguëña. ²¹ Ja'nca bojoguëna, mamaquëbi caguëña: “Taita, Riusure, më'ëre, ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. Më'ë zin beoguë'ru huë'ena ti'anhuë yë'ë” caguëña. ²² Caguëna, pë'caguëbi baguëre yo'o con hua'nare choini, bacuani guansegüë caguëña: “Besa, re'lo canre inni, baguëni sa'yejël'ën. Sutijei ga'huare inni, baguë mëoñona jëojël'ën. Guëon ju'i corore inni, baguëni sa'yejël'ën. ²³ Ja'nrebi ja'an toro bonsëguë jujusi'quëre zeanni huaijël'ën. Ai re'lo aonre re'huani te'e ainjën bojoñuni. ²⁴ Yë'ë mamaquë junni senjosele'ru ba'iguëbi go'ya raji'i. Sani huesësi'quëbi maina ti'an raji'i” caguë bojoguëña. Ja'nrebi si'a hua'nabi aonre re'huani, sa'ñeña bojo bi'rareña.

²⁵ Ja'nca bojojëna, yequë mamaquë ma'yë ba'iguëbi ziona saisi'quëbi huë'ena goquëña. Go'ini, huë'ena ti'anni achato, bain hua'nabi música huaijën, pairajën bojoreña. ²⁶ Ja'nca yo'ojëna, ba hua'guë yua yo'o con

hua'guère choini, “¿Guere bojoye'ne rajjeiye?” senni achaguëña. ²⁷Senni achaguëña, “Mè'è yo'jeguëbi ti'anguëna, ëjaguëbi toro bonsëguère huani ainguë bojo güeseguëña, huajëguë ti'anse'ere bojoguë sëani” sehuoguëña. ²⁸Sehuoguëña, ba ma'yëbi bëinreba bënquëña. Huè'e cacaye güeguëña. Güeguëña, pë'caguëbi etani, baguëni “Cacani bojoguë rani te'e conjë'n” caguë, baguëni senreba senquëña. ²⁹Senguëña, sehuoguëña baguë: “Bañë. Ai zoe ba'irën mè'è naconi ai jëja yo'o yo'oguë ba'iguë, mè'è yo'ore guansequëña, gare go'iyë sehuoma'iguë baë'è yë'è. Ja'nca ba'iguë, yë'è gaje hua'na naconi në'cani te'e bojoza caguëreta'an, ro chivo bonsëguë se'gare yë'ëna gue insiye beoye baë'è mè'è. ³⁰Ja'an hua'guë'ga, mè'è mamaquë caguë, mè'è baye beoru ro conì sani, ro a'ta yo'oni, gu'a romi hua'nana ro insini senjosi'quë'bi. Ja'nca yo'oni se'e raquëña, mè'è yua ja'an toro bonsëguë jujusi'quëre ro huaicaë'è baguëre” bëinguë caguëña. ³¹Caguëña, pë'caguëbi sehuoguëña: “Mami, yë'è naconi si'arën ba'iyë mè'è. Yë'è bayere'ga mè'ë'ga te'e bayë. ³²Ja'nca masiguëta'an, yureña re'o aonre re'huani sa'ñeña te'e bojoñu cajën, tin yo'oye porema'inë mai. Mè'è yo'jeguë junni senjose'e'ru ba'iguëbi go'ya raji'i. Huesësi'quë ba'iguëbi yua huajë hua'guë maina ti'an raji'i” caguë sehuoguëña. Ja'an ye'yo cocare fariseo bainni quëabi Jesús.

La parábola del mayordomo que abusó de la confianza

16 ¹Ja'nrëbi, Jesús yua baguëre yo'o con hua'nani ye'yo cocare yihuoguë cabi:

—Yequë ëjaguë ta'yejeiye bonse ëjaguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi yequëre baguë bonse re'huaguëte cuencueni baguëña. Baguëña, baguë bainbi baguëna ti'an rani quëareña: “Mè'è bonse re'huaguëbi mè'è curi carajeiye tèca ro insini senjoji” quëareña. ²Quëarena, ba hua'guëre choini, baguëni bëinguë senni achaguëña: “Mè'è ¿guere yo'oguë, yë'è bonsere te'e ruiñe re'huama'iguë'ne? Yureca yë'è bonse re'huase'e, mè'è yo'ose'e beoru cuencueni toyani, yë'ëna rani ëñoj'ën. Yë'è bonsere quë'rë se'e re'huaye porema'inë mè'è. Mè'ëre gare etoza caguë yo'oyë yë'è” caguëña. ³Ja'nca caguëña, ba hua'guëbi ja'ansi'quë ro'taguëña: “Yë'è ëjaguëbi yë'ëre gare etotoca, ¿yë'è guere yo'oye'ne? Yijana no'añe, ja'an yo'o yo'oye jëja beoyë yë'è. Yequëcuani curi seña huaji yaye'è yë'ëre. ⁴Yua yë'è yo'ojalyete ro'tahuë. Yë'è ëjaguëni ro'ija'cuare yë'è gaje hua'nare re'huaza cayë yë'è. Ja'nca re'huani, ëjaguëbi yë'ëre etoguëña, yë'è yua bacua huë'ena ti'anguëna, yë'ëre bëa güeseja'cua'ë” ro'taguëña baguë. ⁵Ja'nca ro'tani, ja'nrëbi baguë ëjaguëni ro'ija'cuare te'enate, te'enate choi bi'raguëña. Choni, ru'ru ba'iguëbi ti'anguëna, “¿Yë'è ëjaguëni quejeiye ro'iyë baguë'ne mè'è?” senni achaguëña. ⁶Senni achaguëña, sehuoguëña: “Olivo hui'yabe cien ro'rohuëanre ro'iyë bayë

yè'è" sehuoguëña. Sehuoguëna, "Mè'è ro'iyè cuencuesi ja'ohuare inni, besa cincuenta ro'rohuëan ro'iyè toyajè'ën" caguëña. ⁷Cani tonni, ja'n'rèbi yequëbi ti'anguëna, "Yè'è ëjaguëni ÷quejeiye ro'iyè baguè'ne mè'è?" senni achaguëña. Senni achaguëna, "Trigo aon cien ro'rohuëan ro'iyè bayè yè'è" sehuoguëña. Sehuoguëna, "Mè'è ro'iyè cuencuesi ja'ohuare inni, ochenta ro'rohuëan ro'iyè toyajè'ën" caguëña. Bacua ro'ija'yete gachoguëña. ⁸Gachoguëna, ja'n'rèbi baguè ëjaguëbi ja'an cuencuesi ja'orëanre ëñani ro'tani, ja'ansi'quë caguëña: "Ai masiye coquebi yè'ère" caguëña. Aito. Ën yijare ba'iyè ye'yesi'cuabi yua Riusu bainreba ba'iyè'ru què'rè ta'yejeiye masiye ro'tani yo'ocua'è.

⁹Ja'nca masiye yo'ocua ba'ijëna, bacua ba'iyete ro'tajën, mësacua'ga ën yija bonsere bajën, ën yija gaje bainre re'huañu cajën, ja'an bonsere bacuana huo'huejën ro insijën ba'ijè'ën. Ja'nca ro insijën ba'icuabi ën yija bonse carajeiyete ëñani, Riusu guënamè re'totona ti'anni ëñato, ai bain gajecuabi mësacuani bojojën ba'ija'cua'è.

¹⁰Mësacua'ga rëño bonse ma'carëan se'ga bajën te'e ruiñe yo'ojën banica, ai bonsere bani'ga, güina'ru te'e ruiñe yo'oja'cua'è. Rëño bonse ma'carëan bajën, coquejën yo'ojën banica, ai bonse bani'ga güina'ru coquejën yo'oja'cua'è. ¹¹Mësacua'ga ën yija bonsere bajën, te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusubi baguè guënamè baye ÷queaca mësacuana jo'caja'guëguè'ne? ¹²Yequëcua bonsere re'huacajjën, te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusubi baguè guënamè bayete mësacuana gare jo'caye beoye ba'ija'guè'bi.

¹³Yo'o con hua'guëbi samu ëjacuani bani, bacuani te'e coñe gare porema'iji. Ja'nca contoca, yequëni je'o baguè, yequëni ai yëreba yëji. Yequëni te'e ruiñe yo'o conguè, yequëni yo'o coñe güeji. Güina'ru, Riusuni yëreba yëjën coñe yënica, mësacua bonsere te'e yëye gare porema'iñë, cabi Jesús.

¹⁴Caguëna, fariseo bainbi Jesús quëase'e si'aye achani, bonsere baye ai yëcua sëani, baguëni ai jayajën cahuë. ¹⁵Jayajën cajëna, Jesús sehuobi: —Mësacua yua ëmëje'en ca'nco se'gare re'o bain ba'iyè ro coquejën ëñojëna, bain hua'nabi mësacuare re'oye ëñajën bojoyë. Riusu'ga mësacuare re'oye ëñama'iji. Mësacua gu'a recoyore ëñani, mësacua gu'aye yo'ojën ba'iyete masiji. Bain hua'nabi yequëcua ta'yejeiye ba'iyè'ru ba'iyete re'oye ëñani bojojëna, Riusu'ga tin ro'taguë, ja'an bojoma'iji. Gu'aye se'ga ba'iji caji Riusu.

La ley y el reino de Dios

¹⁶Ru'ru, Moisesbi Riusu ira coca canì jo'case'ere bainna toyani jo'caguëna, ja'n'rèbi jè'te, Riusu ira bain raosi'cuabi coca toyani jo'cajëna, bain hua'nabi si'aye achani ye'yesi'cua ba'è'è. Juan Bautizaguë

ba'irèn tëca achani ye'yesi'cua ba'ijëna, ja'nrëbi Riusubi baguë bojo güese coca, mame recoyo re'huaní baguëna zil'inni bojojën ba'i coca ja'an cocare caní acho bi'raguëna, si'a bainbi Riusuna ti'anni recoyo zil'inni ba'iñu cajën, baguë cocare si'a recoyo achani yo'o bi'rahuë. ¹⁷Ja'nca ba'icuata'an, Riusu ira coca caní jo'case'ere gare carajei güeseye beoye jo'cabi Riusu. Guënamë re'oto, yija re'oto, ja'anbi ru'ru carajeija'guë'bi.

Jesús enseña sobre el divorcio

¹⁸Bainguëbi baguë rënjo hua'gore jo'caní senjoni, ja'nrëbi yeconi huejani batoca, ro gu'aye yo'oye se'ga rëinji baguëre. Romigo jo'caní senjosi'coni huejani batoca, güina'ru ro gu'aye yo'oye se'ga rëinji.

El rico y Lázaro

¹⁹Mësacua yua ën cocare achani, Riusu yo'oguë ba'ija'yete masijë'n. Yequë bonse ëjaguë baquëña. Si'a umuguseña ai re'o caña me'najei cañare sa'yeguë, ai re'o aon se'gare caraye beoye ainguë bojoguë baquëña. ²⁰Yequë'ga Lázaro hue'eguëbi bonse beo hua'guë si'a ga'nihuë ca'mi bu'isi'quë ba'iguë, yequëcuabi cuanni rajëna, bonse ëjaguë caca sa'ro ca'ncona bëani ëjoguë baquëña. ²¹Ëja bainguë aon zil'nga mesabi to'inguëna, porenica ja'anre coní anza caguë ro'taguë ñu'iguëna, yai hua'na'ga rani, baguë ca'mire ne'nejën bateña. ²²Ja'nca ba'iguëbi ai yo'oguë, yequë umuguse junni huesëguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi gaje mení, baguëte cuanni, Riusu guënamë re'otona mëani, Riusu aon choisiruna bëa güesereña, Taita Abraham ca'ncona. Ja'nrëbi bonse ëjaguë'ga junni huesëguëna, baguë bainbi baguëte tanreña. ²³Tanrena, ba hua'guë yua ja'an gu'aruna ti'anni, ai ja'sireba uguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi mëiñe ëñato, Taita Abraham baquëña. Lázaro'ga baguë ca'ncore ñuquëña. ²⁴Ja'nca ñu'ijën ba'ijëna, bonse ëjaguëbi güiguë caguëña: “Taita Abraham, yë'ë hua'guëre oire bajë'n. Ën toare ai ja'sireba uguëna, Lázarote yë'ëna raojë'n. Baguë mëoñobi yua oona tanni, yë'ë zemeñona ti'ntini sësaye se'ga yo'oja'guë” güiguë caguëña. ²⁵Caguëna, Abrahambi sheuoguëña: “Më'ë yija ba'iguë ba'ise'ere ro'tajë'n, mami. Më'ëbi ai re'oye ba'isi'quëbi me'najeiñe se'ga ba'iguëna, Lázarobi ai yo'oguë ba'isi hua'guëbi bají'i. Yureca, Riusubi baguëni oire bani conni bojo güeseguëna, më'ëreca uye se'ga ba'iji. ²⁶Mai sa'ñeña ëñañe ai rëi yorobë ba'iguëna, më'ë ba'iruna saiye beoji ënjo'onbi. Güina'ru, më'ë ba'irubi etani ënjo'ona raiye gare porema'iñë” sheuoguëna Abraham. ²⁷Sheuoguëna, bonse ëjaguë ba'isi'quëbi caguëña: “Ja'nca porema'itoca, ën cocare më'ëni senreba señë yë'ë. Lázarote cuencueni, yë'ë bain huë'ena saojë'n. ²⁸Yë'ë yo'je hua'na te'e ëntë sara hua'na ba'ijëna, bacuana sani, bacua gu'a juchare jo'caní senjojë'n caguë

quëaja'guë. Yè'ë ai yo'oguë ba'li re'otona raima'ija'bë caguë, bacuani coca yihuoguëte saojè'ën, taita” caguë senquëña. ²⁹Senguëna, Abraham sehuoguëña: “Saoye porema'inë. Mè'ë bainbi Riusu coca, Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira raosi'cua toyani jo'case'e, ja'an cocare bacua sëani, ja'an cocare ëñajën ye'yeja'bë. Ye'yetoca, bacua gu'a juchare jo'ceni senjoma'inë yequërë” caguë sehuoguëña Abraham. ³⁰Sehuoguëna, baguë caguëña: “Bañë. Ira coca case'ere achama'inë, taita. Ju'insi'quëbi etani sani, bacuani quëatoca, bacuabi achani mame recoyo re'huaja'cua'ë” caguëña. ³¹Caguëna, Abraham sehuoguëña: “Bañë. Moisés coca toyani jo'case'e, Riusu ira raosi'cua toyani jo'case'e, ja'anre ro achajën, te'e ruiñe yo'oye güetoca, ju'insi'quë etani sani quëaye'ga güina'ru ro achajën te'e ruiñe yo'oye güeja'cua'ë bacua” sehuoguë, baguëni coca cani tonguëña Abraham, quëabi Jesús.

El peligro de caer en pecado

17 ¹Ja'nca cani, ja'nrebi baguëre yo'o con hua'nani yihuoguë cabi: —Bain hua'nabi yequëcuanì gu'a jucha yo'o güesejën, gare carajeiye beoye gu'aye yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'icubabi bënni senjoja'ñe se'ga ba'iji bacuare. ²Ëncua zin hua'nani iracuabi te'eguë se'gani gu'aye yo'oye ye'yoto, bacuare què'rë ta'yejeiye bënni senjose'le ba'ija'guë'bi. Jai to'obëbi bacua ñaje tëcana gueonni, jai ziyana senjoni rëoto'ga, bacuare bënni senjoñe ti'anma'ija'guë'bi. ³Ja'nca sëani, mëscua'ga ëñare bajën, gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën.

Yureca më'ë yo'je hua'guëbi më'ëni gu'aye yo'otoca, baguëni bojora'rë bëin coca yihuoguë cajë'ën. Ja'nca caguëna, baguëbi mame recoyo re'huani, baguë gu'a jucha yo'ose'ere jo'ceni, më'ë huanë yeni ro'tama'inëte sentoca, baguë gu'a juchare huanë yeni baguëni te'le bojoguë ba'ijë'ën. ⁴Ja'ansi umuguse te'le ëntë sara samu ba'iye më'ëni gu'aye yo'oni, ja'nrebi më'ëni senni achaguë, Gu'aye yo'ohuë yè'ë. Se'le ro'tama'ijë'ën quëani sentoca, baguë gu'a jucha yo'ose'ere caraye beoye huanë yeyete sehuoni re'huani, baguëni bojoguë ba'ijë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

El poder de la fe

⁵Caguëna, ja'nrebi baguëre ta'yejeiye yo'o concuabi baguëna ti'an rani, baguëni senni achahuë:

—Yëquënani què'rë ta'yejeiye recoyo ro'taye conjë'ën, sen'ë.

⁶Senjënna, sehuobi:

—Recoyo ta'yejeiye ro'taye yëtoca, mostazara'carëte ro'tani masijë'ën. Ai zinra'carëte sëani, ta'yejeiye irani, jai sunquiñë ruinjì. Mëscua'ga güina'ru ta'yejeiye recoyo ro'tajën ba'itoca, ai ta'yejeiye yo'oye porëyë

mësacua. Ën sunquiñe sicómoroñëna coca caní guanseye poreyë: “Ja'ansi sunquiñe si'a seihuë tètëni, huëni, jai zaiyana sani tonni ruijè'ën” ja'an cocare caní guansetoca, bañë se'gabi achani ja'anse'e yo'oji.

El deber del que sirve

7 Mësacua yua yo'o con hua'na yo'oye bayete ro'tani masijè'ën. Èja bainguëre yo'o con hua'guëbi baguë yo'ore yo'oguë, zio yijare re'huani, oveja jo'yare cuirani, ja'an yo'ore yo'oni na'ijani, ja'nrebi huè'ena go'ini ba'iguëna, ba èjaguë ¿gue coca baguëre caguë'ne? “¿Besa rani, mè'è aonre ainjè'ën” caguë? 8 Banji. “Besa, yè'è aonre re'huani, yè'ère aonjè'ën. Yè'è aonre ainguë, yè'è gonore uncuguë ba'iguëna, mè'è yua yè'è yèyete injani rani insijè'ën. Yè'è aon anni tëjiguëna, ja'nrebi yo'je, mè'èbi aiñe poreyë” ja'anre guanseguë caji èja bainguë. 9 Èja bainguëbi guanseguëna, yo'o con hua'guëbi si'aye te'e ruiñe yo'oni tëjiguëna, èjaguëbi ¿guere caguë'ne? “Surupa. Ai re'oye yo'ohuë mè'è” gare caye beoye ba'iji bain èjaguë. 10 Ja'nca ba'iguëna, mësacua'ga Riusu yo'ore yo'o conjën, si'aye yo'oni tëjini, ñaca cajën ba'ijè'ën: “Yèquëna hua'nare yua Riusu yo'o con hua'na se'ga ba'ijën, gare ta'yejeiye beoye ba'icua'è” cajën ba'ijè'ën, cabi Jesús.

Jesús sana a diez leprosos

11 Ja'nrebi Jesusbi se'e sai bi'raguë, Samaria, Galilea, ja'an yijañabi saji'i. 12 Sani, yequë hu'èe jo'borëna ti'anni èñato, ira ca'mi rauna ju'incua si'a saracuabi baguëna tëhuo ra'è. Tèhuo rani, so'orebi èñajën, 13 baguëni si'a jèja güijën cahuë:

—Èjaguë Jesús, yèquënaní oireba oiguë conjè'ën güijën cahuë.

14 Ja'nca cajënna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacua yua pairi hua'na què'rona sani, pairini èñojè'ën, caguë sehuobi Jesús.

Sehuoguëna, bacuabi sai bi'rajën, ma'aja'an saijën, èñatoca, yua ja'si tënosi'cua ba'è. 15 Tënosi'cua ba'ijënna, bacua jubë te'eguëbi Jesusna bonëni raiguë, Riusuni ta'yejeiyereba bojoguë güiguë quëaguë baji'i. 16 Ja'nca quëaguë ba'iguë, Jesús ba'iruna ti'anni, baguë guëon na'mi ca'ncona gugurini, meñe rëanni Jesusni bojoguë, Surupa caguë baji'i. Ja'an ba'iguëbi Samaria yija bainguë baji'i. 17 Ja'nca bojoguë caguëna, Jesús yua bain jubëni cabi:

—Ira ca'mi rauna ju'incua si'a saracua ba'icuaní huachohuë yè'è. ¿Yequëcua nuevecua guere yo'ojën surupa cajën raimate'ne? 18 Ën hua'guë se'ga, tin yija bainguë ba'iguëbi Riusuni surupa caguë, Riusuni bojoguë raji'i. Yequëcua'ga raima'è cabi Jesús.

19 Caní, ja'nrebi huachosi'quëni cabi:

—Yua huëni saijë'n. Më'ëbi yë'ëni si'a recoyo ro'tasi'quë sëani, huajë raisi'quë'ë më'ë, cabi Jesús.

Cómo llegará el reino de Dios

²⁰Caguëna, fariseo bainbi baguëna ti'anni, baguëni senni achahuë:
—Riusu bainreba mame re'huani baja'ye ¿quejeito ti'anguë'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Ja'anrën ti'anguëna, bain hua'nabi ëñañe porema'ija'cua'ë. ²¹Ja'anrën ti'anguëna, bain hua'nabi Riusu ba'iyete recoyo huanoñe ba'ija'cua'ë. Ja'nca sëani, yequëcuabi ro ro'tajën, “Ënjo'ona ti'anni ba'iji Riusu” cajën, o “Ja'anruna ti'anni ba'iji Riusu” cajën, ja'an cocare caja'cuabi ro huacha caja'cua'ë sehuobi Jesús.

²²Ja'nca sehuoni ja'nrëbi, baguëre yo'o concuani yihuoguë quëabi:

—Mësacua yua yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yë'ë gaje rairënre ëñajën ëjojën, ja'an umuguse raija'yete ai cu'e ëaye ba'ija'cuareta'an, yë'ë ti'an raiye yuta caraguë ba'ija'guë'bi mësacua. ²³Ja'nca ba'iguëna, yequëcuabi rani, mësacuaní coquejën caja'cua'ë: “Riusu Raosi'quëbi ti'anbi. Ënjo'on ba'iji” catoca, o “Ja'anruna saní ëñañu” catoca, mësacua yua gare achamajën, bacua cayete yo'omajën ba'ijë'n. ²⁴Yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ti'an rai bi'raguë, te'e jëana gaje raiguëna, si'a bainbi ëñañe poreja'cua'ë. Mëjo jue'neni si'a guënamë re'oto miañete ro'tani, yë'ë ti'an raija'yete masijë'n. ²⁵Ja'nca ti'an raija'guë'ga yureca ta'yejeiye ai yo'oguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Yureña bainbi yë'ëre gu'a güejën senjojëna, ai yo'oguë ba'ija'guë'ë yë'ë. ²⁶Yureca, yë'ë ti'an rai umuguse yua Noé ba'isi umuguseña'ru güina'ru ba'ija'guë'bi. ²⁷Bain hua'nabi bacua aonre ainjën, bacua gonore uncujën, romi huejajën, ro bacua yëse'e yo'ojëna, ja'nrëbi Noé yoguna cacajën ba'i umuguse te'e jëana ti'anbi. Cacani ba'iguëna, ja'nrëbi ziaya col'je raguëna, ja'an bain hua'na si'a hua'nabi rucani carajaë'ë. ²⁸Yë'ë ti'an rai umuguse ba'ija'yete masiye yënica, Lot ba'isi umuguseñare'ga ro'tajë'n. Ja'anrën bain'ga bacua aonre ainjën, bacua gonore uncujën, bonsere coní bajën, bonsere bendiejën, bacua zioñare tanjën, bacua huë'ëñare yo'ojën, ro bacua yëse'e yo'ojën baë'ë. ²⁹Yo'ojën ba'ijëna, Lotbi Sodoma huë'e jobobi gare saiguëna, ja'ansi umuguse Riusu toabi bacuana joë ba'irënbi tonni ëobi. Toa zi'nga, toa gata, ju'ju sëne ba'iguë guënamë re'otobi ai ja'suye tonni, si'a bainre joë ba'irën gare carajei güesebi Riusu. ³⁰Ja'nca ba'iguëna, yë'ë'ga bainna ti'an rai bi'raguë, güina'ru joë ba'irën ti'anja'guë'ë yë'ë.

³¹Ja'nca ti'an raiguëna, huë'e hue'se ca'ncore ñu'lijën ba'icua'ga bacua bonsere cacani inma'ija'bë. Ziore ba'icua'ga güina'ru huë'ena go'ima'ija'bë. ³²Lot rënjo yo'ogo ba'ise'ere ro'tani, bago yo'ose'ere

yo'oma'ijè'ën. ³³Mësacua se'gabi re'oye baza cajèn ro'tajèn ba'icua'ga ro huesèni carajeija'cua'ë. Mësacua ba'iyete ro'tamajèn, Riusuni coñe se'gare yo'ozca cajèn ro'tajèn ba'icua'bi gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mësacua.

³⁴Yè'ë ti'an rai umugusere cato, ja'ansi ñami samucuabi te'e camana cainjèn ba'ijènna, te'eguëte in rani saja'guè'ë yè'ë. Yequère jo'caja'guè'ë. ³⁵Romi hua'na samucuabi te'erute ba'ijèn hueare toajènna, te'egore in rani saja'guè'ë. Yecore jo'caja'guè'ë. ³⁶Èmècua samucuabi ziore ba'ijèn te'e yo'ore yo'ojènna, te'eguëre in rani saja'guè'ë. Yequère jo'caja'guè'ë yè'ë, quèabi Jesús.

³⁷Quèaguèna, bacuabi achani, baguèni senni achahuè:

—¿Ja'an ba'ija'yete cato jarona ti'anja'guè'ne mè'ë, Èjaguè? senni achahuè.

Senni achajènna, sehuobi:

—Huayo hua'na ñè'ca raiye'ru ba'ija'guè'bi. Ga'nihuèbi pu'ncaguè uinguèna, ba hua'nabi ñè'ca raiyè. Güina'ru, gu'a jucha jo'caye beoye yo'ojèn ba'icua ba'ijènna, Riusubi yua te'e jèana bènni senjoguè raija'guè'bi, sehuobi Jesús.

La parábola de la viuda y el juez

18 ¹Sehuoni ja'nrèbi bacuani ye'yo cocare quèabi:

—Mësacua yua Taita Riusuni ujjajèn, gare jo'caye beoye baguèni senreba senni achajèn ba'ijè'ën. Ja'anre te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'ën caguè, èn cocare quèani achoguèna, achani yo'ojèn ba'ijè'ën. ²Yequè huè'e jobo èjaguè baquèña. Ja'nca ba'iguèbi Riusuni re'oye èñama'iguè baquèña. Bain hua'nare'ga re'oye èñama'iguè baquèña. ³Hua'je hua'go'ga ja'an jobore ba'igobi, yequèbi bagoni ai je'o baguèna, ja'an èjaguèna sani, baguè coñete senreba senni achago bacoña. ⁴Jo'caye beoye si'a umuguseña senni achago ba'igona, èjaguèbi coñe güeguè ba'isi'quèbi bago señete ya'jani, ja'ansi'què ro'taguèña: “Yè'ë yua Riusuni re'oye ro'tama'iguè, bainre'ga re'oye èñama'iguèta'an, ⁵ja'an hua'je hua'gobi yè'ëni ai raijera senni achago raigona, ai ya'jahué yè'ë. Bago yua se'e hui'ya senni achago raima'ija'go caguè, bago sense'e'ru conja'guè'ë yè'ë” cani conguèña.

⁶Gu'a èjaguèbi ja'nca bagoni conguèna, mësacua'ga Riusu coñete ro'tajèn ba'ijè'ën. ⁷Mësacua yua Riusu bainreba cuencuesi'cua ba'ijèn, baguèni na'ijani ñatajani senreba senni achajèn ba'ijènna, mësacua'ni gare èjoye beoye conreba conguè ba'ija'guè'bi. ⁸Aito. Mësacua'ni te'e jèana conja'guè'bi Riusu. Ja'nca conguè ba'ija'guèta'an, yè'ë, Riusu Raosi'quèreba ba'iguèbi se'e raiguèna, ¿jarocuabi Riusuni si'a recoyo ro'tajèn, baguèni jo'caye beoye coca senni achajèn ba'ija'cua'ne? ¿Yequèrè yè'ëni recoyo ro'tajèn ujjacuabi carajeima'ija'cua'ne? cabi.

La parábola del fariseo y el cobrador de impuestos

⁹Caguëna, ja'nrëbi yequëcua re'lo bain ba'iyè cacuabi ti'anhuë. Ti'ancuabi yequëcua ba'iyete gu'aye cacua baè'ë. Ja'nca ba'icuaabi ti'anjënna, Jesusbi ye'yo cocare bacuani cani achobi:

¹⁰—Samu bain hua'na ëmëcuabi Riusu huè'ena cacani, Riusuni ujareña. Te'eguë yua fariseo ba'iguëna, yequë yua impuesto curi ro'iyè coguë baquëña. ¹¹Ja'an fariseo hua'guëbi cacani nëcaguë, ñaca ujaguëña: “Ah, Taita Riusu, më'ëni ai bojoguë, më'ëni surupa cayë yè'ë. Yequëcua gu'a bain, bonse jiancua, ro coquecua, romicua ëmëcua sa'ñëña ro a'ta yo'lo ëaye ba'icua, bacua yo'ojën ba'iyè'ru yo'oma'iguë'ë yè'ë. Ënquë'ga impuesto curi ro'iyè co hua'guë, baguë gu'aye yo'oguë ba'iyè'ru gare gu'aye yo'oma'iguë'ë yè'ë, re'lo bainguë sëani. ¹²Yè'ë re'oye yo'oguë ba'iyete cato, ga semana ba'iyè samu umuguseña aon aiñe jo'caguë, si'a yè'ë curi conì base'ere ëñani, décima parte ñè'serë ba'iyete cuencueni më'ëna ro insiguë yo'oyë yè'ë” ujaguë caguëña fariseo hua'guë.

¹³Caguëna, impuesto curi ro'iyè coguëbi ca'nco se'gare ba'iguë, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete te'le ruiñereba ro'taguë, yija se'gare ëñaguë, baguë coribana ai sa'ntiguë huaiguë, Riusuni ujaguë caguëña: “Ja'quë Riusu, yè'ë hua'guë ro gu'a hua'guë se'ga ba'iguëreta'an, yè'ëni oire baguë conjë'ën” ujaguë caguëña. ¹⁴Ja'nca uajjën cajënna, mësacuanì yihuoguë quëayë yè'ë. Ba samucua si'a jubëbi huëni huè'ena go'ljënna, Riusubi ja'an impuesto curi ro'iyè coguë se'gani re'oye ëñaguë bojo güesebi. Fariseo hua'guëca banbi. Si'a bain re'lo bain ba'iyè ta'yejeiye cacua ba'ljënna, Riusubi bacuare ëñani, ta'yejeiye beo hua'nare bacuare re'huani jo'caji. Si'a bain Ro ta'yejeiye beo hua'guë'ë yè'ë cajën ba'ljënna, Riusubi bacuare ëñani, baguë ta'yejeiye re'lo bainre bacuare re'huani baji, quëabi Jesús.

Jesús bendice a los niños

¹⁵Ja'nrëbi bain hua'nabi bacua zin hua'nare Jesusna sani, Bacuani re'oye pa'roja'guë cajën, ti'an bi'rajënna, Jesusre yo'lo con hua'nabi bainni bëin coca cajën, bacuani ënsehuë. ¹⁶Ënsejënna, Jesusbi bain hua'na raiye choiguë, baguëre yo'lo con hua'nani cabi:

—Zin hua'nabi yè'ëna rajjënna, ënseye beoye ba'ljjë'ën. Riusu ba'i jobo ba'lja'yete ëñato, ëncua zin hua'na ba'iyè'ru si'a jubë ba'lja'cua'ë. ¹⁷Ja'nca sëani, mësacua re'oye ro'tajën yè'ë bainreba ba'lja'yete masijjë'ën. Riusu bainreba ba'iyè yëcuabi zin hua'na ro'tajën ti'anja'ñe'ru güina'ru te'le ruiñe ro'tajën ti'anma'itoca, Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'lja'cua'ë, cabi Jesús.

Un hombre rico habla con Jesús

¹⁸Ja'nrëbi judío ëja bainguëbi ti'anni, Jesusni senni achabi:

—Ējaguë, mël'ëbi re'lo banguë sëani, yël'ë senni achayete quëajë'ën. Yël'ë'ga Riusu banguë runni baguë naconi carajeiye beoye ba'ijaza caguë, ðgue yo'ore yo'oye baye'ne yël'ë? senni achabi.

¹⁹Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Mël'ë queaca ro'taguë, yël'ëre re'lo banguë ba'iye caguë'ne? Riusu se'gabi re'ogüë ba'iguë'bi. Yequëcua bañë. ²⁰Ja'nca sëani, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro'taguë, ja'anre te'e ruiñe yo'ogüë ba'ijë'ën: “Romini yahue bani a'ta yo'oma'iñe, bainni huani senjoma'iñe, bonsere jianma'iñe, bain ba'iyete ro coquejën cama'iñe, pël'caguë sanhuëni te'e ruiñe ëñañe” ja'anre te'e ruiñe yo'ogüë ba'ijë'ën mël'ë'ga, cabi Jesús.

²¹Caguëna, ba hua'guë sehuobi:

—Ja'anre yël'ë zinrënna caraye beoye yo'ogüë ba'iyë yël'ë sehuobi.

²²Sehuoguëna, Jesusbi achani, baguëni cabi:

—Ja'nca yo'ogüëta'an, yeque yo'o yo'oye se'ga caraji mël'ëre. Mël'ë bonse beoru insini, curi coní, bonse beo hua'nana ro insijë'ën. Ro insiguëna, Riusubi baguë guënamë re'oto bayete mël'ëna ai insireba insija'guë'bi. Mël'ë ën yija bonsere ja'nca gare insini jo'cani, ja'n'rëbi yël'ëni te'e congüë rajjël'ën, cabi Jesús.

²³Caguëna, baguëbi achani, ai bonse baguë sëani, ro sa'nti hua'guë runji'i. ²⁴Ja'nca ruinguëna, Jesusbi cabi:

—Yua ai bonse bacuabi Riusu ba'i jobona ti'anni ba'i ëaye yo'ojën, ai guaja yo'ojën ba'iyë. ²⁵Camello hua'nabi guëna miu gojena cacani etajei ëaye yo'oto, ai guaja yo'oyë. Bonse bacua'ga Riusu ba'i jobona ti'anni ba'i ëaye yo'oto, quë'rë ta'yejeiye guaja yo'oyë bacua, cabi.

²⁶Caguëna, ja'anre achacuabi baguëni cajën senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, ðjarocuabi Riusu ba'i jobona ti'añe poreye'ne? cajën senni achahuë.

²⁷Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Bain hua'nabi ro yo'ojën, ta'yejeiye yo'oye porema'icuata'an, Riusubi si'aye ai ta'yejeiyereba yo'oye poreji, sehuobi.

²⁸Caguë sehuoguëna, ja'n'rëbi Pedrobi cabi:

—Ējaguë, yëquë'nabi si'aye gare jo'cani, mël'ëni yo'o conjën, recoyo te'e zi'inhuë cabi.

²⁹Caguëna, Jesús sehuobi:

—Mësacuaní ganreba caguë quëayë yël'ë. Bain hua'nabi Riusu yo'lo case'e se'gare yo'ozca cajën, bacua baye si'aye gare jo'cajën, bacua huë'e, pël'caguë sanhuë, ma'yë sanhuë, yo'je hua'na, rënjo hua'go, zin hua'na, ja'an si'ayete gare cu'e ëaye beoye jo'catoca, ³⁰Riusubi quë'rë ta'yejeiye ai insireba insija'guë'bi. Ën yija baye, guënamë re'oto baja'ye, ja'anre quë'rë ta'yejeiye ai insireba insiguë, bacuani baguë naconi gare carajeiye beoye ba'i güeseja'guë'bi Riusu, cabi Jesús.

Jesús anuncia por tercera vez su muerte

31 Ja'nca cani, ja'nrebi baguëre yo'o concuare ca'ncona sani, bacuani quëabi: —Yureca mai hua'nabi Jerusalén huë'e jobona saiye. Ja'nca sani, ti'anni ba'lijëna, ja'an bain hua'nabi yë'ëni ai yo'o güeseja'cua'ë. Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e si'aye cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ojën, yë'ëre Riusu Raosi'quëreba ba'iguëre ai yo'o güeseja'cua'ë. 32 Yë'ëre zeanni, judío bain jubë ba'ima'icuaana insini senjojëna, bacuabi yë'ëni jayajën, yë'ëre ai gu'aye yo'ojën, yë'ëre go tutujën yo'oja'cua'ë. 33 Ja'nca yo'oni, ja'nrebi ga'ni za'zabobi inni, yë'ëre si'nсени tējini, ja'nrebi yë'ëre huani senjoja'cua'ë. Huani senjojëna, samute umuguseña ba'ini, ja'nrebi go'ya raija'guë'ë yë'ë, cabi.

34 Caguëna, ba hua'nabi ro huesë ëaye achahuë. Tin acho coca caguëre sëani, gare masiye porema'iñë mai, sa'ñëña cahuë.

Jesús sana a un ciego en Jericó

35 Ja'nca cajën, Jericó huë'e jobona ti'an bi'rajëna, ñaco ëñama'iguëbi bacua ma'a yëruhuare ba'iguë, bain hua'nani curi so'corëanre senni achaguë ñuji'i. 36 Ja'nca ñu'iguëbi achaguë, ai jai jubë bain saijëna, bacuani ¿Mësacua guere ëñajën saiye'ne? senni achaguëna, 37 Jesús Nazarenobi raiji sehuojëna, 38 ba hua'guë yua, ai jëja güiguë cabi:

—Yë'ë bainguë Jesús, David yo'je raisi'quë, yë'ë hua'guëre oireba oiguë conjë'ën ai jëja güiguë cabi.

39 Ja'nca güiguëna, Jesús ru'ru saicuabi baguëni bëinjën, Güiye beoye ba'ijë'ën cahuë. Cacuat'a'an, ba hua'guë yua quë'rë ta'yejeiye güiguë cabi:

—David bainguë yo'je raisi'quë, yë'ë hua'guëre oireba oiguë conjë'ën, güiguë cabi.

40 Ja'nca güiguë caguëna, Jesusbi nëcajani, Ja'an hua'guëre yë'ëna rajë'ën caguëna, baguëre cuanni rahuë. Rajëna, Jesusbi baguëni senni achabi:

41 —¿Guere yë'ëre senni achaguë'ne më'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Ëjaguë, yë'ëre ñaco ëña ëaji, sehuobi.

42 Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Më'ë ñaco ënaguë ba'ijë'ën. Yë'ëni si'a recoyo ro'taguë sëani, huajë raë'ë më'ë, cabi.

43 Caguëna, ja'ansirën ñaco sëtani ëñabi. Riusuni ai bojoguë, surupa caguë, Jesusni te'e conguë saji'i. Ja'nca bojoguëna, bain hua'na'ga baguë ñaco sëtase'ere ëñani, Riusuni ai ta'yejeiye bojohuë.

Jesús y Zaqueo

19 1 Ja'nrebi, Jesusbi se'e sani, Jericó huë'e jobona ti'anni, yequë ca'ncoabi etani sai bi'raguëna, 2 ai bonse ëja bainguë Zaqueo

hue'eguëbi baji'i. Impuesto curi ro'iye cocua, bacua ëjaguë baji'i. ³Ja'nca ba'iguëbi Jesusni ëñani masiza caguë, bë'je hua'guë sëani, bain ñë'casi jubë ba'ijëna, ti'anni ëñañe gare poremaquë baji'i. ⁴Ja'nca ëñañe porema'iguëbi quë'rë ru'ru huë'huëni, sicómoro sunquiñë Jesús rai ma'a yëruhua ba'iguëna, tinja mëni ëjobi. ⁵Ëjoguë tuiguëna, Jesusbi ti'anni, ñaco mëne, Zaqueoni ëñani cabi:

—Zaqueo, besa gajeni, yë'ë naconi rajjë'ën. Yure umuguse më'ë huë'ena bëaye bayë yë'ë, caguë choji'i.

⁶Caguë choiguëna, Zaqueobi querë gajeni, Jesusni ai bojoguë, baguë huë'ena sabi. ⁷Ja'nca saguëna, bain hua'nabi ai bëinjën ëñajën, sa'ñaña cahuë:

—Ro gu'a bainguë huë'ena cacani bëaza caguë yo'oji baguë, cahuë.

⁸Ja'nrebi, Zaqueobi baguë huë'ere ba'iguë, Jesusni te'e ruiñe ro'taguë cabi:

—Ëjaguë, yë'ë bonse, jobo ba'iye quëñoni, bonse beo hua'nana ro insija'guë'ë yë'ë. Yequëcuare'ga, yë'ë coqueguë têtesi'cua ba'icua'ga, gajese'ga ba'iye bacua curire quë'rë se'e ba'iye go'yaja'guë'ë yë'ë, cabi.

⁹Caguëna, Jesusbi quëabi:

—Ënquë yua Taita Abraham bainguërebare sëani, Riusubi baguë recoyo ro'tayete ëñani, baguë bainguëre re'huanì babil yure umuguse. ¹⁰Yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi bain hua'na so'ona sani huesësi'cuani cu'eza caguë, bacuare tëani baye ro'taguë raisi'quë'ë yë'ë, cabi.

La parábola del dinero

¹¹Ja'nrebi, Jesusbi se'e sani, Jerusalén huë'e jobo tëca sani ti'an bi'raguëna, baguë naconi saicua, Zaqueoni coca case'ere achasi'cuabi ro'tajën, “Riusu ba'i jobo yua te'e jëana ëñaja'ñeta'an ba'iji maire” ro'tajën ba'ijëna, Jesusbi bacuani ye'yo cocare ¹²quëa bi'rabi:

—Yequë bainguë, ta'yejeiye ëja bain jubë ba'iguëbi baquëña. Ja'nca ba'iguëbi ja'ansi'quë ro'taguë, “Quë'rë ta'yejeiye ëja bain huë'e jobona sani, ënjo'on bain ta'yejeiye ëjaguë runni, ja'nrebi rani baimni guanse bi'raja'guë'ë yë'ë” caguëña. ¹³Ja'nca canì, sai bi'raguë, baguëre yo'o concua si'a saracuare choiguëna, rateña. Ratena, ga bainguëna curi so'cohua ai ro'i so'cohua'insini, bacuani yihuoguë caguëña: “Mësacua curi so'cohua'insini, bonsere conì bendiejën, Curi so'cohua quë'rë jaijeija'guë cajën, yë'ë se'e raiye tëca quë'rë beyojën ba'ijë'ën” canì tonni, ja'nrebi bacuare jo'canì saquëña. ¹⁴Saquëna, baguë yija bain ai jai jubëbi baguëni gu'a güejën, bacua bain hua'na rëño jurëte cuencueni, ëjaguë saijai jobona saojën, ta'yejeiye ëja baimni quëa güesereña: “Ja'an saiguëni gu'a güecua sëani, yëquëna ta'yejeiye ëjaguëte baguëre re'huama'ijë'ën” cajën saoreña. ¹⁵Ja'nca cajën saocuareta'an, bacua

ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë ba'iguëna, baguë yijana goquëña. Go'ini, ti'anni, ja'nrëbi baguëre yo'o concuare, baguë curi so'coñare insisi'cuare choiguë, bacua curi jaijeise'ere achani masiza caguë choquëña bacuare. ¹⁶Choiguëna, ru'ru ba'iguëbi ti'anni quëaguëña: “Ëjaguë, më'ë curi so'cohua naconi bonse cojani bendieni, si'a sara so'coñare se'e coni bahuë yë'ë” quëaguëña. ¹⁷Quëaguëna, ëjaguëbi sehuoguëña: “Ai re'oye yo'oguë, curi jaijei güesehuë më'ë. Yë'ë choa so'cohua se'ga naconi ai jaijei güesesi'quëre sëani, si'a sara hu'ële joboñare më'ëna jo'caja'guë'ë yë'ë. Jo'caguëna, ja'an bainni ëñaguë guansegüë ba'ijë'ën” cani, baguëre saoguëña. ¹⁸Saoguëna, samu ba'iguëbi ti'anni quëaguëña: “Ëjaguë, më'ë curi so'cohua naconi bonse cojani bendieni, te'e ëntë sara so'coñare se'e jaijeini coni bahuë yë'ë” quëaguëña. ¹⁹Quëaguëna, ëjaguëbi sehuoguëña: “Re'oji. Ja'nca jaijei güesesi'quëre sëani, te'e ëntë sara hu'ële joboñare më'ëna jo'caja'guë'ë yë'ë. Ja'an bainni ëñaguë guansegüë ba'ijë'ën” caguë, baguëre saoguëña. ²⁰Saoguëna, ja'nrëbi yequë yo'o con hua'guëbi ti'an rani quëaguëña: “Ëjaguë, më'ë curi so'cohua insise'e, ja'ansi so'cohuare coni bajë'ën. Can tët'tërëna reani gueonni re'huani baca'ë'ë yë'ë. Ja'ansi so'cohuare më'ëna go'yayë yë'ë. ²¹Më'ë yua ai huaji yaguë ëjaguëre sëani, më'ë curi insise'ere jaijei güeseye ai huaji yëguë ba'ë'ë yë'ë. Më'ëbi ai jëja guansegüë sëani, yequëcua yo'o yo'ose'ere tëani bayë më'ë. Yequëcua tanse'ere'ga tëani bayë më'ë” caguëña. ²²Caguëna, ëjaguëbi ai bëinguë sehuoguëña: “Ai gu'aye yo'oguë, yë'ëre re'oye conma'ë'ë më'ë. Më'ë coca case'e se'gare achani, më'ëre bënni senjoñe bayë yë'ë. Më'ë yua yë'ë ba'iyete ja'nca masiguë, Ai jëja guansegüë yequëcua yo'o yo'ose'ere tëani bayë yë'ë caguë, ²³më'ë ðqueaca yo'oguë, yë'ë curi insise'ere curi re'hua hu'ëna jo'camaquë'ne? Jo'catoca, yë'ëbi raiguëna, ja'an curi quë'rë jaijeiguëna, coni bare'ahuë yë'ë” bëinguë caguëña. ²⁴Cani, ja'nrëbi baguë bain ja'anrute nëcacuani guansegüëña: “Baguë curi so'cohuate tëani, si'a sara so'coña baguëna insijë'ën” caguë guansegüëña. ²⁵Guansegüëna, ba hua'nabi sehuojën senni achareña: “Ëjaguë, më'ë ðqueaca ro'taguë, si'a sara so'coña baguëna quë'rë ta'yejeiye insiye ro'taguë'ne?” senreña. ²⁶Senjënna, sehuoguëña: “Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Ai jaijeiye re'huani baguëna quë'rë se'e ai insise'e ba'ija'guë'bi. Choa ma'carë se'gare baguëna, baguë baye si'ayete tëase'e ba'ija'guë'bi. ²⁷Yureca yë'ëni gu'a güesi'cuare te'e jëana zeanjani rajë'ën. Bacuabi yë'ëre gu'a güejën, bacua ta'yejeiye ëjaguë ba'imal'ija'guë casi'cuare yë'ë ba'iruna rani, bacuani huani senjojë'ën” caguë guansegüëña, quëabi Jesús.

Jesús entra en Jerusalén

²⁸Ja'nca quëani, Jerusalén ma'aja'an se'e sani ti'an bi'rabi. ²⁹Ti'an bi'raguëbi baru so'o ca'ncoñare ëñato, Betfagé, Betania, ja'an hu'ële

jo'borëan baji'i. Olivo cubë casirute ba'iguëna, baguëre yo'o concua samucuaire choini, ³⁰bacuani quëabi:

—Mësacua yua ja'an huë'e jo'borëna saijë'ën. Sani ti'anni, burro hua'guë bonsëguë yoni rëonsi'quëni ëñaja'cua'ë. Yuta bain tuama'iguë, ja'anguëni ëñani jo'chini rajë'ën. ³¹Ja'nca jo'chi bi'rajëna, yequëcuabi “¿Mësacua guere yo'ojën, baguëte jo'chini saye'ne?” Ja'nca senni achatoca, “Mai Ëjaguëbi baguëte yëji” cajën sehuojë'ën, cabi Jesús.

³²Caguëna, bacuabi sani ëñato, Jesús quëase'e'ru güina'ru baji'i.

³³Ja'nca ba'iguëna, burro hua'guëre jo'chijëna, ba burro bacuabi senni achahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, burro hua'guëre jo'chiye'ne? senni achahuë.

³⁴Senni achajëna:

—Mai Ëjaguëbi baguëte yëji, sehuohuë.

³⁵Ja'nca sehuoni, burro hua'guëre sani, Jesusna ti'anni insihuë. Insini, bacua guayoni se canre burro guërëbëna tëoni, ja'nrëbi Jesusni tua güesehuë. ³⁶Tua güeseni, Jesús yua Jerusalén ti'añe cueñe saiguëna, bacua guayoni se cañare baguë ru'ru sai ma'ana jaoni uan bi'rahuë.

³⁷Uan bi'rajëna, ja'nrëbi Jerusalenna ti'anni, Olivo cubë jaba ba'irute ba'iguëna, baguëre yo'o con hua'na te'e ai jai jubë ba'icua baguëre concuabi Taita Riusuni ai bojoreba bojojën, Cristo ta'yejeiye yo'oguë ba'ise'ere quëajën, ³⁸si'a jëja güini achohuë:

—Riusubi bojoguë raoguëna, mai ta'yejeiyereba ëjaguëbi maina ti'an raji'i. Ja'nca sëani, guënamë re'oto ba'icua si'acua ai bojoreba bojojën bañuni. Mai ta'yejeiyereba ëjaguë Riusuni ai ëama'iñereba bojojën cañuni, güireba güijën cahuë bacua.

³⁹Cajëna, fariseo hua'na, bain jubë naconi saicuabi Jesusni bëinjën cahuë:

—Ëjaguë, më'ëre concuani bëinguë cani, bacua cayete ënsejë'ën cahuë.

⁴⁰Cajëna, sehuobi:

—Bañë. Ba hua'nabi caye beoye ba'itoca, ën gatabëan ja'anse'ebi huëni güina'ru te'e güire'abi, sehuobi.

⁴¹Cani, Jerusalén huë'e jobona ti'an bi'rani, si'a jobore ro'tani oji'i.

⁴²Oiguë, ja'an huë'e jobo bainre ro'taguë cabi:

—Yure umuguse yë'ë yua mësacuani ta'yejeiye bojo güesequë rais'quëreta'an, mësacua achaye güehuë. Riusubi yë'ëre raoguëna, mësacua ñacobi ëñani masiye gare porema'icua ba'ë. ⁴³Ja'nca porema'icuaire sëani, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë mësacua. Mësacuare je'lo bacuabi ti'an rani si'a huë'e jobo tël'jeiye nëcajën, etaye yëcuare ënsejën, mësacuare si'a ca'ncoñabi ai ta'yejeiye huajën ba'ija'cua'ë. ⁴⁴Ja'nca ba'icuaabi mësacuani gare carajei güesejën, mësacua huë'e jobo tu'ahuëte gare ñañoni taonni, si'ayerebare gare ñu'ñujei güesejën, mësacuani ai

ta'yejeiye huaja'cua'ë. Mësacua yua Riusu ëñaguë raisi umugusere gare ro'tamajën huesëcuare sëani, je'lo bacuabi ja'nca carajei güeseja'cua'ë, cani tonbi Jesús.

Jesús purifica el templo

⁴⁵Caní tonni, ja'n'rëbi Riusu uja huë'ena cacani, bonse bendiecuare gare etoni saobi. ⁴⁶Saoguë, bacuani cabi:

—Mësacua yua Riusu coca toyani jo'case'e ën cocare ro'tajë'ën: “Yë'ë huë'e yua bain uja huë'e'ë” toyani jo'case'eta'an, mësacuabi ti'anni, ro gu'a huë'e, jian hua'na gati huë'ere ro re'huaní jo'cahuë mësacua, caguë, bacuare etoni saobi.

⁴⁷Ja'n'rëbi, Jesús yua si'a umuguseña Riusu uja huë'ena cacani, bainni ye'yoguë baji'í. Ye'yoguë ba'iguëna, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, bain ëjacua, bacuabi Jesusni ai je'lo bajën, sa'ñeña senni achajën, “¿Queaca baguëni huani senjoñe'ne mai?” cajën ba'icuata'an, ⁴⁸bain hua'nabi baguë cocare ai re'oye achajën ba'ijëna, baguëni huani senjoñe poremaë'ë.

La autoridad de Jesús

20 ¹Ja'n'rëbi, yequë umuguse ba'iguëna, Jesús yua Riusu huë'ere ba'iguë, bainbi achajëna, bacuani ye'yoguë, Riusu bainreba mame recoyo re'huaní baja'yete quëani achoguëna, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, ira bain ëjacua, bacuabi ti'anni, ²baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ënjo'ona rani, ëjaguë yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Jaro ëjaguëbi më'ëre ta'yejeiye caye guanseni raoguë'ne? senni achahuë.

³Senni achajëna, sehuobi:

—Ru'ru, mësacuani senni achaza. Quëajë'ën yë'ëre. ⁴¿Jaro ëjaguëbi Juanre bain bautizaguëre re'huaní raoguë'ne? ¿Riusu re'huaní raosi'quë, o bain re'huaní raosi'quë baquë baguë? senni achabi.

⁵Senni achaguëna, bacua jubë se'ga sa'ñeña senni achajën, coca cajën baë'ë:

—¿Queaca sehuoye'ne mai? “Riusu raosi'quë baji'í” catoca, baguë yua “¿Mësacua queaca ro'tajën, Juan cani jo'case'ere recoyo ro'tamate'ne?” cama'iguë. ⁶“Bain raosi'quë baji'í” catoca, si'a bain jubëbi huëni, maini gatabi senjojën huaiyë, bacua yua Riusu raosi'quë ba'iyë ro'tacua sëani, sa'ñeña cahuë.

⁷Ja'nca cani, ja'n'rëbi Jesusna bonëni sehuohuë:

—Juan re'huaní raosi'quëre huesëyë yëquëna, sehuohuë.

⁸Sehuojëna, Jesús cabi:

—Mësacua ja'nca sehuocuare sëani, yë'ëre re'huaní raosi'quëre mësacuani gare quëama'inë yë'ë cabi.

La parábola de los labradores malvados

⁹Caní ja'n'rëbi se'e yeque ye'yo cocare ja'an bainni quëabi:

—Zio ëjaguë baquëña. Bisi ëye ziore tanni, ja'n'rëbi yequëcua zio cuiracuana jo'caní, yequë so'o yijana sani zoe baquëña. ¹⁰Sani ba'iguëbi, bisi ëye tëarën ti'anguëna, baguëre yo'o conguëte choini, zio cuiracuana saoguëña, ëye tëase'ere coní raja'guëte. Saoguëna, ti'anguëna, zio cuiracuabi ba yo'o conguë raosi'quëre zeanni ro ja'si yo'oni ëye beo hua'guëre go'yareña. ¹¹Go'yarena, baguë ëjaguëna ti'anguëna, zio ëjaguëbi se'e yequë yo'o con hua'guëre saoguëña. Saoguëna, baguëre'ga güina'ru, gu'aye yo'oni, ro ja'si yo'oni, ëye beo hua'guëre'ga go'yareña. ¹²Go'yarena, se'e yequë yo'o con hua'guëre saoguëna, bacua'ga güina'ru ja'si yo'oni, baguëte ro senjoni go'yareña.

¹³Ja'nca yo'orena, ëjaguëbi ro'tani, ja'ansi'quë caguëña: “¿Queaca yo'oye'ne yë'ë? Yë'ë zin hua'guë ai yësi'quëre bacuana saotoca, yequëre baguëni te'e ruiñe ëñani re'oye yo'oma'iñe bacua” ro'taguëña baguë.

¹⁴Ja'nca ro'tani, baguë zin hua'guëre saoguëña. Saoguëna, zio cuiracuabi baguëni ëñani, sa'ñeña careña: “Ëñajë'ën. Zio ëjaguë bayete coní baja'guë'bi rai'te. Ja'nca sëani, baguëni huani senjoñu. Junni huesësi'quë ba'iguëna, mai hua'nabi zio ëjacua ruinja'cua'ë” cahuë. ¹⁵Ja'nca caní, baguëni zeanni bani, zio ca'ncona sani, huani senjoreña, cabi.

Ja'nca caní, bain achacuani senni achabi Jesús:

—¿Mësacua queaca ro'taye'ne? ¿Zio ëjaguë queaca yo'oja'guëguë'ne?

¹⁶Ba hua'guë yua te'e jëana sani, zio cuiracuani huani senjoni, ja'n'rëbi yequëcuare baguë zio cuiracuare re'huani jo'caja'guë'bi, quëabi Jesús.

Quëaguëna, bain hua'nabi achani cahuë:

—Ai Riusume. Ja'nca yo'oma'ija'guë cahuë.

¹⁷Cajëna, Jesús yua bacuani ëñani cabi:

—Mësacua ja'nca cajën, Riusu coca toyani jo'case'e ën ca'nco toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'ën:

Judío bain ëjacua Riusu bainre ye'yojën ba'icuabi Riusu cuencueni raoja'guëre gu'a güejën senjoja'cuata'an, Riusubi baguë bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguëre re'huaja'guë'bi, toyani jo'case'e ba'iji.

¹⁸Ja'nca sëani, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ti'an raiguëna, yë'ëre gu'a güeye beoye ëñajë'ën. Yë'ëre gu'a güeni senjotoca, carajeiye se'ga ba'iji mësacuare. Ja'n'rëbi, yë'ëbi se'e ti'an raiguë, yë'ë güeni senjosi'cuare gare bënni senjo güeseja'guë'ë yë'ë, quëabi.

El asunto de los impuestos

¹⁹Quëaguëna, pairi ëjacua, ira coca masiye ye'yocua, bacuabi achani, sa'ñeña cahuë:

—Maire gu'aye caguère te'e jëana zeanni bañu cajën ba'licuata'an, bain jubëni huaji yëjën, Jesusre zeanmaë'ë. ²⁰Ja'nca yo'omajën, Baguère zeañë ti'anguëna, ëñajën ëjojën ba'ina'a cajën, bacua gu'a gajecuare choini, bacuani cahuë:

—Mësacua yua baguëni te'e ruiñe coca senni achaye'ru cajën, baguëni huacha sehuo güesejë'ën bacuani cani saohuë. Huacha sehuotoca, baguëni zeanni, bain ta'yejeiye ëjaguëna insiye ro'tahuë. ²¹Ja'nca ro'tajën, bacua gu'a gajecuare saojëna, Jesusna ti'anni ñaca senni achahuë:

—Ëjaguë, më'ëbi te'e ruiñe masiye ye'yoguëna, achani bojoyë yëquëna. Më'ë yua bain hua'na ro ëmëje'en yo'oni ëñoñete ro'tama'iguë, yua Riusu te'e ruiñe yo'oye yëyete ye'yoguë ba'iyë më'ë. ²²Ja'nca ba'iguë, yua yëquë'nabi coca senni achajëna, te'e ruiñe sehuojë'ën. ¿Romano bain ta'yejeiye ëjaguëni impuesto curi ro'iye baye yëquëna? ¿Baguëni ro'iye, o ro'ima'iñe yëquëna? senni achahuë.

²³Senni achajëna, Jesús yua bacua coquejën senni achase'ere masini, bacuani sehuobi:

—Mësacua ¿queaca ro'tajën, ro coquejën yë'ëre senni achaye'ne? ²⁴Curi so'corëte inni, yë'ëni ëñojë'ën cabi.

Caguëna, so'corëte inni rani ëñoñuë. Ëñojëna, Jesusbi senni achabi:

—Ën so'co bainguë, baguë mami toyase'e ¿gue bainguëbi së'iguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë'bi së'iji, sehuohuë.

²⁵Sehuojëna, Jesús cabi:

—Ja'nca ba'iguëna, bain ëjaguë re'huani jo'case'ere bain ëjaguëna insijë'ën. Ëjaguë Riusu re'huani jo'cose'ere Riusuna insijë'ën, caguë sehuobi.

²⁶Ja'nca sehuoguëna, bain hua'nabi achajëna, baguëni huacha sehuo güeseye poremaë'ë. Ja'nca porema'icubi baguë coca sehuose'ere ai ta'yejeiye ro'tajën, gare caye beoye baë'ë.

La pregunta sobre la resurrección

²⁷Ja'nrebi, yequëcua, saduceo bainbi Jesusni ëñajën saë'ë. Bacua yua ju'insi'cua se'e go'ya raima'iñë cajën ba'icua'ë. Baguëna sani ti'anni, baguëni senni achahuë:

²⁸—Ëjaguë, Moisés coca toyani jo'case'ere ro'tajë'ën. Ñaca caji: Bainguëbi zin beo hua'guë junni huesëtoca, baguë yo'jeguëbi baguë jo'casi rënjoni huejani bani, baguë ma'yë ju'insi'quëre zin cu'ecaija'guë, toyani jo'case'e ba'iji. ²⁹Ja'nca ba'iguëna, yequëbi baguë yo'je hua'na naconi te'e ëntë sara samu hua'na bateña. Ma'yëbi huejani yuta zin beoguë junni huesëguëna. ³⁰Junni huesëguëna, samu ba'iguëbi baguë

jo'casi rënjoni huejani, baguë'ga zin beoguë junni huesëguëña. ³¹Junni huesëguëña, yequëcua'ga, te'ena, te'ena, güina'ru bagoni huejani, si'acuabi zin beojën junni huesëreña. ³²Junni huesëjënna, ja'nrebi yo'je, ba hua'go'ga junni huesëgoña. ³³Ja'nca ba'ini tonjënna, yua go'ya rai umuguse ti'anguëna, çjaroguë rënjo ba'ija'gogo'ne? ¿Si'acua, te'e ëntë sara samucuabi bagoni basi'cua sëani, queaca sehuoguë'ne më'ë? senni achahuë.

³⁴Senni achajënna, Jesusbi sehuobi:

—Ën yija bain, ëmëcua, romicua, bacuabi huejani bajën ba'icuata'an, ju'insi'cua go'ya raija'cua, yë'ë bainreba ba'ija'cua, ³⁵ja'ancuabi Riusu guënamë re'otona ti'anni, gare huejaye beoye ba'ija'cua'ë. ³⁶Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na ba'iyë'ru ba'ija'cua sëani, gare huejama'icua ba'ija'cua'ë. Ju'insi'cua go'ya raisi'cua sëani, Riusu mamacuareba ba'ija'cua'ë. ³⁷Ja'an Moises'ga yequë ca'ncore maina toyani jo'cabi. Zëinsi sahua quë'rona toyani jo'caguëna, Mai Ëjaguëreba Riusu, gaña Riusu ba'iguëna, Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi baguëni te'e zi'inni ujajën ba'icua baë'ë, toyani jo'cabi. ³⁸Ja'nca toyani jo'caguëna, mai Ëjaguë Riusubi baguë bain huajëcua se'gare conji. Gare junni huesësi'cuare ro'tama'iji. Riusubi ro'taguëna, baguë bainreba si'acuabi huajë hua'na se'ga ba'iyë, caguë sehuobi Jesús.

³⁹Ja'nca caguë sehuoguëna, yequëcua, ira coca te'e ruiñe masicuabi cahuë:

—Ai re'oye sehuohuë më'ë, Ëjaguë, cahuë.

⁴⁰Cani, Jesusni se'e senni achaye huaji yëjën baë'ë.

¿De quién descende el Mesías?

⁴¹Ja'nrebi, Jesús yua bain hua'nani senni achaguë, ro'ta güesebi:

—¿Mëscua queaca ro'tajën, Cristo raosi'quë yua ira ëjaguë ba'isi'quë David mamaquë ba'iji cajën, huacha ro'taye'ne? ⁴²Mëscua yua Salmo quë'rona ëñajë'ën. Ira ëjaguë ba'isi'quë David'ga ñaca toyani jo'cabi:

Riusubi yë'ë Ëjaguë raija'guëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani, quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'ijë'ën,

⁴³Më'ë je'o bacua carajei ñësebë tëca” cabi.

⁴⁴Ja'nca toyani jo'caguë Cristo raosi'quëre baguë mamaquë ba'iyë caye gare poremaj'i David, baguëre Ëjaguë casi'quë sëani, cabi Jesús.

Jesús acusa a los maestros de la ley

⁴⁵Cani, si'a bain hua'nabi achajënna, baguëre yo'o concuana bonëni, yihuoguë quëabi:

⁴⁶—Ira coca toyani jo'case'ere ai masicua, bacua yo'ojën ba'iyete ëñare bajën, bacua ye'yoni yo'oye'ru yo'omajën ba'ijë'ën. Ro ëja bain

ba'iyē se'ga ēñoñe yēyē bacua. Zoa can re'o canre sayani, huē'e jobo si'a ca'ncoña ganini, ba huē'e joborebana ti'añē. Ti'anni, ta'yejeiye ēja bain ba'iyē ēñojēn, bain re'oye ēñajēn saludayete ējojēn, ja'n'rēbi bain ñē'ca huē'ena cacani, ēja bain ñu'li seihuēanre cu'eni bēayē. Aon choisi'cua ba'ito, quē'rē re'oruan se'gare cu'eni bēayē bacua. ⁴⁷Ja'nca yo'ocua sēani, hua'je hua'nani ro coquejēn, bacua huē'ere ro tēteni bacua'ē. Riusuni ujato, ai zoe ujajēn, bain ēñajēn achaja'bē cajēn, Riusuni ro ujacua'ē. Ja'nca yo'ojēn ba'ijēnna, Riusubi ja'ancuani ēñani, bacuani quē'rē ta'yejeiye bēnni senjoguē ba'ija'guē'bi, quēabi Jesús.

La ofrenda de la viuda pobre

21 ¹Quēani ja'n'rēbi, bonēni ēñato, curi ējacuabi bacua curire Riusu huē'e curi gajonguna ayajēn, Riusuna insijēn ba'ē'ē. ²Insijēn ba'ijēnna, hua'je hua'go bonse beoreba beogo ba'i hua'gobi ti'anni, samu curi so'corēanre ayago. ³Ayagona, Jesús cabi:

—Mēsacuanī ganreba caguē quēayē yē'ē. Ja'an hua'go, hua'je hua'go bonse beo hua'gota'an, yequēcua ayani insise'e'ru quē'rē ta'yejeiye Riusuna insigo bago. ⁴Ja'ancua yua bacua curi bani jēhuase'e se'gare rani ayani insijēnna, bago chao hua'gobi bago aon co curire rani, beoru ayani insigo, Riusure bojogo sēani, cabi.

Jesús anuncia que el templo será destruido

⁵Caguēna, yequēcuabi Riusu huē'e ba'iyete cajēn, Ai re'o gatabi yo'ose'e sēani, ai re'o huē'e bēaji cajēn, Riusuna ro insise'ere bojojēn cahuē. Cajēnna, ja'n'rēbi Jesusbi bacuani cabi:

⁶—Mēsacua yua ēn huē'e jai huē'ere ēñajēn, re'oye cajēnna, yequē umuguseñabi si'aye gare taonni senjose'e ba'ija'guē'bi. Gare te'e gatabē tuiye beoye ba'ija'guē'bi, cabi Jesús.

Señales antes del fin

⁷Caguēna, Bacuabi baguēni senni achahuē:

—Ējaguē, ¿quejeito ja'an ba'ija'guēguē'ne? ¿Ja'an ba'ija'ye queaca masija'cua'ne yēquēna? senni achahuē.

⁸Senni achajēnna, Jesús yihuoguē cabi:

—Mēsacua ēñare bajēn, coquejēn cacuare achamajēn ba'ijē'ēn. Ai bainbi yē'ē ba'iyete coquejēn, “Yē'ē yua Riusu raosi'quē'ē” cajēnna, yequēcuabi “Carajei umuguse ti'anbi. Yua'ē” cajēnna, bacua coquejēn case'ere achama'ijē'ēn. Bacua naconi te'e saima'ijē'ēn. ⁹Yequēcua'ga guerra huayete cato, ēja bainre etoni senjoñe cato, mēsacua yua ja'anre achajēn, gare huaji yēye beoye ba'ijē'ēn. Ja'an si'aye ru'ru ba'iguēna, carajei umuguseña jē'te ti'anja'guē'bi cabi.

¹⁰Ja'nca cani, ja'nrebi bacuani se'e yihuoguë quëabi:

—Te'e yijaña bainbi yequë yijaña bainni guerra huajën, ai yo'o güesejën ba'ija'cua'ë. ¹¹Yija ñu'cuye'ga ai raijeija'guë'bi. Bain hua'nabi ja'an ro'lina ai yo'ojën, aon gu'ana ju'injën, si'a rau neni ju'injën, ja'an ba'ija'cua'ë si'a ën yija bain. Ja'nrebi, guënamë re'otona bain gare ënama'ise'ere ënajën, ai quëquëjën, ai huaji yëjën, ro rënni ganocua se'ga ba'ija'cua'ë.

¹²Ja'nca ba'iguëna, ru'ru, mësacuani preso zeanni, mësacuani je'o bajën, bain ñë'caruanna sani, mësacuare si'nseye cajën, ya'o huë'ena guajën ba'ija'cua'ë. Mësacuabi yë'ë bainrebare sëani, mësacuare zeanni, bain ta'yejeiye ëjacuana nëconi, mësacuani coca sehuo güeseja'cua'ë. ¹³Ja'nca yo'ojënna, mësacuabi yë'ë ba'iyete te'e ruiñe cani achoye poreja'cua'ë. ¹⁴Ja'nca cani achoye porejën, mësacua jëa coca sehuoye, ru'ru gare ro'taye beoye ba'ijë'ën. ¹⁵Yë'ë se'gabi mësacuani te'e ruiñe masi güesequëna, mësacuabi ja'anre sehuojënna, mësacua je'o bacuabi achaní, ro sehuoye beoye ba'icua'ëba ba'ija'cua'ë. ¹⁶Ja'nrebi mësacua te'e bainbi mësacuani gu'aye yo'oja'cua'ë. Mësacua pë'caguë sanhuë, yo'je sanhuë, bain hua'na, gaje hua'na, bacuabi mësacuare preso zeanni, yequë bainna insini senjojënna, mësacua jubëre ba'icua'ni, te'ecua'ni huani senjoja'cua'ë. ¹⁷Mësacua yë'ë yo'ore yo'ocuare sëani, si'a bainbi mësacuani je'o bajën mësacuani ai gu'a güejën ba'ija'cua'ë. ¹⁸Ja'nca ba'ija'yeta'an, mësacua yua gare ja'si neñe beoye ba'ija'cua'ë. Huajë hua'na se'gabi etajejën, gare te'e rañarëte huesoye beoye ba'ija'cua'ë mësacua. ¹⁹Ja'nca sëani, mësacuabi gare jo'caye beoye si'a jëja recoyo ro'tajën ba'itoca, yë'ë naconi te'e bojojën gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë.

²⁰Ja'nrebi jai soldado jubëan guerra huajën raisi'cuabi Jerusalén huë'e jobo të'ije'iye nëcajënna, mësacuabi ëñani, ja'an huë'e jobo taonni carajeija'yeta'an ba'iyete masija'cua'ë. ²¹Ja'nca carajei güese bi'rajënna, Judea yija ba'icua'ni cu re'otona te'e jëana sani gatija'bë. Jerusalén huë'e jobo ba'icua'ga te'e jëana etani saija'bë. Zio re'otore ba'icua'ni Jerusalenna go'lye beoye ba'ija'bë. ²²Ja'an umuguseña ti'anguëna, Riusu bënni senjo umuguseña ba'ija'guë'bi. Baguë coca toyani jo'case'ru ba'iye, güina'ru ba'ija'guë'bi. ²³Ja'anrën ti'anguëna, romi hua'na zinbë ba'icua, yequëcua zin chuchacua, ja'ancuabi jëja beocua sëani, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Riusubi bainre ai bënni senjo bi'raguëna, si'a ën yija bainbi ai ja'sireba ja'siye ba'ijën, ai yo'oreba yo'oja'cua'ë. ²⁴Ai yo'ojën ba'ijënna, je'o bacuabi ti'anni, te'ecua'ni guerra hua hua'tiñabi huani senjoja'cua'ë. Yequëcua'ni zeanni, tin yijañana sajënna, tin yijaña gu'a bain'ga ti'anni, Jerusalén huë'e jobore taonni senjojën, si'a bonsere za'nguni si'ajën, ai gu'aye yo'ojën, Riusu etoni saoye ba'irën tëca yo'ojën ba'ija'cua'ë.

El regreso del Hijo del hombre

²⁵Ja'nrebi, ënsëguë, ña'aguë, ma'choco hua'li, ja'anre ëñato, ai ba'iye ai huaji yaye yo'ose'e ba'ija'guë'bi. Si'a yijaña bainbi ta'yejeiye ai huaji

yějën, jai ziaya ai achoreba achoye, ziaya të'a ai jai të'a huëiguëna, ba hua'nabi ai quëquëreba quëquëjën ba'ija'cua'ë. ²⁶Ja'n'rëbi ën yijare ai huaji yaye ba'ija'yete ro'tajën, bacuabi ai ta'yejeiye ai huaji yějën, guënamë re'oto'ga ai ta'yejeiye ñu'cueguëna, ai huaji yějën, quëquëreba quëquëjën ba'ija'cua'ë. ²⁷Ja'nca ba'irënbi guënamë pico re'otona ëñato, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ai ta'yejeiyereba ñatani saoye'ru gaje meni raija'guë'ë yë'ë. ²⁸Ja'nca sëani, ën yija bainbi ta'yejeiye ai yo'o bi'rajëna, yë'ë yure case'e si'aye ba'iguëna, ja'anrën ti'anguëna, mësacua yua bojoreba bojojën, Mai ëjaguë yuara ti'an raija'guëta'an ba'iji cajën, mësacua etajeiyete ëñajën ëjojën ba'ijë'ën, quëabi Jesús.

²⁹Ja'nca quëani, bacuani se'e ye'yo cocare yihuoguë quëabi:

—Mësacua yureca higo sunquiñë, yequë sunqui'ga ëñani Riusu ba'i jobo ti'anja'ñete masijë'ën. ³⁰Sunquiñëbi ja'o sari bi'raguëna, mësacuabi ëñani ënsërën ba'iyete masiyë. ³¹Güina'ru, yë'ë yure case'e, ai huaji yaye yo'oja'ye, ja'an ba'iguëna, Riusu ba'i jobo te'e jëana ti'anja'ñete masija'cua'ë.

³²Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Yureña bainbi yuta junni huesëma'ijëna, yë'ë yure quëase'e si'aye yua ru'ru ba'ija'guë'bi.

³³Guënamë re'oto, yija re'oto, ja'an si'aye gare carajeija'guëta'an, yë'ë coca cani jo'case'e gare carajeiye beoye ba'ija'guë'bi.

³⁴Yë'ë ti'anjai umugusere gare huanë yema'inë cajën, mësacua ëñare bajën, gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Riusuni gu'a güeni senjoma'inë cajën, ro a'ta yo'oye, jo'chana güebeye, ën yija ba'iyë, ja'anre recoyo huacha ro'tamajën ba'ijë'ën. Ja'an se'gare ro'tatoca, yë'ëbi te'e jëana ti'an raiguëna, bain hua'nabi gue ro'taye beoye ba'ijën, ro gati ëaye ba'ijën quëquëja'cua'ë.

³⁵Taongu quëoñe'ru ba'ija'guë'bi bacuare, si'a ën yija re'oto bainre.

³⁶Ja'nca ba'ija'guë sëani, mësacua'ga ëñare bajën, gare jo'caye beoye ujajën ba'ijën, yë'ë in raiye tëca ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Ja'an ba'ija'ye, Riusu bënni senjoja'ñe, ja'anre jëani, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëni bojojën tëhuojaiñu cajën, gare jo'caye beoye ujajën ba'ijë'ën, quëabi.

³⁷Ja'nca quëaguë, si'a umuguse bain hua'nabi ñë'ca rajëna, bacuani ye'yoguë na'lijani, ja'n'rëbi Olivo cubëna sani bëani ñatajaji'i. Ñatajani, yequë umuguse güina'ru Riusu huë'ena ti'an raiguëna, ³⁸si'a bain hua'nabi baguëre achajaiñu cajën, zijeirën ti'an bi'rahuë.

Conspiración para arrear a Jesús

22 ¹Yureca, judío bain pascua umuguse, bacua aonbëan huo'coma'ise'ere anni Riusuni bojoñu cajëna, ja'an umuguse ti'añe choa ma'carë se'ga carabi. ²Ja'nca ba'iguëna, pairi ëjacua, ira coca re'oye masicua, bacuabi Jesusni huani senjoja'ma cajën, bain hua'nani huaji yějën, yuta yo'omaë'ë.

³Ja'nrëbi, zupai huatibi Judas Iscariote hue'eguë, Jesús bainreba jubë, si'a sara samucua ba'li jubë ba'iguëna ti'an rani, baguë recoyona cacani bëani baji'i. ⁴Ja'nca bëani ba'iguëbi Judasni ta'nhue güeseguëna, ba hua'guëbi pairi ëjacua, Riusu huë'e ëjacua, bacuana sani, bacua naconi Jesusre insijai cocare cani achobi. ⁵Ja'nca cani achoguëna, bacuabi ai bojojën, baguëni curi ro'ija'yete cahuë. ⁶Cajëna, Judasbi Re'oji sehuoni, ja'nrëbi Jesusre yahue insini senjoñe ro'ta bi'rabi.

La Cena del Señor

⁷Ja'nrëbi judío bain ta'yejeiye ba'li umuguse ti'anguëna, Aon huo'coma'ise'ere anni Riusuni bojoñu cajën yo'o bi'rahuë. Ja'nca yo'o bi'rajën, ru'ru bacua oveja bonsëguëre huani Riusuna boni mëoñe, ja'anre yo'o bi'rahuë.

⁸Ja'nca yo'o bi'rajëna, Jesusbi Pedro, Juan, bacuare choini, guansegüë cabi:

—Mësacua sani, mai pascua aon ainja'ñete re'hua bi'rajë'ën cabi.

⁹Caguëna, bacuabi senni achahuë:

—¿Jarona sani re'huaja'ye'ne yëquëna? senni achahuë.

¹⁰Senni achajëna, sehuobi Jesús:

—Mësacua yua jai huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni, ja'nrëbi ocobë tuiguë saiguëni tëhuoja'cua'ë. Tëhuoni, ja'an hua'guëna be'teni, baguë cacajai huë'ena cacajë'ën. ¹¹Cacani, ja'an huë'e ëjaguëni senni achajë'ën: “Mai ëjaguëbi më'ëni senni achaguë raobi: ¿Yë'ere concua naconi pascua aon ainru, jaro sonohuë'ne?” ja'anre ja'an huë'e ëjaguëni senni achajë'ën. ¹²Senni achajëna, ba hua'guëbi mësacua ëmëje'en ba'iruna mëani, jai sonohuë re'oye re'huase'ere ëñoja'guë'bi. Ja'nca ënoguëna, ja'anruna cacani, mai pascua aon ainja'ñete re'huajë'ën cabi Jesús.

¹³Caguëna, ba hua'nabi sani, Jesús case'e'ru güinareba'ru ba'iguëna, bacua pascua aon ainja'ñete re'huahuë.

¹⁴Re'huajëna, ja'nrëbi pascua aon ainrën ti'anguëna, Jesusbi baguëre yo'o concua naconi sani, ja'an ñu'i seihuëanna bëani, ¹⁵ja'nrëbi ba hua'guë yua si'a jubëni quëabi:

—Yë'ë junni tonja'ñe yuara ti'an bi'raguëna, mësacua naconi pascua aon aiñete ai ro'taguë ba'isi'quëbi mësacua naconi aon anni tëjiza caguë quëayë yë'ë. ¹⁶Ja'nca quëaguëbi Riusu ba'li jobona ti'anni ja'anru aon aiñe tëca, pascua aonre gare se'e ainma'ija'guë'ë yë'ë ënjo'on, cabi.

¹⁷Cani ja'nrëbi, baguë uncu ro'rohuëre inni, Riusuni Surupa cani, baguëre concuani ëñani cabi:

—Mësacua yua ën ro'rohuëre coní, sa'ñeña huo'hueni uncujë'ën.

¹⁸Mësacua achareba achajë'ën. Riusu ba'li jobo ti'añe tëca, ën jo'cha, bisí ëye su'rise'ere se'e uncuye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë, cabi.

¹⁹Cani ja'nrëbi, jo'jo aonbëte inni, Riusuni Surupa cani, aonbëte jë'yeni, bacuana insini cabi:

—Yè'è ga'nihuè'è. Mèsacua gu'a jucha senjoja'ñe ro'ire Riusuna insija'ye'è. Ja'an aonre jo'caye beoye ainjèn, yè'ère ro'tajèn ba'ijè'èn cabi.

²⁰Cani, aon anni tëjjjenna, uncu ro'rohuète inni, bacuana güina'ru insini cabi:

—Mèsacua yua èn ro'rohuète èñani, Riusu mame cani jo'case'ere ro'tajèn ba'ijè'èn. Yè'è zie, mèsacua gu'a jucha senjoja'ñe ro'ire jañuni tonguèna, Riusubi mame cocare cani, mèsacuana jo'caja'guè'bi.

²¹Ja'nca jo'caguèna, yè'ère insini senjoja'guèbi yurera'rè mai naconi ènjo'onre ñu'iji. ²²Yureca yè'è, Riusu Raosi'quèreba ba'iguèbi Riusu cuencuese'ru junni tonguè saiye yè'è. Saiguèta'an, yè'ère insini senjoja'guète ai bènni senjoguè ba'ija'guè'bi Riusu, cabi.

²³Caguèna, ba hua'nabi sa'ñeña senni acha bi'rahuè: “¿Mai jubè ba'icua, jaroguèbi insini senjoja'guèguè'ne?” quèquèni, sa'ñeña senni achajèn baè'è.

Quién es el más importante

²⁴Ja'nrebi yo'je ba hua'nabi sa'ñeña coca cajèn, “Mai jubè ba'iguè çjaroguèbi què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'iguè'ne?” sa'ñeña senni achajèna, ²⁵Jesusbi bacuani cabi:

—Èn yija bain ta'yejeiye èjacuabi bacua bainni ai jèja guanseyèna, bain hua'nabi bacuani èñajèn, “Maini conreba concua'è” bacuare cajèn ba'iyè. ²⁶Ja'nca ba'iyeta'an, mèsacuabi bacua jèja guanseye'ru guansemajèn ba'ijè'èn. Mèsacua jubè què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'iguèbi què'rè ta'yejeiye beo hua'guè'ru ba'ijè'èn. Què'rè ta'yejeiye guanseguè ba'iguèbi bain hua'nani què'rè ta'yejeiye conreba conguè ba'ijè'èn. ²⁷Te'eguèbi aon ainguè ñu'iguèna, yequèbi baguè aonre aonguèna, ja'anre ro'tani, çjaroguèbi què'rè ta'yejeiye èjaguèguè'ne? Aon ainguè ñu'iguèbi què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'iji, cayè yè'è. Ja'nca caguèta'an, yè'è yua mèsacua naconi ba'iguè, mèsacuani yo'o conguè ba'iyè yè'è.

²⁸Yureca, mèsacua yua yè'è naconi jo'caye beoye te'e ba'ijèn, yè'è naconi te'e oijèn, ai yo'ojèna, ²⁹mèsacuare ta'yejeiye èjacuare re'huaja'guè'è yè'è. Yè'è Taita Riusubi yè'ère èjaguère re'huani jo'caguèna, mèsacuare'ga güina'ru èjacuare re'huani jo'caja'guè'è yè'è. ³⁰Ja'nca re'huani jo'caguèna, mèsacuabi Riusu ba'i jobona ti'anni, yè'è naconi te'e ñu'ijèn, aon ainjèn, gono uncujèn ba'ija'cua'è. Ja'nca ba'ijèn, mèsacua yua èja bain ñu'i seihuèan guèna seihuèan si'a sara samuhuèanre ñu'ijèn, Israel bain jubèan si'a sara samubèan bainni guanseyèn ba'ija'cua'è, cabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³¹Ja'nca cani, ja'nrebi Pedroni quèabi:

—Simón, Simón, zupai huatibi Riusuni ai senji: Mësacua si'acuani tëani baza caguë, mësacuani ai yo'o güeseye yëji. Trigo aon jël'ebè suni toñe'ru mësacuare senjo güeseza caji. ³²Ja'nca caguëta'an, yè'è yua mè'è ba'iyete ai senreba senni achaguë ba'iyè yè'è. Mè'è gare caraye beoye si'a recoyo ro'taguë ba'ija'guë caguë, mè'è ba'iyete Riusuni senni achaguë ba'iyè yè'è. Ja'nca senni achaguëna, mè'è yua gu'a jucha yo'oja'yete senjoni, ja'n'rèbi mè'è bain concuare oiguë conguë, bacuani jèja recoyo bacuare re'huajè'ën, cabi Jesús.

³³Caguëna, Simón cabi:

—Èjaguë, je'o bacuabi mè'èni zeanni, ya'o huè'ena guaoni, mè'èni huani senjotoca, yè'è'ga mè'è naconi te'e sani, mè'ère te'e conguë junni tonjaza caguë quëabi.

³⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Pedro, mè'èni ganreba quëayè yè'è. Yure ñami, cura yu'ima'i ñesebè, mè'èbi yua yè'ère huesëye samute ba'iyè caja'guë'è mè'è, quëabi Jesús.

Se acerca la hora de prueba

³⁵Quëani, ja'n'rèbi si'a hua'nani senni achabi:

—Mësacuare cuencueni bainna saosirènre ro'tajè'ën. Turubëan beo hua'na, curi ayahuë beo hua'na, guëon ju'ì coro beo hua'na, ja'nca ba'ijèn saisi'cuabi çguere carajèn bate'ne mësacua? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Banhuë. Bonse caraye beoye gare baè'è yèquëna, sehuohuë.

³⁶Sehuojëna, baguë cabi:

—Ja'nca ba'isi'cuata'an, yureca tin yo'ojèn ba'ijè'ën. Mësacua yua turubè, curi ayahuë, ja'anre batoca, inni sajè'ën. Guerra hua hua'ti beotoca, mësacua guayoni se canre bendieni, hua'tire coni sajè'ën. ³⁷Riusu coca toyani jo'case'ere èñani, yè'è ba'ija'yete masijè'ën. “Gu'a bain naconi huani senjosi'quë ba'ija'guë'bi” caguë, yè'è ba'ija'yete cani jo'case'e sëani, güina'ru huani senjosi'quë ba'ija'guë'è yè'è, quëabi.

³⁸Quëaguëna, bacuabi cahuë:

—Èñajè'ën, Èjaguë. Samu hua'tiña ba'iji cahuë.

Cajëna,

—Yua'è, sehuobi Jesús.

Jesús ora en Getsemaní

³⁹Sehuoni ja'n'rèbi, ja'an huè'ebi etani sani, baguë yo'ogüë ba'ise'e'ru yo'ogüë, Olivo cubëna mëni bëabi, baguëre yo'o concuabi conjëna.

⁴⁰Ja'nca ti'anni, bacuani yihuoguë quëabi:

—Mësacuabi gu'aye yo'o ëaye beoye ba'ijè'ën caguë, Riusuni ujjajèn ba'ijè'ën quëabi.

41 Quëani, ja'nrëbi bacuare jo'cani, so'orë ba'iyè sani, gugurini rëanni, Riusuni ujaguë cabi:

42—Taita, mël'ëbi yëtoca, yël'ëni ai yo'o güesema'ijël'ën caguëta'an, ro yël'ë yësèle se'gare yo'oma'ijël'ën. Mël'ë yëye se'gare yo'ojël'ën cabi.

43 Caguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'guëbi Jesusna gaje meni, baguëni jëja recoyo re'hua güesëbi. 44 Re'hua güeseguëna, Jesús yua ai ta'yejeiye ai yo'oguë, què'rë si'a jëja ujabì. Ja'nca ujaguëna, baguë tè'ribë ja'su yajiye yua zie co'yohuëan jai co'yohuëan'ru ba'iyè yijana meni tonji'i.

45 Ja'nrëbi, ujani tējini, baguë yua huëni, baguëre yo'o concua ba'iruna go'ini ëñato, yua cainsi hua'na uën'ë, ai sa'ntijën oijën ba'isi'cua sëani.

46 Ja'nca ba'ijëna, bacuani cabi Jesús:

—¿Mësacua guere yo'ojën, cainsi hua'na uinë'ne? Huëni, gu'aye yo'o ëaye beoye ba'ijël'ën caguë, Riusuni ujjën ba'ijël'ën cabi.

Arrestan a Jesús

47 Ja'nca caguë, yuta canì tējima'iguëna, ai jai jubë bainbi raè'ë. Raijënna, Judas, Jesús bainguë cuencueni re'huasi'quë, baguë bain si'a sara samucua naconi te'e ba'isi'quëbi bacua rai ma'are ëñoguë raji'i. Rani, Jesusni muchaguë saludaza casi'quë ba'iguëbi Jesusna ti'anbi.

48 Ti'anguëna, Jesús cabi:

—Judas, yël'ëre, Riusu Raosi'quërebare ro coqueguë muchaguë, yël'ëre ro insini senjoza caguë ro'taguë raquë mël'ë? senni achabi.

49 Senni achaguëna, Jesusre concua baru ba'icuabi baguëni zeanja'ñete ëñani, Jesusni cahuë:

—Ëjaguë, guerra hua hua'tiñabi zeanni, bacuani huani saonü cahuë.

50 Cajënna, te'eguëbi hua'tibi inni huani, pairi ta'yejeiye ëjaguëre yo'o con hua'guëni, baguë jëja ganjorote te'ntoni tonbi. 51 Te'ntoni tonguëna, Jesús cabi:

—Se'e yo'oma'ijël'ën, cabi.

Cani, baguë ganjorote pa'róni, baguëni huachobi. 52 Huachoni ja'nrëbi, pairi ëjacua, Riusu huë'e ëjacua, bain iracua, ja'ancua, baguëni preso zeanjën raisi'cuani cabi Jesús:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, guerra hua hua'tiña, huai cabëan, ja'an naconi rani, jian hua'guëre'ru yël'ëni zeanjën rate'ne? 53 Si'a umuguseña mësacua naconi Riusu huë'ere ba'iguëna, yël'ëre gare zeanma'ë mësacua. Ja'nca yo'oma'isi'cuata'an, yure'ga mësacua yua zijei re'otore ba'ljën zemosi'cua sëani, mësacua gu'aye yo'o yo'oye porecua'ë cabi.

Pedro niega conocer a Jesús

54 Caguëna, ja'nrëbi Jesusre zeanni, pairi ta'yejeiye ëjaguë huë'ena sahuë. Sajënna, Pedro yua bacuani so'orëbi be'tebi. 55 Be'teni ti'anni,

ja'an hu'ële qu'ëro ba'iruna toa suase'e ba'iguëna, ja'anru bain hua'nabi toa të'ljeiye ñu'ijëna, Pedrobi bacua naconi te'e bëani toare cunj'i'i.

⁵⁶Cu'inguëna, ja'anru romi zingo yo'o con hua'gobi baguëni ëñareba ëñani, bago gaje bainni cago:

—Ja'anguë'ga Jesús naconi te'e ba'isi'quë'bi cago.

⁵⁷Cagona, Pedro sehuobi:

—Bañë. Baguëre huesëguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁵⁸Sehuoguëna, ja'nrëbi jë'te, yequëbi baguëni ëñani cabi:

—Më'ë'ga bacua jubë te'e ba'iguë'ë cabi.

Caguëna, Pedro sehuobi:

—Bañë. Bacua jubë ba'ima'iguë'ë yë'ë, cabi.

⁵⁹Caguëna, ja'nrëbi, te'e hora ba'iye ba'iguëna, yequëbi ti'anni, ai jëja caguë quëabi:

—Aito. Ën hua'guëbi Jesús naconi te'e ba'isi'quë'bi, Galilea bainguë sëani, cabi.

⁶⁰Caguëna, Pedro cabi:

—Më'ë coca caye, yë'ë gare huesëguë'ë, cabi.

Caguëna, ja'ansirën, Pedrobi coca cani tëjima'iguëna, cura hua'guëbi yuji'i. ⁶¹Yu'iguëna, mai ëjaguëbi bonëni, Pedroni ëñaguëna, Pedrobi baguë coca case'ere ro'tabi. “Yure ñami, cura hua'guëbi yuta yu'ima'iguëna, më'ëbi yua yë'ëre huesëyete samute ba'iye caja'guë'ë” ja'an coca quëase'ere ro'tani, ⁶²ba hua'guëbi etani sani, ai sa'ntiguë oji'i.

Se burlan de Jesús

⁶³Ja'nrëbi, Jesusre zeanni bajën, baguëni ëñajën bacuabi baguëni jayajën hua bi'rahuë. ⁶⁴Huani, baguë ñacore can të'ntëbi ta'pini gueonni, ja'nrëbi baguë ziana huaijën, baguëni senni achahuë:

—¿Nebi më'ëre huate'ne? Më'ë ñacobi ëñani masini quëajë'ën cahuë.

⁶⁵Ja'nca cajën, baguëni ai hui'ya jayajën, baguëni ai gu'aye yo'ohuë.

Jesús ante la Junta Suprema

⁶⁶Ja'nca yo'ojëna, ja'nrëbi ñataguëna, judío bain iracua, pairi ëjacua, ira coca ai masicua, si'a jubëbi ñë'ca rajjën, Jesusre zeanni, bacua ta'yejeiye ëja bain jobona nëconi, baguëni coca senni achahuë:

⁶⁷—¿Më'ë yua Riusu Raosi'quë'guë? Quëajë'ën yëquënnani, cahuë.

Cajëna, baguë sehuobi:

—Yë'ëbi quëatoca, yë'ëre te'e ruiñe achama'inë mësacua. ⁶⁸Yë'ë yua mësacuare'ga coca senni achatoca, yë'ëre sehuoma'inë. Ja'nca sehuomajën, yë'ëre etoni saoma'inë mësacua. ⁶⁹Ja'nca yo'oma'ijëna, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua Ta'yejeiye Ëjaguë Riusuna go'ini, baguë jëja ca'ncona bëani ta'yejeiguë ba'ija'guë'ë yë'ë, quëabi Jesús.

⁷⁰Caguë quëaguëna, ba hua'nabi baguëni senni achahuë:
—Ja'nca ba'ija'guë ba'itoca, ¿më'ë yua Riusu Zin ba'iguë? senni achahuë.

Senni achajënna:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë. Mësacua caye'ru ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁷¹Sehuoguëna, bacuabi bënjën cahuë:

—Achajë'ën. Baguë se'gabi Riusure gu'aye caguëna, achahuë mai. Ja'nca casi'quëre sëani, baguë gu'aye case'ere achasi'cuani se'e ëjoma'ina'a, cahuë.

Jesús ante Pilato

23 ¹Ja'nca cani, ja'nrëbi Jesusre se'e zeanni, romano ëjaguë Pilatona sani nëcohuë. ²Nëconi, baguëre gu'aye cahuë:
—Ënquëni ëñajë'ën, ëjaguë. Yëquëna bainni ai hui'ya coqueguë ye'yoguë, yëquëna bainre gu'aye yo'ocuare re'hua bi'rabi. Bain ta'yejeiye ëjaguëni impuesto curire ro'ima'ijë'ën quëabi baguë. Riusu Raosi'quëreba ba'iguë'ë yë'ë caguë, Ta'yejeiye ëjaguë runza caguë, maire ai hui'ya ye'yoguë caguëna, yëquënabi baguëni zeanni, më'ëna rahuë, ëjaguë, cahuë bacua.

³Ja'nca cajënna, Pilatobi Jesusni senni achabi:

—¿Më'ë yua judío bain ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁴Ja'nca sehuoguëna, Pilato yua pairi ëjacua, si'a bain hua'na, bacuani cabi:

—Ënquëbi gare gu'aye yo'oma'iguë ba'iji. Si'nseye beoye ba'iji baguëre, cabi.

⁵Ja'nca caguëna, bacua yua quë'rë jëja achoni quëahuë:

—Banji. Bain hua'nani coqueguë ye'yoguë, bainre gu'aye yo'ocuare re'hua bi'rabi. Galilea yijare ru'ru ye'yoni, si'a Judea yijana ye'yoguë, ja'nrëbi ënjo'ona ti'anni, ai hui'ya caji, cahuë.

Jesús ante Herodes

⁶Cajënna, Pilatobi ¿Galilea bainguë'guë? senni achaguëna, ⁷Ba'iji sehuohuë bacua. Sehuojënna, Herodes hue'eguë, Galilea yija ëjaguë Jerusalemre yure ba'iguëna, Pilatobi Jesusre baguëna saobi. ⁸Saoguëna, Herodesbi baguëni ëñani, ai bojoguë ro'tabi. Yequëcuabi Jesús ba'iyete ai quëajënna, ai ba'irën baguëni ëña ëaguëna, bojoguë ëñabi. Ja'nca ëñaguë, Ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñojë'ën. Eñaza cabi. ⁹Ja'nca caguë baguëni ai zoe senni achaguëreta'an, gare sehuoye beoye nëcabi Jesús. ¹⁰Nëcaguëna, pairi ëjacua, ira coca ai masicua, bacuabi huëni, Jesusre ai gu'aye cajën,

si'a jëja quëahuë. ¹¹Quëajëna, Herodes, baguë soldado hua'na naconi, bacuabi Jesusni ai hui'ya jayajën, baguëni ai gu'aye cahuë. Cani ja'nre'bi, ai re'lo caña ëja bain cañare inni baguëni jayaye'ru sa'yeni, baguëte Pilatona se'e go'yahuë. ¹²Ja'nca go'yajëna, Pilato, Herodes, bacua yua sa'ñeña ai je'lo basi'cua ba'ijën, ja'ansi umuguse sa'ñeña bojojën, te'e gaje hua'na ruën'ë.

Jesús es sentenciado a muerte

¹³Ja'nre'bi, Pilatona go'yasi'quëbi ti'anguëna, Pilatobi pairi ëjacua, bain ëjacua, si'a bain hua'nare ñe'coni, ¹⁴bacuani cabi:

—Mësacua yua ënquëre yë'ëna rani, Bainre gu'aye ye'yoguë ba'iji cahuë. Cajëna, yë'ëbi baguëni senni achaguë, baguë ba'iyete masiguë, mësacua gu'aye case'e'ru ba'iyete gare yo'oma'isi'quë'bi cayë yë'ë. ¹⁵Herodes'ga baguëni senni achani baguë ba'iyete masiguë, baguëte go'ya raoguë sëani, gu'aye yo'oma'iguë'bi ba'iji cabi baguë. Ja'nca gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, baguëni huani senjo güeseye gare porema'inë mai. ¹⁶Ja'nca porema'icua sëani, ga'ni za'zabobi baguëni si'nse güeseni, baguëni etoja'guë'ë yë'ë, cabi.

¹⁷Yureca pascua umuguseña ba'irën ba'iguëna, Pilato yo'oguë ba'ise'e'ru si'a tëcahuëan preso zeanni basi'quë te'leguëte etoni bainna go'yaguë ba'ise'e'ru yo'oguë baji'i Pilato. Ja'nca yo'oguë ba'isi'quëbi Jesusre etoye caguëna, ¹⁸si'a jubë bainbi ai güireba güijën, te'e cahuë:

—Baguëni huani senjojë'ën. Barrabás hue'eguëte etoni yëquënani jo'cajë'ën güijën cahuë.

¹⁹Güijën cacuabi Barrabasre senni achajëna, ai gu'a bainguë baji'i. Bain hua'nare huëoguë, Ëja bainni huani senjoñu caguë yo'oguëna, baguëni zeanni, ya'o huë'ena guaoni bahuë. ²⁰Guaoni bajëna, Pilatobi Jesusre etojaza caguë, baguë etojaiyete bain jubëni caguëna, ²¹ba hua'nabi quë'rë si'a jëja güireba güijën cahuë:

—Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën. Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën cajën, si'a jëja te'e güijën ba'ë'ë.

²²Güijën ba'ijëna, Pilatobi samute ba'iyete bacuani se'e cabi:

—Gare gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, mësacua ¿guere güiye'ne? Baguëni huani senjoñe porema'inë mai. Ga'ni za'zabobi huai güeseni, baguëni etoja'guë'ë yë'ë, cabi.

²³Caguëna, bacua yua quë'rë si'a jëja jo'caye beoye güijën, Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën cajëna, ²⁴Pilatobi se'e caye jo'caguë, bacua sense'e, pairi ëjacuabi sen güesëjëna, ja'anre achani yo'o bi'rabi. ²⁵Ja'an gu'a bainguë preso zeansi'quëre senni achajëna, Pilatobi baguëte etoni saobi. Etoni saoni ja'nre'bi, Jesusre bacuana jo'cani, Mësacua yua ënquëni bajën, mësacua yëse'e'ru baguëre bain be'rujën ba'ijë'ën cabi.

Jesús es crucificado

²⁶Caguëna, ba hua'nabi Jesusre zeanni, Crusu sa'cahuëna quenni reojaiñu cajën, baguëre sahuë. Sani ëñato, Simón hue'eguë, Cirene bainguë, zio re'otona saisi'quëbi huë'e jobona raiguë baj'i'i. Raiguëna, baguëni tëhuoni zeanni, Jesús crusu sa'cahuëte baguë tanta cubëna tëoni, Jesús yo'je hue'eguë saj'ën cajëna, ja'nca yo'obi.

²⁷Ja'nca hue'eguëna, ai jai jubë bainbi Jesusni be'tejën saë'ë. Yequëcua romi hua'nabi baguëte ai jëja ota oijën be'tejën saë'ë. ²⁸Be'tejën saijëna, Jesusbi bacuana bonëni cabi:

—Mësacua Jerusalén romicua, yë'ëre oimajën ba'ijj'ën. Mësacua ba'iye, mësacua zin hua'na ba'iye, ja'an se'gare ro'tani oijën ba'ijj'ën. ²⁹Mësacua ai yo'ojën ba'ija'yete ro'tajj'ën. Ja'an umuguseña ti'anguëna, bain hua'nabi mësacua ai yo'ojën ba'ija'yete ëñajën, ñaca caja'cua'ë: “Romi hua'na zin beo hua'na, zin të'ya raima'isi hua'na, zin chuchama'i hua'na, ja'an hua'na ba'itoca, ai bojojën ba'ija'bë” cajën ba'ija'cua'ë bain hua'na. ³⁰Ja'anrën ti'anguëna, bain hua'nabi cu re'otona gati ëaye yo'ojën saijën, ai yo'ojën, cubëanna caja'cua'ë: “Cubëan ñañani, yëquënanani te'le jëana ta'pini pë'npëja'guë” caja'cua'ë. ³¹Yureñabi juinja sunqui ba'irënbi ai gu'aye yo'ojën ba'itoca, ju'insi sunqui ba'irën ti'anguëna, quë'rë ta'yejeiye gu'aye yo'ojën ba'ija'cua'ë bain hua'na. Gu'aye yo'oma'isi'quëni yure gu'aye yo'otoca, yequëcua gu'aye yo'osi'cuani quë'rë ta'yejeiye gu'aye yo'ojën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

³²Caguëna, yequëcua samucua gu'aye yo'osi hua'nare zeanni, Jesús naconi huani senjojën sahuë. ³³Sani, sinjo gu'anbë casi cubëna ti'anni, Jesusre crusu sa'cahuëna quenni reohuë. Gu'aye yo'osi hua'nare'ga bacua crusu sa'cahuëanre reojën, te'eguëte Jesús jëja ca'ncona reohuë. Yequëre Jesús ari ca'ncona reohuë. ³⁴Jesusre quenni reojëna. Jesusbi ujaguë cabi:

—Taita, bacua gu'a juchare huanë yeni ro'tama'ijj'ën, bacua gu'aye yo'ose'ere huesëcuare sëani, ujaguë cabi.

Caguëna, soldado hua'nabi, Baguë cañare tëani huo'hueni bañu cajën, gata toyasira'carëanre sa'ñeña senjajën ëñahuë. ³⁵Ëñajëna, bain hua'nabi baguëni ëñajën nëcajëna, judío bain ëjacuabi baguëte ai jayajën cahuë:

—Yequëcuani jëa güesesi'quëta'an, ja'ansi'quë jëaye porema'iji. Riusu cuencueni Raosi'quëreba banica, ja'nca yo'oja'guë, sa'ñeña cahuë.

³⁶Cajëna, soldado hua'na'ga baguëni jayajën, sënje jo'chare baguëni uncuan, ³⁷baguëni cahuë:

—Më'ëbi judío bain ta'yejeiye ëjaguë banica, ja'ansi'quë jëajj'ën cahuë.

³⁸Ja'nrëbi yequëcuabi cocare toyani, baguë sinjobë ëmëje'en ca'ncona sëohuë. Griego coca, romano coca, hebreo coca, ja'anbi toyahuë: “Ënquëbi judío bain ta'yejeiye ëjaguë ba'iji” toyani sëohuë.

³⁹Yequë, gu'aye yo'osi'quë cueñe reosi'quëbi baguëni hui'ya cabi:

—Më'ë yua Riusu Raosi'quë, ja'an Cristo banica, ja'ansi'quë jëani, yëquëna're'ga tëani sajë'ën, güiguë reji'i. ⁴⁰Güiguë reguëna, yequë reosi'quëbi baguë gajeguëni bënguë seuobi:

—¿Më'ë guere yo'oguë, Riusu bënni senjoñete huaji yëma'iguë'ne? Mai samutecuabi te'e reoni senjosi'cua ba'icuata'an, ⁴¹mai samucua se'gare mai gu'aye yo'ose'ere masini, maire reoni senjoñë. Ja'anguë'ga, gare gu'aye yo'oma'isi'quë ba'iji cabi.

⁴²Cani, yua Jesusni ëñani, baguëni senni achabi:

—Jesús, më'ë ba'i jobona ti'anni, yë'ë ba'iyete re'oye ro'taguë ba'ijë'ën, cabi.

⁴³Caguëna, Jesús seuobi:

—Ganreba më'ëni quëayë yë'ë. Yure umugusebi yë'ë naconi Riusu bojo güese re'oto, Riusu jo'ya re'ohuë, ja'anruna ti'anja'guë'ë më'ë, cabi.

Muerte de Jesús

⁴⁴Ja'nрэби, mëñereba ba'iguëna, si'a re'oto zije re'oto'ru runji'i, samute hora ba'i nësebë tëca. ⁴⁵Ruinguëna, ënsëguë na'ini huesëguëna, Riusu huë'e tëhuosi can yua jobora ye'reni saise'e baji'i. ⁴⁶Ja'nрэби, Jesusbi ai jëja güiguë cabi:

—Taita, yë'ë recoyore coni bajë'ën, cabi.

Ja'nca cani, ja'nрэби junni reabi Jesús.

⁴⁷Junni reaguëna, romano bainguë soldado ëjaguëbi si'aye ëñani, Riusuni bojoguë cabi:

—Aito. Ja'anguëbi te'e ruiñereba yo'oguë ba'isi'quë'bi, cabi.

⁴⁸Caguëna, bain hua'nabi Jesús junni tonse'ere ëñajën raisi'cuabi ai oijën, bacua coribare je'njujën, Ai gu'aye yo'ohuë cajën, bacua huë'eñana sa'ntijën goë'ë. ⁴⁹Go'ijëna, si'acua, Jesusni masijën ba'icua, romi hua'na Galileabi be'tejën raisi'cua naconi, bacuabi so'orëbi ëñajën nëcahuë.

Jesús sepultado

⁵⁰Ja'nрэби, yequë, re'o bainguë, José hue'eguë, Arimatea huë'e jobo bainguë, baguëbi te'e ruiñe yo'oguë ba'iguëna, bainbi baguëni te'e ruiñe ëñajën ba'ë. Judío bain ta'yejeiye ëjacua jubë bainguë baji'i. ⁵¹Ja'nca ba'iguëbi Riusu bainrebare mame re'huaja'yete ëñaguë ëjoguë baji'i. Judío ëja bain gajecua ro'tajën ba'iyë'ru te'e ro'tama'iguë baji'i. ⁵²Ja'nca ba'iguëbi yua Pilatona ti'anni, Jesús ga'nihuëre senji'i. ⁵³Ja'nca senni, Pilatobi insi güesequëna, Jesús ga'nihuëre gachoni, pojei canbi ga'nebi. Ga'neni ja'nрэби, mame tan goje, gata të'ntëbana te'ntosi goje ba'iguëna, ja'anruna sani, re'oye uanni, jai gatabëre bonani, ja'an gojere ta'pibi. ⁵⁴Ja'an umuguse sábado ja'anрэ umuguse ba'iguëna, yo'o yo'oma'i umuguse yuara ti'anguë baji'i.

⁵⁵Ja'nca uanni ta'piguëna, romi hua'na, Galilea yijabi Jesús naconi raisi'cuabi yua Josená be'teni, ëñahuë. ⁵⁶Ëñani ja'nrëbi, huë'ena go'ini, ma'ña sëñete baguë ga'nihuëre so'onja'ñete re'huahuë. Ja'nca re'huani, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, ira coca toyani jo'case'e'ru ba'iyé bëani huajëhuë.

La resurrección de Jesús

24 ¹Ja'nrëbi, semana ja'anrë umuguse ñataguëna, zijeirën ba'iyé cato, romi hua'nabi huëni, ma'ña sëñe re'huase'ere inni, Jesusre tansi gojena saë'ë. ²Sani ti'anni, gatabë goje ta'pisibëbi quëñose'le ba'iguëna, ³bacua yua ja'an gojena cacani ëñato, Ëjaguë Jesús ga'nihuë beobi. ⁴Beoguëna, bacua yua huaji yëjën, gue ro'taye beoye ba'ijëna, samucua go'sijei cañare ju'icua'bi te'e jëana bacua ca'ncona eta rani nëcahuë. ⁵Nëcajëna, bacuabi ai quëquëjën, yijana ëñañe se'ga baë'ë. Ba'ijëna, bacuabi cahuë:

—Jesucristobi go'ya raisi'quë ba'iguëna, çmësacua guere yo'ojën ju'insi'cua ba'iruna baguëte cu'eye'ne? ⁶Ënjo'onre beoji. Go'ya rani yua saisi'quë'bi. Baguë Galilea yija ba'isirën quëase'ere ro'tajë'ën: ⁷“Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëte zeanni, gu'a bainna insijëna, yë'ere crusu sa'cahuëna quenni reoni, huani senjojëna, samute ba'i umuguse go'ya raija'guë'ë yë'ë” quëabi baguë, cahuë.

⁸Cajëna, bacuabi Jesús coca case'ere ro'tahuë. ⁹Ro'tani, baguëre tansi gojebi etani, Jesusre conjën ba'isi'cua, ja'an oncecua, bacua ba'iruna go'ini, yequëcua'ga ba'ijëna, bacuani si'aye beoru quëani achohuë. ¹⁰Ja'an quëacua romi hua'nabi bacua mami hue'ecua yua María Magdalena, Juana, María Santiago pë'cago baë'ë. Yequë romi hua'na'ga bacua naconi baë'ë. ¹¹Ja'nca quëajëna, Jesusre conjën ba'isi'cuabi ro achajën, bacua quëase'ere ro'taye güehuë. “Ro cayë bacua” ro'tahuë.

¹²Ja'nca ro'tacuata'an, Pedrobi huëni, Jesusre tansiruna huë'huëguë saji'i. Sani ti'anni, rëanni, cacani ëñato, baguë ga'nihuë ga'nesi caña se'gabi ca'ncorëte unji'i. Ja'nca ëñani, gue ro'taye beoye huëni, baguë ba'i huë'ena bonëni goji'i.

En el camino a Emaús

¹³Ja'nrëbi, ja'ansi umuguse, Jesusre conjën ba'isi jubë ba'icua samucuabi Emaús huë'e jobo tëca ganijën saë'ë. Jerusalenbi sani, once kilómetro ba'iyé ganiñe baë'ë. ¹⁴Ja'nca sani, sa'ñeña cajën, yure umuguseña ba'ise'e si'aye senni achajën cahuë. ¹⁵Ja'nca cajëna, Jesusbi ti'anni, bacua naconi achaguë, te'e gani bi'rabi. ¹⁶Achaguë conguë ganiguëna, baguëte ëñacuata'an, baguëni masimaë'ë. ¹⁷Masimajëna, baguë yua bacuani senni achabi:

—¿Mësacua gue cocare sa'ñeña cajën ganiñe'ne? ¿Mësacua guere sa'ntiye'ne? senni achabi.

¹⁸Senni achaguëna, te'leguë Cleofas hue'eguëbi sehuobi:

—Yure umuguseña ba'ise'ere achamaquë më'ë? Si'a enjo'on bainbi ja'anre masiyë, cabi.

¹⁹Caguëna:

—¿Gue ba'ise'ere caguë'ne më'ë? senni achabi Jesús.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Jesús Nazarenoni gu'aye yo'ojën ba'ise'ere cayë. Riusu coca quëaguë raosi'quë ba'iguëna, Riusubi baguëni ai bojoguë ëñabi. Bain hua'na'ga baguëni ai bojojën ëñajëna, baguë yua ai ta'yejeiyereba yo'oni, bain gare ëñama'ise'ere yo'oni ëñoni, te'e ruiñereba quëani achoguëna, ²⁰yëquëna ëja bainbi pairi ëjacua naconi baguëte preso zeanni, baguëni huani senjo güesehuë. Baguëni crusu sa'cahuëna quenni reoni senjohuë. ²¹Yëquëna hua'nabi ro'tajën, “Israel bain zemosi'cuare etojani ëja bainre re'huaja'guë” cajën, baguë ja'an yo'oja'yete ëñajën ëjojën baë'ë. Ejojën ba'ijëna, yure umuguse samute umuguseña junni tonse'e ba'iguëna, ²²yëquëna jubë ba'icua romi hua'nabi coca quëajëna, gue ro'taye beoye achahuë yëquëna. Yure zijëirën bacua yua Jesusre tansiruna sani ëñato, ²³Jesús ga'nihuë beoguëña. Ja'nca ëñani, se'e rani, Riusu guënamë re'oto yo'o concuabi toyare ënojëna, bacuabi ëñani rani quëahuë: “Go'ya raji'i baguë. Riusu toyare ëñani masihuë yëquëna” quëajën raë'ë. ²⁴Quëajën rajëna, yequëcua yëquëna jubë ba'icubi baguëre tansiruna sani ëñato, romi hua'na quëase'e'ru güina'ru baquëña. Ba'iguëna, Jesusni gare ëñamateña, baguëni sehuojën quëahuë.

²⁵Quëajëna, ja'n'rëbi, Jesusbi baguë te'e conni ganicuani sehuobi:

—Jesucristo ba'iyete ye'yeye ai caraji mësacua. Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere ëñajën, mësacua ¿guere yo'ojën, si'a recoyo ro'tama'iñe'ne? ²⁶Riusu raosi'quëbi yua ai ja'siye ai yo'oye babi. Baguëna, ja'n'rëbi jë'te, go'ya raija'guë baji'i. ¿Ja'an coca toyani jo'case'ere, guere ye'yemate'ne mësacua? cabi Jesús.

²⁷Cani ja'n'rëbi, Riusu coca toyani jo'case'ere bacuani ëñoni, si'a ca'ncoñare ëñoni, baguë ba'ija'ye toyani jo'case'ere te'e ruiñe bacuani masi güesebi. Ru'ru, Moisés coca toyani jo'case'ere ëñoni, ja'n'rëbi Riusu ira bain raosi'cua si'acua bacua toyani jo'case'ere ëñoni, baguë ba'ija'yete bacuani te'e ruiñe masi güesebi. ²⁸Ja'an cocare masi güesequëna, ja'n'rëbi bacua sai jobona ti'anjëna, Jesusbi se'e saiye ëñobi. ²⁹Ja'nca ëñoguëna, bacuabi ëñejën, baguëni choë'ë:

—Yëquëna naconi te'e bëani ba'ijë'ën. Ai na'iji cahuë.

Cajëna, bacua naconi cacani te'e bëabi. ³⁰Bëani ba'iguëbi bacua naconi bëani aonre ain bi'raguë, bacua jo'jo aonbëanre inni, Riusuni

bojoguë cani, aonbëanre jè'yeni, bacuana huo'hueni insibi. ³¹Insiuguëna, ja'ansirën baguëni ëñani masihuë. Masini, ja'nrëbi baguëni se'e ëña bi'rato, gare beobi. Querë huesëbi. ³²Huesëguëna, sa'ñeña coca cahuë:

—Ëñajè'ën, maire Riusu yo'ose'e, maibi baguë naconi te'e ganijën, baguë yua Riusu cocare quëani achoguëna, maibi achajënna, bojo recoyora ai re'o huanobi maire. Ja'anre ro'tana'a, cahuë bacua.

³³Cani, bacua yua ja'ansirën huëni, besa sani, Jerusalenna go'è'ë. Go'ini ti'anni, Jesusre yo'o conjën ba'isi'cua, baguë bain si'a sara te'ecua naconi ba'icua, ja'ancuare tëhuohuë. ³⁴Tëhuojënna, bacua ja'ansirën quëani achohuë:

—Mësacua achare bajè'ën. Mai Èjaguëbi go'ya raji'i. Simonbi baguëni ëñabi, si'a jëja quëani achohuë.

³⁵Quëani achojënna, ja'nrëbi bacua ma'a ganijën tëhuose'ere quëahuë. Ja'nrëbi baguë yua jo'jo aonbëan jè'yeni huo'hueguëna, ja'nrëbi bacua masise'ere quëahuë.

Jesús se aparece a los discípulos

³⁶Ba hua'na yuta sa'ñeña cani tëjima'ijënna, Jesusbi te'e jëana bacua joborana gaje meni ëñobi. Èñoni, bacuani saludaguë cabi:

—Mësacua bojo recoyo huanofe ba'ijè'ën cabi.

³⁷Caguëna, bacuabi na'oñe tëca quëquëjën, Huatibi raji cajën ro'tahuë.

³⁸Ro'tajënna, baguë cabi:

—¿Mësacua guere yo'ojën quëquëye'ne? Ro huacha ro'taye beoye ba'ijè'ën. ³⁹Yè'ë ëntë saraña, yè'ë guëoña, ja'anre ëñani, yè'ëreba ba'iyete masijè'ën. Yè'ëni pa'róni, yè'ë ba'iyete masijè'ën. Hua'i, gu'an, ja'an bayë yè'ë. Huati banica, ja'anre beore'ahuë, cabi Jesús.

⁴⁰Cani ja'nrëbi, baguë ëntë saraña, baguë guëoña, ja'anre bacuani ëñobi. ⁴¹Èñoguëna, ru'ru bojojën, ja'nrëbi huaji yëjën, yuta baguë ba'iyete recoyo ro'taye porema'è'ë. Poremajënna, baguë yua coca senni achabi:

—¿Mësacua gue aon baye'ne? caguë, senni achabi.

⁴²Senni achaguëna, ziaya hua'i bosì ma'carë, o'a baya, ja'anre inni, rani, baguëna insini ëñato, ⁴³baguë yua conì, si'aye anji'i. ⁴⁴Anni ja'nrëbi bacuani cabi:

—Mësacua naconi ba'isirënbi mësacuani coca quëaguë ba'nhuë yè'ë. Quëaguë ba'iguëna, si'aye güinareba'ru yè'ëre yo'ose'e bajì'i. Riusu coca, Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosì'cua toyani jo'case'e, ja'anre ëñato, yè'ë ba'ija'yete canì jo'case'e ba'iji. Ja'nca canì jo'case'e ba'iguëna, si'aye güina'ru bajì'i yè'ëre. Salmo coca canì jo'case'ere'ga güina'ru bajì'i yè'ëre, Riusu cuencueni jo'case'e sëani, cabi Jesús.

⁴⁵Ja'nca canì ja'nrëbi, Riusu coca toyani ja'case'ere bacuani te'e ruiñe masi güeseza caguë yo'oguë, ⁴⁶bacuani quëani achobi:

—Ñaca toyani jo'cabi Riusu: Baguë Raosi'quë, Cristo hue'eguëbi ai ja'siye ai yo'oguëna, ja'nrëbi samute umuguseña ba'ini, junni tonsi'quëbi go'ya raija'guë'bi, cani jo'case'e ba'iji. ⁴⁷Go'ya raiguëna, ja'nrëbi, baguë bainreba ba'icuabi ru'ru Jerusalén bainna sani, ja'nrëbi si'a yijaña bainna sani, Riusu cocareba, gu'a jucha jo'cani senjoñe, mame recoyo re'huaye, ja'anre si'a bainni quëani achoja'cua'ë mësacua, cani jo'case'e ba'iji. ⁴⁸Mësacua yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñani masicua sëani, si'a bainni quëani achocuare mësacuare re'huahuë yë'ë. ⁴⁹Yë'ë Taita cani jo'case'ere ro'tani, baguë Espíritu raoja'yete cato, yë'ë se'gabi Espíritute mësacuana ti'an güeseni jo'caja'guë'ë yë'ë. Ru'ru, guënamëbi raoni jo'cani, mësacuaní ai ta'yejeiye yo'ore yo'o güeseja'guë'bi. Ja'anrën ti'añe tēca ënjo'on ba'i huë'e jobore ba'ijën ëjojë'n, quëabi Jesús.

Jesús sube al cielo

⁵⁰Quëani ja'nrëbi, baguë bain cuencuesi'cuare sani, huë'e jobo ca'ncona sabi, Betaniana ti'añe tēca. Ti'anni, baguë ëntë sarañare mëiñe huëani, bacuani re'o coca cani jo'cabi. ⁵¹Ja'nca cani jo'caguë, guënamë re'otona huahua mëni saji'i. ⁵²Mëni saiguëna, ba hua'nabi baguëni ai bojojën, baguëni gugurini rëanni, baguëni ai ta'yejeiye coca cani achohuë. Ja'anre yo'oni, ja'nrëbi ai bojo recoyo re'huasi'cuabi Jerusalenna go'ë. ⁵³Go'ini ti'anni, ba hua'na yua Riusu huë'ena cacani ba'ijën, Riusuni bojoreba bojojën, Riusuni gugurini rëanjën, baguëni surupa cajën, jo'caye beoye ja'nca yo'ojën ba'ë. Ja'nca ra'ë. Amén.